

ARHEOLOGIJA
v letu 2013
dediščina za javnost

Zbornik povzetkov

Strokovno srečanje Slovenskega arheološkega društva
Ljubljana, Mestni muzej Ljubljana MGML
6.–7. marec 2014

- Uredili** Matija Črešnar, Bojan Djurić, Petra Stipančič
- Tehnična urednica** Nives Spudić
- © Slovensko arheološko društvo 2014
Vse pravice pridržane.
- Založilo** Slovensko arheološko društvo
- Zanj** Bojan Djurić, predsednik
- Oblikovanje in prelom** Nives Spudić
- Tisk** Sekom grafika d.o.o., Podjunska ulica 17, 1000 Ljubljana
Ljubljana, marec 2014
- Naklada** 100
- Besedila niso lektorirana.
Publikacija je brezplačna.

VSEBINA

- 7 Strokovna komisija za arheološke razskave. Informativna analiza vlog v letih 2012–2013
Danijela Brišnik, Mihela Kajzer Cafnik
- 8 Ljubljana – Novi trg (13-0102)
Alenka J. Berdnik, Matej Draksler, Martin Horvat
- 9 Slovenj Gradec – mestno jedro (Vorančev trg 2013)
Saša Djura Jelenko
- 11 Pameče 2013 – ITP
Saša Djura Jelenko
- 12 Ljubljana – Čopova ulica (13-0153)
Matej Draksler, Martin Horvat
- 13 Arheološke raziskave ob gradnji Osnovne šole Litija
Matej Draksler, Rene Masaryk
- 14 Ljubljana – Slovenska cesta 55c (13-0011)
Matej Draksler, Bernarda Županek
- 15 Rimska tovorna ladja iz Sinje Gorice – raziskave oktobra 2012
Miran Erič
- 16 Arheološke raziskave ob gradnji na Mostu na Soči (EŠD 470 Most na Soči – Arheološko najdišče Sveta Lucija)
Teja Gerbec, Miha Mlinar
- 17 Results of the archaeological activities in the Zala County (Hungary)
Bálint Havasi
- 18 Arheološka raziskovanja pred obnovo cerkve sv. Frančiška Asiškega v Kopru
Barbara Hofman
- 19 Ljubljana – Vodnikov trg (13-0173)
Martin Horvat, Rene Masaryk
- 20 Arheološko izkopavanje na najdišču krašnja (13-0055)
Milena Horvat, Jurij Soklič
- 21 Pregled raziskav železarstva in makroskopke analize žlindre v Sloveniji in na Hrvaškem 2009–2013
Ivan M. Hrovatin
- 22 Arheološke raziskave na območju severnega mestnega obzidja v Kopru (13-0197)
Samo Hvalec, Zvezdana Modrijan
- 23 Oddelek za poizkopavalno obdelavo in raziskavo gradiva Centra za preventivno arheologijo
Maja Janežič
- 24 Publikacije Arheologija na avtocestah Slovenije (AAS)
Maja Jerala

- 25 Tabor pri Vrabčah – Arheološko najdišče Tabor
Draško Josipovič, Manca Vinazza
- 26 Discovering the Archeologists of Europe 2012–2014
Tina Kompare, Irena Lazar, Vesna Pintarič Kocuvan
- 27 Raziskave bojišč soške fronte v letu 2013
Uroš Košir, Matija Črešnar, Gašper Rutar
- 28 Carniola Archaeologica 7, Novo mesto VII (Kapiteljska njiva, Gomile I, XIV in XV)
Borut Križ
- 29 Novo mesto – Marof, Kapiteljska njiva
Borut Križ, Petra Stipančič
- 30 Polje pri Vodicach – Antično grobišče (EŠD 16971)
Maja Lavrič, Evgen Lazar
- 32 Zaščitna arheološka izkopavanja na območju novogradnje stanovanjske hiše v Razvanju
Evgen Lazar
- 33 Arheološke zaščitne raziskave ob obnovi Dominikanskega samostana na Ptuj
Evgen Lazar
- 34 Zaščitno arheološko izkopavanje na območju predvidene rekonstrukcije občinske ceste v Lukavcih
Evgen Lazar
- 35 Arheološko izkopavanje na najdišču Repovnice na trasi prenosnega plinovoda M2/I Trojane–Vodice
Elena Leghissa
- 36 Arheofakt – arheološki izkustveni center
Rene Masaryk
- 37 Prehodne arheološke raziskave na parc. št. 2506/4, k. o. Gorenja vas
Philip Mason, Ildikó Éva Pintér, Rok Plesničar, Gašper Rutar
- 38 Gornje Mostišče, Ljubljansko barje
Dimitrij Mlekuž, Branko Mušič, Igor Medarič
- 39 Lidarske prospekcije v letu 2013
Dimitrij Mlekuž, Gašper Rutar
- 40 Arheološke raziskave financirane iz državnega proračuna v letu 2013 (ZVKDS, CPA)
Tadeja Mulh, Gašper Rutar
- 42 Geofizikalne in arheološke raziskave metalurške delavnice na Sušinah v Virju (Hrvatska)
Branko Mušič, Tajana Sekelj-Ivančan, Igor Medarič, Matjaž Mori
- 43 Arheološko dokumentiranje ob gradnji SN kablovoda in transformatorske postaje TP Brežice-Grad
Miha Murko
- 44 Arheološka izkopavanja na območju predvidene gradnje zahodnega prizidka pristave v Jurklostru
Miha Murko
- 45 Arheološko dokumentiranje ob gradnji kanalizacije v Slovenskih Konjicah
Miha Murko

- 46 Arheološki nadzor ob rekonstrukciji, elektrifikaciji in nadgradnji železniške proge Pragersko–Hodoš v Žerovincih
Miha Murko
- 47 Brez Bede ni Blišča. Oseben pogled na stanje v letu 2013
Matjaž Novšak
- 48 Arheološko opismenjevanje – projekt pozitivnega vrednotenja kulturne dediščine
Pavla Peterle Udovič
- 49 Geofizikalne raziskave na lokaciji Polje pri Vodichah
Rok Plesničar
- 50 Arheološko izkopavanje v Blagovici (EŠD 12770 Blagovica – arheološko najdišče Črni graben)
Ana Plestenjak
- 51 Murska Sobota – arheološko območje Na plesi
Samo Sankovič
- 52 Bodendenkmalpflege Steiermark – ein Situationsbericht
Eva Steigberger
- 53 Podgorica – arheološko dokumentiranje ob gradnji kanalizacijskega sistema
Primož Stergar
- 54 Arheološko dokumentiranje ob gradnji na Viru pri Stični
Primož Stergar, Matej Petkovšek, Sašo Porenta, Rok Žižek
- 56 Podsmreka pri Višnji Gori – Prazgodovinska naselbina
Primož Stergar, Rok Žižek
- 57 Arheološko rekognosciranje Občine Radoboj v Hrvaškem Zagorju
Davor Špoljar
- 59 Notranja preveritev registrirane enote kulturne dediščine Razvanje (Poštela s pripadajočimi grobišči)
Biba Teržan, Matija Črešnar in Branko Mušič s sodelavci: Aleksander Horvat, Igor Medarič, David Medica, Matjaž Mori, Igor Rižnar, Manca Vinazza
- 61 Dijaški dom Koper, Cankarjeva ul. 5 (13-0141)
Alenka Tomaž, Katharina Zanier
- 62 Gortanova ul. 25, 6330 Piran (13-0332)
Alenka Tomaž, Katharina Zanier
- 63 Izkopavanje v Pučah (Arheološko najdišče Hrib, EŠD 16593)
Vesna Tratnik
- 64 Stalni arheološki nadzor z dokumentiranjem ob gradnji vodovoda na trasi Portorož–Bernardin (Portorož – Arheološko najdišče Fizine, EŠD 7199; Portorož – Skladišči soli Obala 10, EŠD 7207)
Alfred A. Trenz
- 66 Zagotavljanje dokumentacije preventivne arheologije
Alfred A. Trenz
- 67 Otok – Arheološko najdišče Otoško polje (EŠD 11115)
Katarina Udovč, Manca Vinazza

- 68 Sečoveljske soline, Lera, levi breg kanala Sv. Jerneja (13-0142)
Katharina Zanier, Alenka Tomaž
- 69 Ankaran – Arheološko najdišče Bonifika: zahodni del parcele 799/29 (13-0309)
Katharina Zanier, Alenka Tomaž
- 70 Seznam izdanih soglasij za arheološke raziskave v letu 2013

Strokovna komisija za arheološke raziskave. Informativna analiza vlog v letih 2012–2013

Danijela Brišnik, Mihela Kajzer Cafnik

Strokovna komisija za arheološke raziskave pri MK RS se je v letih 2012 in 2013 sestajala praviloma enkrat tedensko. V letu 2012 je obravnavala 610 vlog za izdajo kulturnovarstvenih soglasij na 34 sejah, v letu 2013 pa 544 vlog na 35 sejah. Skupno je bilo torej obravnavanih 1154 vlog, kar je 116 vlog manj kot v obdobju 2010–2011. 480 vlog je bilo v letu 2012 naslovljenih na MK RS za izdajo kulturnovarstvenega soglasja za raziskavo in odstranitev dediščine, 47 pa za financiranje arheoloških raziskav iz državnega proračuna. Število vlog za pridobitev kulturnovarstvenega soglasja se je v letu 2013 zmanjšalo na 430, za financiranje pa na 34 vlog. V primerjavi z obdobjem 2010–2011 je tako najbolj očiten upad vlog za financiranje raziskav iz državnega proračuna, saj je bilo le-teh v obdobju 2010–2011 185, v obdobju 2012–2013 pa le 81. Enako kot v obdobju 2010–2011 je bilo največ vlog za posege na območju pristojnosti OE Ljubljana, sledi OE Novo Mesto, OE Maribor...

V nadaljevanju predstavljamo podrobnejšo informativno analizo obravnavanih vlog in primerjavo rezultatov z obdobjem 2010–2011. Večji poudarek analize obdobja 2012–2013 je v obsegu opravljenih predhodnih arheoloških raziskav – na kolikšnih površinah po posameznih območnih enotah ZVKDS so bile opravljene posamezne arheološke raziskave, in kako ta podatek odraža obremenjenost prostora z načrtovanimi gradbenimi posegi v prostor.

Ljubljana –Novi trg (13-0102)

Alenka J. Berdnik, Matej Draksler, Martin Horvat

Junija 2013 so med obnovo infrastrukture in tlakovanja potekala zaščitna izkopavanja na Novem trgu v Ljubljani. Izkopavanja je izvedel Muzej in galerije mesta Ljubljane, v sodelovanju s Skupino Stik, pod vodstvom Martina Horvata.

Raziskave so pokazale, da je bilo območje obljudeno že v času prazgodovine. Vendar so posegi v antiki, srednjem veku in predvsem v sodobnosti močno poškodovali najstarejše arheološke ostaline. Vseeno smo poleg drobnih najdb uspeli prepoznati 3 prazgodovinske grobove "in-situ", ki so bili izropani v času antike. Od grobov so se ohranili ostanki keramičnih žar, fragmenti nakita iz bronu ter piramidalna utež za statve. Grobne jame so bile vkopane v peščeno geološko podlago. Vanje so bile postavljene lesene konstrukcije (ki se niso ohranile), obsute z oblicami velikosti 10 - 20 cm ter prekrite s plastjo zemlje. Prodnato-zemljene strukture predstavljajo manjše gomile premera do 5 metrov. Med gomilo I in II smo odkrili več fragmentov živalskih kosti in odlomke prazgodovinske lončevine. Izjemno najdbo predstavlja železen meč z delno ohranjenim železnim okovjem nožnice, odkrit v posutju gomile I, ki ga preliminarno umeščamo v latensko obdobje.

Na najdišču smo odkrili tudi dva skeletna grobova, ki nista vsebovala pridatkov in verjetno sodita v pozno antični čas.

Območje raziskav leži pred južnim obzidjem rimskega mesta Emone. Ne preseneča torej odkritje številnih ostalin iz obdobja antike. Pod današnjo Gosposko ulico smo prepoznali temelje in ostanke tlakovanih površin ter sledove jarkov in jam - ostanke večih objektov. Na delu bližje Ljubljanci smo odkrili razna tlakovanja in utrjene površine nedoločljive namembnosti.

Parcialna ohranjenost zidanih temeljev in jarkov datiranih v srednji vek nam onemogoča vpogled v takratno urbanistično zasnovo območja.

V 17. stol. je bil vzpostavljen trg. Na staro podobo Novega trga kaže deloma ohranjen kamnit tlak.

Pogled na potek del (foto: R. Plesničar).

Latenski meč z delno ohranjenim železnim okovjem nožnice (foto: R. Plesničar).

Slovenj Gradec – mestno jedro (Vorančev trg 2013)

Saša Djura Jelenko

MO Slovenj Gradec se je s pomočjo evropskih sredstev odločila za obnovo stavbe na Vorančevem trgu 7 (ubožne hiše) v Slovenj Gradcu. V sklopu tega objekta so predvideli izgradnjo javnih sanitarij za invalide. Dostop do sanitarij so želeli urediti na lokaciji med ubožno hišo in gimnazijo, to pa je območje registrirane kulturne dediščine (657). Koroški pokrajinski muzej je zato na tem območju marca 2013 izvedel arheološke raziskave ob gradnji.

Ker je bil predel ob rekonstruiranem srednjeveškem obzidju predhodno delno že raziskan, smo se osredotočili predvsem na 13 m dolgo in 1,5 m široko sondo (sektor II), ki smo jo locirali pravokotno na obzidje v smeri poti, ki vodi do ubožne hiše.

Raziskave so, kljub majhnemu območju, dale bogate rezultate. Že takoj pod travnato rušo smo namreč odkrili izvrstno ohranjen novodobni zid objekta 1. Iz istega časa izvira z manjšimi prodniki tlakovano dvorišče katerega del predstavlja odtočni kanal. Tlakovano dvorišče in obzidan odtočni jarek sta bila zgrajena sočasno. Ob kanalizaciji so se stekale površinske vode, v tem delu je bilo dvorišče nekoliko poglabljeno. Tlakovano dvorišče izvira iz obdobja, ki je nekoliko starejše od upodobitve na franciscejskem katastru. Kataster namreč kaže, da je bilo območje leta 1825 že potravljeno, to pa potrjujejo tudi najdbe v plasti tik nad tlakom, ki izvirajo večinoma iz 18. in 19. stoletja in govorijo o času, ko je bilo dvorišče že opuščeno.

Na notranji strani objekta 1, ki ni bil podkleten, v smeri proti obzidju, smo odkrili del zoglenega ostrešja s številnimi žebli in kritino iz skrilavca. Ostanke ostrešja ne pripadajo objektu 1, temveč nekemu starejšemu objektu, saj se je plast žganine širila pod ohranjenim zidom objekta 1. Ohranjeni zogleneli tramovi pripadajo listavcu.

Še starejšo fazo poselitve tega prostora pa predstavljajo skoraj meter globoko odkrite ostaline vodnjaka, ki je bil zgrajen iz večjih prodnikov. Zasut je bil v obdobju, ki mu pripada zoglenelo ostrešje. Ker smo na vodnjak naleteli v samem vogalu sonde, ga nismo mogli v celoti izkopati, zato ni znano, kakšna je njegova globina. Najstarejše najdbe, ki smo jih odkrili v sektorju II, so

V ospredju tlakovano dvorišče s pokritim odtočnim kanalom – sektor II.

posamezni odlomki antičnih posod, odlomki poznosrednjeveške lončevine, najštevilnejše pa so najdbe iz 18. in 19. stoletja, ko so tlakovano dvorišče dokončno zasuli. Med njimi so zanimive porcelanaste pipe in beloprstena poslikana keramika - žig na dnu ohranjene posode priča, da gre za izdelek keramične delavnice Wilhelm Lorenz v kraju Dallwitz (danes Češka, kraj Dalovice). Datiramo jo lahko med 1830 in 1850 (1). S konca 19. stoletja izvira porcelanasto poslikano posodje prav tako češkega izvora.

Po izkopavanjih je investitor do sanitarij uredil tlakovano pot, odkrit zid objekta 1 so na potki označili z drugačno vrsto kamenja ter na ta način ohranili podatke o starejši ostalini.

(1) Za podatek se zahvaljujem dr. Mateji Kos.

Pameče 2013 – ITP

Saša Djura Jelenko

Območje, zajeto v raziskave v letu 2013, leži vzhodno in tik ob glavni cesti Slovenj Gradec – Dravograd, jugozahodno od Pameč (EŠD 29596). Arheološki potencial območja je bil ugotovljen s predhodnimi ekstenzivnimi terenskimi pregledi (Pameče 2011 – ETP), ki jih je izvedel Koroški pokrajinski muzej.

Terenski pregled (ITP) je bil opravljen septembra 2013 in 7. 11. 2013. Površinski in podpovršinski terenski pregled sta bila izvedena na zemljiščih na parcelnih št. 1376/1, 1376/2, 1377, 1378, 1335/1, 1336, 1392 (travniki), na parcelni št. 1391 (opuščena njiva) in na parceli št. 1394, vse k. o. Pameče (požeta koruzna njiva).

Raziskave so potekale v obliki intenzivnega terenskega pregleda (ITP) v mreži 10 × 10 m in v skladu z uveljavljeno metodologijo arheoloških predhodnih terenskih pregledov. Zbiralno mrežo smo navezali na parcelne meje, zbiralne enote (ZE) v mreži 10 × 10 m smo prostorsko dokumentirali z uporabo elektronskega teodolita. Na travniških površinah smo izvedli podpovršinski pregled s testnimi izkopi v šahovni razporeditvi. Vsak izkop je imel velikost približno 0,5 × 0,5 m, v globino pa je segel do 40 cm.

Območje smo razdelili na 2 sektorja. Sektor I so predstavljale ravninske travniške površine in opuščena njiva, sektor II pa sveže preorana njiva. Po ogledu nadzornice, konservatorske svetovalke Mihele Kajzer

Cafnik, smo na mestih, kjer smo v testnih izkopih odkrili rimske in prazgodovinske najdbe, dodatno izkopali še 4 testne jame v velikosti 1 × 1 × 0,50 m. To so bili izkopi S. I/5B, I/5H, I/12C in I/15I.

Kulturno plast z rimskimi najdbami smo odkrili v testni jami I/15I. Ostale odkrite najdbe so ležale v premešani ornici. Večja količina predvsem rimskih najdb je bila odkrita na sveže preorani njivi S. II (parc. št. 1394 k.o. Pameče). Na celotnem pregledanem območju je bilo pobranih 1083 najdb. Prevladujejo odlomki gradbenega materiala (70,54 %) in lončevine (29,18 %). Večino gradbenega materiala predstavljajo odlomki novodobnih strešnikov oz. opek (70,27 %), 3 odlomki pripadajo rimskim opekam (0,28 %).

Na pregledanem zemljišču smo v vseh zbiralnih enotah odkrili 35 odlomkov rimske in 5 odlomkov prazgodovinske lončevine, kar nakazuje na potencialno rimskodobno arheološko najdišče, najverjetneje nasebinske narave. To potrjujeta odkrita kulturna plast v testni jami I/15I ter gostota rimskih najdb pri površinskem pregledu njive na parc. št. 1394 k. o. Pameče. Ponekod je prišlo do odstopanj. Terenskega pregleda na nekaterih predelih ni bilo mogoče izvesti zaradi cestnih nasipov in utrjene avtobusne postaje ob glavni cesti. Po koncu raziskav smo izkope in testni jarek zasuli, površino pa vrnilo v prvotno stanje.

Testna jama I/15I z ohranjeno rimsko plastjo.

Arheologija v letu 2013 – dediščina za javnost

Pameče: v ozadju cerkev sv. Jakoba v Pamečah.

Ljubljana – Čopova ulica (13-0153)

Matej Draksler, Martin Horvat

Na območju rekonstrukcije Čopove ulice je Muzej in galerije mesta Ljubljane v sodelovanju s Skupino STIK od aprila do avgusta 2013 izvajal arheološke raziskave v obliki dokumentiranja ob gradnji, pod vodstvom Martina Horvata.

Sodobni infrastrukturni posegi so v preteklosti močno poškodovali arheološke ostaline pod današnjo Čopovo ulico. Od Prešernovega trga do Pošte Slovenije smo le mestoma odkrili ostanke kamnitih temeljev hiš porušeni v potresu konec 19. stoletja ter ostanke z velikimi lomljenci dobro utrjene proge tramvaja.

Le v bližini Slovenske ceste so se ohranili starejše arheološke plasti oziroma strukture. Te so, ne glede na fragmentarnost, vsebovale bogat arheološki zapis. Pod utrjenimi površinami, ki jih povezujemo s severnim

emonskim grobiščem smo namreč odkrili ostanke objekta s kuriščem, sestavljenim iz velikih lomljencev, in odlomkov strešnikov. V temelju objekta je ležal dobro ohranjen bronast novc cesarja Hadrijana, na podlagi katerega lahko datiramo izgradnjo objekta na začetek 2. stol. n. št.

Presenetljivo je odkritje ostalin iz obdobja prazgodovine. Dokumentirali smo več jam za stojke, jarek ter strukturo sestavljeno iz velikih prodnikov. Številne keramične najdbe so naselbinskega značaja. Na podlagi tega lahko sklepamo na odkritje doslej neznanega jedra prazgodovinske poselitve Ljubljane na levem bregu Ljubljanice.

Ostanki antičnega objekta (foto: M. Mihelič).

Pogled na strukturo iz obdobja prazgodovine (foto: M. Mihelič).

Arheološke raziskave ob gradnji Osnovne šole Litija

Matej Draksler, Rene Masaryk

Arheološke raziskave na območju gradnje novega objekta Osnovne šole Litija so se začele v letu 2012 in zaključile spomladi leta 2013. Izkopavanja je izvajalo podjetje Draksler Matej s.p. v sodelovanju s Skupino STIK, pod vodstvom Mateja Drakslerja.

Območje raziskav leži na vzhodni meji starega jedra Litije, za zgradbo Stare sodnije. Na delu raziskovanega zemljišča je pred pričetkom izkopavanj stal prizidek osnovne šole, ki je bila do sedaj nameščena v Stari sodnji. Na preostalem delu gradbene parcele je bil pred pričetkom gradnje izveden arheološki testni izkop leta 2010, ki je nakazal na arheološki potencial območja.

Arheološko izkopavanje je zajelo površino velikosti 3000 m². Tu so bile odkrite številne sledi človekovi aktivnosti v prazgodovini (odlomki lončenine, kamnita orodja, žlindra, tlakovane površine, jame itd.), ki pričajo o obstoju naselbine od zgodnje do pozne bronaste dobe. Naselbina se je raztezala ob nekdanjih stranskih, občasno delujočih savskih koritih. Ob in med koriti, pogosto neposredno na savskem produ, smo odkrili obsežne površine utrjene z velikimi prodniki. Na obrobju utrditev smo dokumentirali več jam, ki verjetno predstavljajo ostanke lesenih objektov ali drugih struktur.

Pušičična ost (foto: M. Draksler).

Prazgodovinska jama (foto: R. Klasinc).

Poleg prazgodovinskih ostalin smo dokumentirali tudi temelj starega obodnega zidu dvorišča nekdanje sodne palače ter večjo apneno jamo, ki je bila najverjetneje v uporabi v času gradnje same palače (začetek 20. stoletja).

Izvedene raziskave so posebnega pomena, ker gre pravzaprav za prve sistematične arheološke raziskave v Litiji, kar je še posebej pomembno ob dejstvu, da bo po zaključku gradnje nove zgradbe osnovne šole v njenem starem domovanju dobil svoje mesto litijski muzej.

Ljubljana – Slovenska cesta 55c (13-0011)

Matej Draksler, Bernarda Županek

Za potrebe vgradnje podzemnih zbiralnikov odpadkov je Muzej in galerije mesta Ljubljane v sodelovanju s Skupino STIK na območju Kozolca izvedel predhodne arheološke raziskave. Dela so potekala spomladi 2013 pod vodstvom dr. Bernarde Županek. Raziskana je bila površina 27 m².

Arheološke raziskave so pokazale, da gre za najdišče iz rimskega obdobja in novega veka. Odkriti so bili temelji in hodna površina objekta zgrajenega v 19. in porušenega sredi 20. stol. ob gradnji garažne hiše Kozolec.

Po pričakovanjih smo naleteli na grobove iz rimskega obdobja. Arheološke raziskave so namreč potekale na območju, v preteklosti večkrat raziskovanega, severnega emonskega grobišča.

Med tokratnimi izkopavanji smo odkrili 8 grobov, dva sta bila skeletna, ostali pa žgani. Žgani grobovi sodijo v čas 1.–2. stol., skeletna najverjetneje v 4. stol.

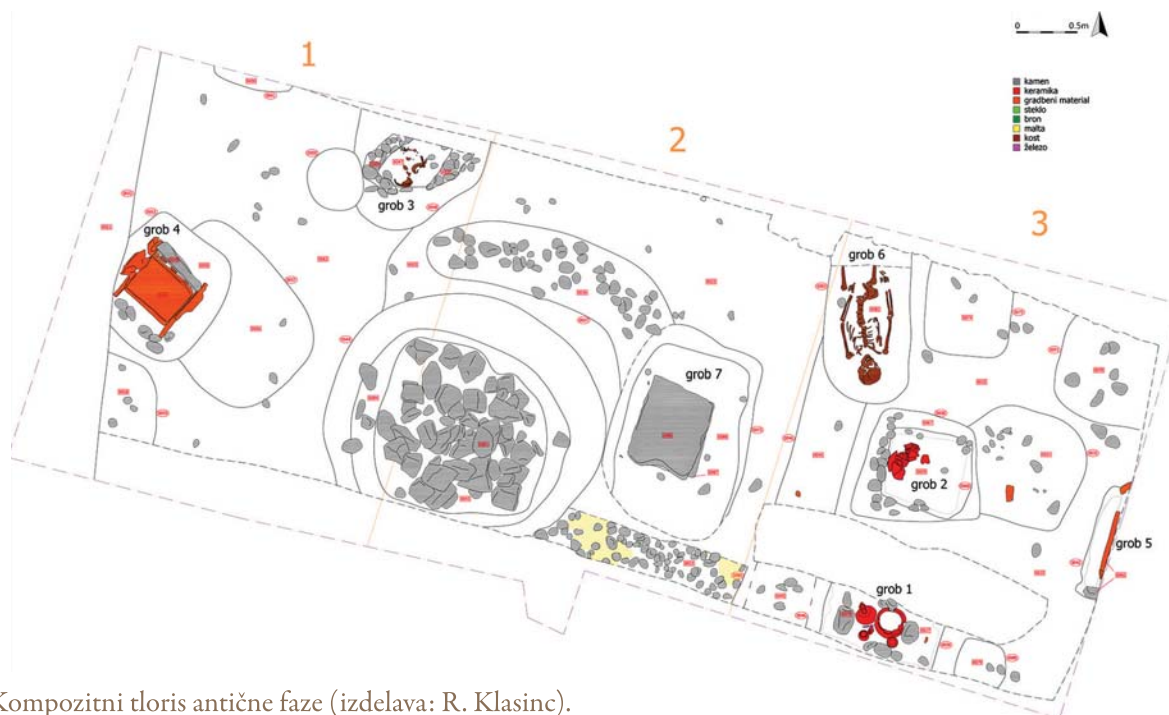
Dva žgana grobova sta imela kamri, zgrajeni iz kamnitih plošč in strešnikov, katerih vsebina se ni ohranila, ker sta bila grobova najverjetneje izropana.

Izstopata dva grobova z leseno grobno konstrukcijo, ki glede na inventar sodita v 1. stol. Takšen način pokopa je na emonskih grobiščih, kljub velikemu številu razi-

Grob 1 – detajl (foto: R. Klasinc).

skanih grobov, nadvse redek. Prvi je bil najverjetneje že v antiki izropan in je vseboval le fragmente keramičnega lonca. Drugi je bil dobro ohranjen in je vseboval keramično žaro, vrč, lonček, skledico, oljenko, neopredeljiv kovinski predmet ter železen šotorski klin. V enem izmed grobov smo odkrili tudi kamnito pepelnico, ki je bila tudi v preteklosti izropana. Poleg grobov smo odkrili tudi jarek, ki predstavlja mejnik grobne parcele ter veliko jamo premera 1,5 m in neznane namembnosti. Velja še omeniti masiven temelj širine 1,5 m in debeline 0,5 m, ki je verjetno podpiral nagrobni spomenik.

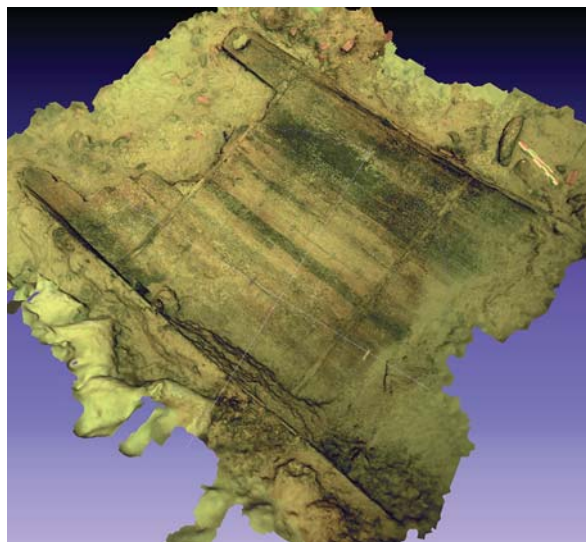
Kompozitni tloris antične faze (izdelava: R. Klasinc).

Rimska tovorna ladja iz Sinje Gorice – raziskave oktobra 2012

Miran Erič

Preventivni podvodni arheološki pregled dna Ljubljani pri Sinji Gorici je leta 2008 omogočil odkritje ostankov ladje. Rezultati radiometrične datacije so pokazali, da je bila zgrajena v zgodnjem rimskem času na prehodu med tisočletji. Oktobra 2012 je bil delno raziskan 4,5 m dolg in 2,8 širok del ladje z ravnim dnom. Za dokumentiranje je bilo uporabljeno fotogrametrično trirazsežno modeliranje. Na podlagi konstrukcijskih značilnosti in mer gre za rimsko tovorno ladjo sredozemskega izvora, podolgovato ovalne oblike z ravnim dnom in samonosilno lupino, ki je spojena z železnimi spojkami.

Posebna konstrukcijska značilnost je spenjanje trupa ladje s talnimi tramiči, ki jih je na raziskanem delu ladje precej manj, kot na primerljivih ladjah iz tega časa. Večji del ladje je zgrajen iz bukovega lesa, ki ga je bilo mogoče celo dendrokronološko datirati v leto 3. našega štetja. Pregled lesa je pokazal, da je zelo slabo ohranjen. Sklepamo, da je bila ladja uporabljena za prevoz tovora po Ljubljanskem barju med Navportom in Emono v prvih desetletjih prvega stoletja našega štetja.

Fotogrametrični trirazsežnostni model raziskanega dela ladje. (3D model: Gregor Berginc, Xlab Research FRI; programska oprema: PHOV Mementify - 3Dimenzija; Foto: Rok Kovačič, Golden Light Photography).

David Badovinac med čiščenjem ladje (foto: R. Kovačič, Golden Light Photography).

Arheološke raziskave ob gradnji na Mostu na Soči (EŠD 470 Most na Soči – Arheološko najdišče Sveta Lucija)

Teja Gerbec, Miha Mlinar

Zaradi dotrajanosti podpornih zidov so bile na Mostu na Soči med 2. in 12. 12. 2013 na dveh lokacijah znotraj območja EŠD 470 (Most na Soči - Arheološko najdišče Sveta Lucija) izvedene arheološke raziskave ob gradnji.

Prvi podporni zid je na parc. št. 944, k. o. Most na Soči, nad cesto (parc. št. 1184/1, k. o. Most na Soči), ki vodi po levem bregu Idrijce proti železniški postaji. Izvajalec gradbenih del je bil Primož Bevk s.p., naročnik Občina Tolmin, arheološka dela je med 6. in 10. 12. 2013 opravila ekipa Tolminskega muzeja pod vodstvom Miha Mlinarja in namestnikom vodje Tejo Gerbec.

Območje izkopa sodi v severovzhodni del svetolucijskega grobišča, ki je znan kot Pucarjev rob. Del tega najdišča je bil raziskan leta 2001, ko so raziskave zaobjele le prostor ceste (parc. št. 1184/1 k. o. Most na Soči), pod katero je bilo odkritih 31 žganih grobov iz mlajšega halštatskega obdobja. Med gradbenimi deli je

Očiščen profil gradbenega izkopa z žganimi grobovi, pogled proti vzhodu (foto: M. Mlinar).

bilo ob rušitvi starega podpornega zidu na Pucarjevem robu v dolžini 12 m raziskanih 6 žganih grobov (grobovi 1a in 1b ter 2, 3, 4 in 5). Zaradi lege znotraj najdišča Most na Soči – Pucarjev rob so bili grobovi naknadno preštevilčeni v grob 31a in b, 32, 33, 34 in 35.

V grobovih odkriti pridatki so poznolštatski (certoška fibula XIII. vrste, trakast uhan, okrašen s krožcem s piko, bronasti gumbi z diskasto glavico, steklena jagoda iz modre steklene paste z očesci). Preseneča odkritje odlomka poznolatskega bronastega uhana vrste Repelc z vrha zasipa grobne jame 31b.

Kovinski predmeti in keramična skodela na nogi so bili oddani na konzervacijo in restavriranje v delavnice Goriškega muzeja (mag. Jana Šubic Prislan). Najdbe in arhiv najdišča hrani Tolminski muzej.

Arheološke raziskave ob gradnji so bile opravljene tudi 2. 12. 2013 med rušenjem in gradnjo novega podpornega zidu pod cesto proti vasi Lom, parc.št. 1216/1 in 1156/1 k. o. Most na Soči, oziroma pred vasjo Drobočnik. Naročnik del je bila Občina Tolmin, izvajalec gradbenih del Primož Bevk s.p., izvajalec arheoloških del pa Tolminski muzej.

Izkop v dolžini 13 m in globini do 3,0 m je bil arheološko negativen. Leži sicer znotraj arheološkega območja EŠD 470 (Most na Soči - arheološko najdišče Sveta Lucija), a je bilo že leta 2010 med nadzorom gradnje vodovoda od Mosta na Soči proti Lomu dognano, da se prostor grobišča proti jugu zaključi na južnem delu Testenčeve ograjnice, na parcelah s kat. št. 1167/5 in 1167/1, k. o. Most na Soči.

Results of the archaeological activities in the Zala County (Hungary)

Bálint Havasi

In the first part of my presentation I am going to introduce the major legal changes in 2013 that had a great impact on pursuing archaeological activity in Zala County as well as on the institutional system concerned with archaeological activity: from 1st January 2013 the Directorate of Zala County Museums – previously incorporating three museums and catering for the archaeological activity within the territory of the county – was dissolved. Its archaeological duties were taken over by the Göcseji Museum operating in the county seat. Another important change was that the legal regulations put the execution and coordination of archaeological activity connected to large investments under the authority of the National Heritage Centre set up within the institution of the Hungarian National Museum; which centre, mainly for professional and organisational reasons can call in the local museums for the execution of the archaeological work.

The second part of my presentation deals with the archaeological excavations carried out in 2013 within Zala County. In 2013 in Zala County 24 sites were excavated, altogether over an area of 38.729 m²: archaeological excavation at 19 sites (35.504 m²), archaeological supervision at 6 sites (3.225 m²). Of these excavations I am going to introduce in more detail the Keszthely-Halászlét late Neolithic settlement site, the excavation in the Keszthely-Fenekpuszta late Roman fort and the Zalaegerszeg-Andráshida medieval temple.

The closing part of my presentation is going to be the introduction of the archaeological geographic information system set up in Zala county at the beginning of the new millennium (at the time of the large scale highway excavations).

Arheološka raziskovanja pred obnovo cerkve sv. Frančiška Asiškega v Kopru

Barbara Hofman

Mestece Aegida, ki ga omenja Plinij, naj bi se nahajalo nekje na območju današnjega Kopra. Anonymus iz Ravenne mali otoček imenuje Capris, v srednjeveških listinah se imenuje tudi Iustinopolis.

Cerkev sv. Frančiška Asiškega se nahaja na vrhu koprskega otoka. Je značilna gotška cerkev ubožnih redov z enoladijsko dvorano, ki je imela некоč vzhodni zaključek sestavljen iz treh kornih kapel. Zgrajena je bila leta 1268, v 16. stoletju je bila močno predelana, v sredini 18. stoletja pa barokizirana. Cerkev je bila ukinjena leta 1806. Današnja stavba je last Občine Koper in je do nedavnega sodila v sklop gimnazije.

Prenovo objekta, ki ga finančno podpirajo občinska, republiška in evropska sredstva, zajema arheološka, gradbena in restavratorska dela.

Arheološka raziskovanja so bila razdeljena na izkopavanja v notranjosti in zunanosti objekta. Izkopavanja zunanosti objekta smo izvedli ob južni strani cerkve, na mestu severne korne kapele ter na mestu jarka za komunikacijske vode. Na južnem delu smo odkrili večjo cisterno, ki je sekala eno do zunanjih grobnic, ki sta sodili v sklop zunanjega grobišča. Na njem smo odkrili še izredno veliko količino premetanih kosti in določili 79 grobov. Pokopi so bili večfazni in večkratni

in so po vsej verjetnosti predstavljali pokope fratrov frančiškanskega samostana.

V notranjosti objekta se je pod več hodnimi površinami nahajalo 29 grobnic bogatih koprskih družin, ki so se dale pokopati v cerkvi od 17. stoletja naprej. Grobnice so vsebovale več skeletov, kot poroča M. Bonin tudi do 20. Grobnice so bile obokane, zidane kamnite ali opečnate, samo ena grobnica je bila dvojna.

Tako pod grobnicami kot pod zunanjim srednjeveškim in novoveškim grobiščem in na mestu jarka so se nahajali v rumeno glino vkopani poznoantični grobovi. Odkrili smo 14 primarnih pokopov. Prevladovali so otroški skeleti. Ob njih so bile zaznane grobne konstrukcije, ki so jih sestavljali ploščati kamni in posamezni kosi tegul ali amfor.

V celoti gledano gre za enoten prostor, ki so ga v pozni antiki uporabljali za bolj kot ne posamezne pokope in ga v srednjem veku pozidali s cerkvijo in obsežnim samostanom s pripadajočim pokopliščem, ki je v svoji funkciji ostal do 19. stoletja.

Sv. Frančišek-Koper: srednje in novoveško (objekt B) ter poznoantično grobišče (severna korna kapela).

Ljubljana – Vodnikov trg (13-0173)

Martin Horvat, Rene Masaryk

Arheološke raziskave na na območju Vodnikovega trga (Tržnice) v Ljubljani je v času od konca septembra do sredine oktobra 2013 izvajal Muzej in galerije mesta Ljubljane v sodelovanju s Skupino STIK, pod vodstvom Martina Horvata.

Raziskave, namenjene ugotovitvi stanja arheoloških ostalin (posebej pa samostanskega / licejskega poslopja), je naročila Mestna občina Ljubljana zaradi želje po pridobitvi podatkov za določitev strokovnih izhodišč in smernic za nadaljnjo obravnavo arheološke dediščine tega območja.

V prostoru Tržnice smo izkopal dve manjši sondi (4 × 4 m). V prvi sondi, locirani nekako na sredini tržničnega prostora, smo naleteli na dobro ohranjene spodnje dele zidov vzhodnega krila samostana oz. več posameznih prostorov ter ostanek stopnic, ki so nekdanj vodile v prvo nadstropje.

V drugi, pred vstopom v pokrito tržnico ležeči sondi, smo raziskali severo zahodni kot samostanskega dvorišča in del križnega hodnika s kanalom za odvajanje meteornih voda. Tu so bile ostaline nekoliko slabše ohranjene; v času po poružitvi liceja so namreč ta del območja znižali, da so lahko oblikovali dandanašnjo, proti Ljubljanci nagnjeno površino Tržnice.

Večina odkritih arheoloških ostalin spada v baročno fazo samostana oz. v čas uporabe njegove zgradbe kot liceja (19. stoletje). Starejši, srednjeveški in zgodnje novoveški fazi samostana lahko pripišemo le nekaj odlomkov lončenine.

Odkrite ostaline so si ogledali člani strokovne arheološke Komisije za spremljanje arheoloških raziskav ljubljanske Tržnice pod vodstvom Milana Sagadina. Komisija bo podala napotke za nadaljnjo obravnavo tega, v zadnjih letih tako medijsko izpostavljenega prostora. Območje raziskav je bilo po zaključku del povrnjeno v prvotno stanje.

Zidovi in tlaki ter stopnišče v vzhodnem krilu samostanskega poslopja (foto: D. Badovinac).

Severozahodni kot samostanskega dvorišča, mejni zid arkadnega hodnika in pokrov kanala za odvajanje meteornih voda (foto: D. Badovinac).

Arheološko izkopavanje na najdišču krašnja (13-0055)

Milena Horvat, Jurij Soklič

Glede na lego raziskovanega dela najdišča Krašnja (v poplavni ravnici reke Radomlje) je bilo pričakovati, da bodo nastanek in ohranjanje morebitnih arheoloških ostalin vsaj deloma podvrženi vplivu aluvialnih procesov, ki so oblikovale dno doline Črnega grabna (potemtakem bi bila os prevladujoče orientacije delovanj V–Z). Toliko bolj presenetljivo je dejstvo, da med izkopavanjem nismo našli nobenih sledi delovanja Radomlje, ampak »le« sledi delovanja dveh krašnjanskih proluvialnih žlebov oziroma hudournikov, katerih aktivnostim lahko pripišemo celotno raziskano stratigrafsko sekvenco (proluvialni procesi, ki so oblikovali območje v osi S–J).

Po naših ugotovitvah se je v te procese vključeval človek s svojimi aktivnostmi le stihijski; po drugi strani smo glede na zgoraj zapisano odkrili precejšnjo količino arheoloških ostalin, katerih prisotnost na območju je vezana na:

a) aktivno izkoriščanje območja v času umirjenega hudourniškega delovanja;

b) premeščanje arheoloških ostalin z višje ležečih območij, v bližnji ali (tudi) oddaljeni legi.

Dokumentirano dogajanje lahko stratigrafsko (preliminarno) razdelimo na sledeče faze:

faza I – formiranje geološke podlage oziroma čas pred pojavim prvih antropogenih sledi/nastanek starejšega vršaja SE 29;

faza II – pojav prvih (prazgodovinskih) sledi na najdišču v sedimentih strug, delujočih na površini starejšega vršaja (struga SE 210 in 189);

faza III – antropogeno delovanje (prazgodovina) na površini starejšega vršaja/nastanek in delovanje peči na brežini struge SE 189;

faza IV – obdobje (antika?) oblikovanja novega vršaja, ki ga lahko razdelimo na tri podfaze:

1 – zmerna hudourniška aktivnost - začetek odlaganja sedimentov na površino starega

vršaja SE 29 (sediment SE 27, struge ne poznamo),

2 – destruktivna hudourniška aktivnost – uničenje zahodnega, neznanega dela starega

vršaja (struga 119) ter sukcesivno zasipanje in prestavljanje strug (sedimenti SE 36, 196 ter 35),

3 – zmerna hudourniška aktivnost - zaključno oblikovanje površine novega vršaja, erozije na njegovi površini (struga SE 238 itd., struga SE 177 itd., struga SE 180) ter odlaganje zadnjih sedimentov (SE 20, 23 in 34);

faza V – preoblikovanje površine novega vršaja v mlajših zgodovinskih obdobjih (srednji/novi vek), delovanje in hkrati zasipanje obsežnih zahodnih (zahodni del sektorja 2) in vzhodnih strug (sektor 1)

faza VI – nadaljevanje procesov iz prejšnje faze/umiranje in prenehanje izrazitejših hudourniških aktivnosti (novi vek/sodobnost), oblikovanje današnje površine (SE 4 = 15 = 25 itd.).

Glede antropogenih sledi, ki jih pripisujemo II. in III. fazi, velja zapisati, da nakazujejo na potencial zaledja raziskanega dela najdišča oziroma da moramo primarno območje antropogenih aktivnosti iskati proti severu, bližje današnje vasi Krašnja. Po drugi strani, ne moremo izključiti tudi to možnost (glede na opazovane sledi obsežnih uničenj starejših delov stratigrafije najdišča), da je bil bistveni del prazgodovinskega arheološkega zapisa odstranjen oziroma uničen v začetku IV. faze, na kar bi nakazovalo dejstvo, da na površini vršaja SE 29 ni izoblikovan talni horizont, četudi je bil ta nedvomno neko časovno obdobje izpostavljen kot relativno suh in pohoden pomol med dvema hudourniškima strugama. Precejšna količina prazgodovinskih najdb na vzhodnem robu omenjenega pomola (odlomki lončenine, kosov hišnega lepa in kamnitih izdelkov kot so npr. žrmlje, tolkači in glajena sekirica) iz sedimenta SE 21, ki zapolnjuje plitvo strugo SE 210, nakazuje na obstoj naselbine v neposredni bližini – izpovednejši odlomki lončenine dogajanje časovno umeščajo v obdobje eneolitika (faza II). Na skrajnem zahodnem delu pomola so bili sledovi človekovih aktivnosti prepoznani v skromno ohranjenih sledovih peči, ki jih je po sicer redkih odlomkih lončenine mogoče preliminarno datirati v obdobje mlajše bronaste dobe oziroma kulture žarnih grobišč (faza III).

Pregled raziskav železarstva in makroskopske analize žlindre v Sloveniji in na Hrvaškem 2009–2013

Ivan M. Hrovatin

Železarstvo je gospodarska panoga vezana na proizvodnjo železa (taljenje rude) in izdelavo železnih izdelkov (kovanje). V njeno preučevanje smo zajeli tako iskanje in črpanje rude, proizvodnjo oglja, izdelavo talilnih peči, kor samo taljenje rude, čiščenje surovega železa (volkov), izdelava končnih izdelkov in njihovo širjenje. Žindra je eden izmed stranskih proizvodov teh dejavnosti, ki se ga je večinoma zavrnilo v odpad ali pustilo na mestu nastanka in je zato pogosta najdba v arheoloških najdiščih vsaj od starejšega halštata naprej.

Arheologi večinoma ne posvečamo velike pozornosti tej kategoriji materiala, na terenih se pogosto jemljejo »vzorci« in ostalo pusti, v objavah je omenjena »velika ali manjša količina žlindre«, pri interpretaciji je generalno opredeljena kot sled »metalurške dejavnosti«.

Od leta 2009 smo se lotili bolj sistematičnega raziskovanja železarstva in njegovih sledov in pri tem v začetku predvsem ločevali proizvodnjo železa (= taljenje rude) od kovanja, prepoznavanje sledov oglarjenja, z nadaljevanjem raziskav pa tudi slediti bolj tehničnim vidikom, kot so prepoznavanje rude, različni tipi talilnih peči, rekonstrukcija postopkov taljenja in uporaba dodatkov pri kovanju. Pregledali smo različno ohranjene železarske odpade od enega kg do preko ene tone. V teku je raziskovanje in definiranje novega železarskega revirja v Podravini (HRV), kjer so pomembni dokazi proizvodnje železa od latena do konca zgodnjega srednjega veka.

Pri raziskovanju železarstva sodelujemo z različnimi specialisti. Po makroskopskem pregledu smo v sodelovanju s Sabino Kramar (Zavod za gradbeništvo Slovenije) začeli mikroskopsko in kemično analizirati vzorce žlindre, rude in drugih sestavin železarskih odpadov, z Jiřijem Hořkom (Laboratorij za restavriranje kovin AV Praha) ter Viljem Kuharjem (Zavod za gradbeništvo Slovenije) smo metalografsko analizirali nekatere železne izdelke, da bi prepoznali tudi tehnološko znanje in tradicije pri kovanju izdelkov v različnih obdobjih in skupinah. Pomembno za razumevanje postopkov in preverjanje pridobljenih spoznanj je tudi

eksperimentalna rekonstrukcija postopkov taljenja pri čemer sodelujemo s Tehničnim muzejem v Brnu. Da bi dodatno preverili nekatere ugotovitve in hipoteze bomo letos začeli eksperimentalno rekonstrukcijo postopkov tudi s Skupino Stik (SLO).

Na podlagi tako analiziranih odpadov je mogoča primerjava med različnimi najdišči: interpretacija najdišča in organizacija delovnega prostora, ločevanje med proizvodnjo železa in kovanjem, gospodarski pomen posameznega najdišča, prepoznavanje različnih tehnologij taljenja in kovanja skozi čas in prostor itd. Zato je pomembno, da se pri izkopavanjih vzame ves odpad in ne samo »vzorci« in da se jih makroskopsko pregleda še pred kemično analizo.

Arheološke raziskave na območju severnega mestnega obzidja v Kopru (13-0197)

Samo Hvalec, Zvezdana Modrijan

V mesecu avgustu in septembru 2013 so na območju severnega mestnega obzidja v Kopru potekale arheološke raziskave v povezavi z načrtovanim projektom izgradnje panoramskega dvigala, sanacije mestnega obzidja in ureditve sprehajalne poti na tem mestu. Raziskave so bile del projekta CAMAA (Centro per le Architetture Militari dell'Alto Adriatico = Center za severnojadransko vojaško arhitekturo), program čezmejnega sodelovanja Slovenija – Italija, izvajal pa jih je ZRC SAZU, Inštitut za arheologijo, v sodelovanju z zavodom Skupina STIK. Izvedeni sta bili dve vrsti raziskav; strukturni pregled obstoječega obzidja in arheološki testni izkop. V sklopu prvega so bili dokumentirani odseki obstoječega obzidja na mestih, kjer je bilo opazovanje mogoče. Zaraščenih in posledično za opazovanje nedostopnih delov obzidja v soglasju s kulturnovarstvenimi pogoji nismo čistili. S strojnimi in ročnimi izkopom je bilo izkopanih 13 sond, v katerih smo opazovali temelje obzidja in ugotavljali prisotnost arheoloških ostalin na zunanji strani obzidja ter globino geološke podlage.

V sondah smo ugotovili strm padec geološke podlage – v zgornjem delu mestoma preperelih flišnih skladov, ki so prekriti s povprečno meter debelimi, večinoma poznovoveškimi nasutji in pobočnimi posutji. Debelina teh plasti od obzidja proti obali narašča. Obstojče obzidje stoji deloma na flišnih skladih, delno pa je vkopano v arheološko sterilno peščeno glino, ki se ponekod pojavlja nad skladi in predstavlja preperino le-teh (regosol). Na dveh mestih smo 15–20 cm od zunanjega lica obzidja odkrili starejše temelje, katerih funkcija kot tudi časovna opredelitev ni jasna. Na manjšem platoju smo v osrednjem delu raziskovanega areala, kjer se linija obzidja v pravokotni razširitvi pomakne proti mestu, naleteli na

Koprsko mestno obzidje na območju Izolskih vrat.

Zgodnj srednjeveški grob 1, pogled proti zahodu.

sledove treh skeletnih grobov. Na celotnem omenjenem platoju lahko predpostavljamo obstoj grobišča, ki glede na radiokarbonske analize oglja in kosti (777–904AD) sodi v zgodnj srednjeveški čas.

Razvoj območja, ki ga je zajemala obravnavana raziskava, je v celoti povezan z utrjevanjem mesta. Obzidje, ki se je od njegove izgradnje do danes močno spreminjalo, je bilo postavljeno na zalomu platoja v strmo pobočje hriba. Obzidje je bilo na zunanjem delu, na pobočju, večinoma postavljeno neposredno na flišno geološko podlago ali je bilo vanjo rahlo vkopano. Strukturni pregled je pokazal, da se ohranjeni deli obzidja med seboj po posameznih odsekih precej razlikujejo. Kot najstarejše smo označili dele obzidja v zahodnem območju prostora raziskave. Njihova datacija sloni na nekaj odlomkih lončenine in opek iz plasti pod obzidjem, ki jih kljub fragmentiranosti težko časovno umestimo pred zgodnj novoveško obdobje (okvirno 16. in 17. stol.).

Omenjeno obzidje se je v nadaljevanju proti vzhodu porušilo, na vzhodnem delu raziskovanega območja ga zamenja tanjša obzidje, ki se po gradnji od starejšega razlikuje. Zaradi močne zaraščenosti teh segmentov ni bilo moč podrobneje opazovati. Del obzidja nad sondo 5, ki pa ga ni mogoče povezati z ostalimi odseki, sloni na nasutjih, ki jih je po najdbah datiramo najzgodneje v konec 17. stol.

Še mlajši so zidovi, ki v osrednjem delu zapirajo že omenjeno pravokotno razširitev in pa skrajni zahodni del obzidja, ki po zalomu poteka vse do Belvederja. Postavitev teh zidov umeščamo v 19. stol., v okvir avstroogrške okupacije in prezidav okolice Belvederja.

Mestni muzej Ljubljana, 6.–7. 3. 2014

Oddelk za poizkopavalno obdelavo in raziskavo gradiva Centra za preventivno arheologijo

Maja Janežič

V prispevku (plakat) bo predstavljeno delovanje Oddelka za poizkopavalno obdelavo in raziskavo gradiva Centra za preventivno arheologijo.

Od junija 2012 je sedež Oddelka za poizkopavalno obdelavo in raziskavo gradiva na Ptuj (Vičava 5).

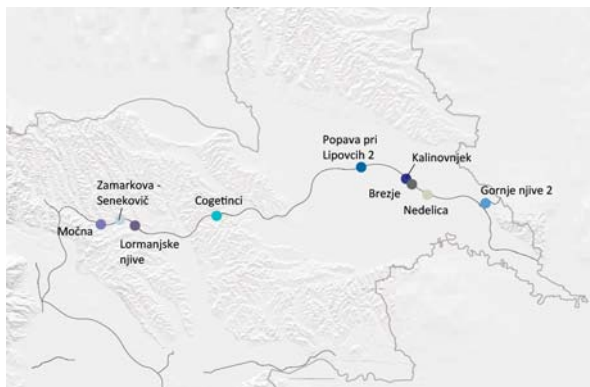
Obdelujemo gradivo odkrito med raziskavami, ki jih izvaja Center za preventivno arheologijo. Arheološke najdbe se operejo, posušijo in razvrstijo po materialu (lončenina, kamen, kost...) ter se hranijo v primerni embalaži. Ostalo gradivo (kovina, organski ostanki) se praviloma ne pere, temveč se v najkrajšem času posreduje v konservatorske delavnice Restavratorskega centra v Novem mestu in Mariboru.

Sledi primarna statistična analiza gradiva za pripravo prvega poročila o poteku raziskav. Vso gradivo se časovno (prazgodovina, rimsko obdobje, zgodnji srednji vek, srednji vek...) in tipološko (lonci, sklede, čaše ipd.) določi. V naslednji fazi, priprava drugega poročila o raziskavi, se sestavljajo odlomki lončenine in stekla, kar omogoči rekonstrukcijo oblike posode oz. predmeta, ki se nato izriše. Ravno tako se izriše še preostalo gradivo. V nadaljevanju se gradivo fotografira in izloči za nadaljnje specialistične strokovne in predmetu primerne naravoslovne analize. Obdelavo gradiva na Ptuj v različnih prostorih na približno 300 m² površine izvaja le pet zaposlenih.

V sklopu oddelka je začasni depo, v katerem se hrani gradivo in pripadajoča originalna dokumentacija raziskav. Najdbe so shranjene v treh prostorih, v četrtem pa je shranjena dokumentacija. Skupna površina depoja je približno 1000 m². Gradivo, ki ga hranimo, je trenutno popisano in vodeno v programu Excel. Arhivi najdišč so pri nas shranjeni za obdobje 5 let (ZVKD-1) oz. do zaključka priprave drugega (končnega poročila oz. objave rezultatov raziskav), ki mora biti izvedeno v roku 2 let (Pravilnik o arheoloških raziskavah, Uradni list 3/2013). V času delovanja Oddelka na Ptuj smo v trajno hrambo pristojnemu muzeju predali 16 arhivov najdišč.

Publikacije Arheologija na avtocestah Slovenije (AAS)

Maja Jerala

Najdišča severovzhodne Slovenije.

V letu 2013 je v okviru projekta AAS izšlo 12 publikacij, med katerimi večino predstavljajo najdišča severovzhodne Slovenije, dve najdišči pa se nahajata jugovzhodni Sloveniji.

Leta 2006 so bila izvedena izkopavanja v velikosti 5.000 m² na lokaciji Zamarkova–Senekovič (MP 01 Maribor–Pince, vodja izkopavanj Ivan Žižek/avtor objave Iva Ciglar). Odkrite so bile ostaline iz bakrenega, rimskega in srednjeveškega obdobja.

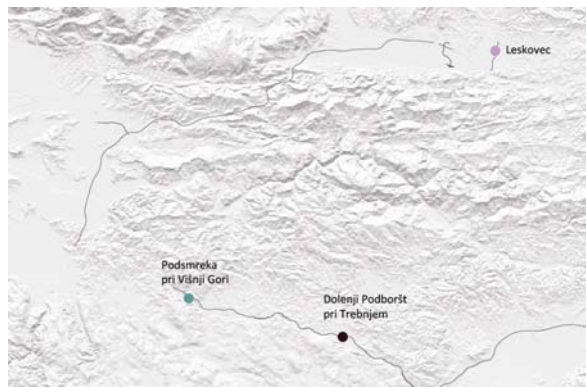
Zaščitno arheološko izkopavanje najdišča Kalinovnjek pri Turnišču (MP 03 Cogetinci–Radmožanci, Branko Kerman) na površini 23.000 m² je bilo opravljeno leta 2006. Na najdišču je bila ugotovljena poselitev s konca mlajše kamene dobe in bakrene dobe ter antičnega in zgodnj srednjeveškega obdobja.

Arheološko najdišče Lormanjske njive (MP 02 Lenart–Cogetinci, Ivan Žižek/Maja Janežič) je bilo leta 2006 raziskano v obsegu 5000 m². Izkopavanja so razkrila sledove ruralne poselitve iz rimskega obdobja.

Močna pri Lenartu je 8000 m² veliko arheološko najdišče (MP 01 Maribor–Pince, Gojko Tica). Raziskano je bilo leta 2006, pokazalo pa je predvsem poselitev v zgodnjem srednjem veku.

Leta 2004 so bila izvedena izkopavanja najdišča Gornje njive 2 v velikosti 25.600 m² (MP 04 Lendava–Pince, Branko Kerman). Odkrite so bile naselbinske ostaline iz bakrene in bronaste dobe, rimskega in srednjeveškega obdobja.

Cogetinci (MP 02 Lenart–Cogetinci, Milena Horvat), 2270 m² veliko najdišče je tekom izkopavanj leta 2006

Najdišča jugovzhodne Slovenije.

razkrilo podeželsko lončarsko delavnico s konca 4. in prve polovice 5. st. n. š.

Leskovec (SK 05 Slivnica–Arja vas, Milena Horvat), 4000 m² veliko najdišče je bilo odkrito med izkopavanji l. 2005. Odkriti so bili sledovi stavbe iz prehoda iz latenskega v rimsko obdobje ter novoveške gradbene ostaline. Nedelica (MP 03 Cogetinci–Radmožanci, Irena Šavel/Irena Šavel, Samo Sankovič), je 3800 m² veliko najdišče, ki je bilo izkopano leta 2006. Med izkopavanjem je bila ugotovljena poselitev iz časa bakrene, bronaste in mlajše železne dobe, rimskega in zgodnj srednjeveškega obdobja in visokega srednjega veka.

Izkopavanja na lokaciji Brezje pri Turnišču (MP 03 Cogetinci–Radmožanci, Matjaž Novšak/Matjaž Novšak, Alenka Tomaž, Ana Plestenjak) so potekala 2006 na 21.571 m² velikem najdišču. Razkrila so bakrenodobno naselje ter nekaj sledi iz mlajše železne dobe in rimskega časa.

Popava pri Lipovcih 2 (MP 03 Cogetinci–Radmožanci, Irena Šavel/Irena Šavel, Timotej Knific) je 7260 m² veliko najdišče, odkrito l. 2006. Gre za edinstveno plano žarno zgodnj srednjeveško grobišče in naselbino.

Podsmreka pri Višnji gori (KO 13 Višnja Gora–Bič, Drago Svoljšak/Ida Murgelj) je 6770 m² veliko najdišče, izkopano leta 1999. S svojo lego spada med podobne naselbine srednje bronaste dobe in kulture žarnih grobišč, a je novost v tem delu Dolenjske.

Dolenji Podboršt pri Trebnjem (KO 15 Bič–Hrastje, René Masaryk) je 9100 m² veliko najdišče, raziskano leta 2007. Gre za multiperiodno najdišče.

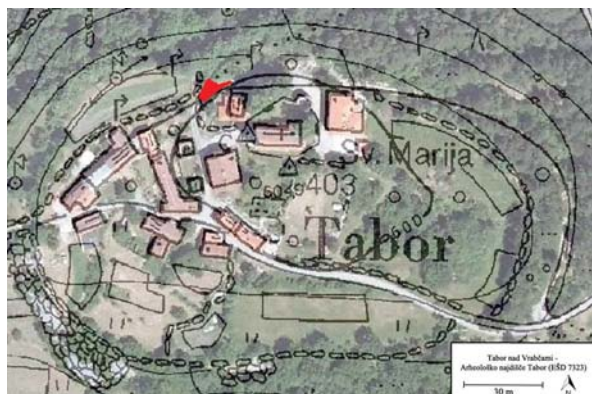

Tabor pri Vrabčah – Arheološko najdišče Tabor

Draško Josipovič, Manca Vinazza

Junija in julija 2013 je podjetje Avgusta d. o. o, pod vodstvom mag. Draškota Josipoviča, izvajalo arheološko dokumentiranje ob gradnji in arheološke raziskave ob gradnji na najdišču Tabor pri Vrabčah – Arheološko najdišče Tabor (EŠD 7323) za potrebe izgradnje komunalnih vodo na parc. št. 108/1, 3276 in 3274/4, vse k. o. Veliko Polje. Ker smo pri arheološkem dokumentiranju ob gradnji naleteli na prazgodovinsko obzidje, so bila gradbena dela začasno ustavljena. Arheološko izkopavanje je potekalo med 5. in 13. 7. 2013 in bilo izvedeno na površini 57,8 m².

Najstarejše najdbe sodijo v čas prehoda med pozno bronasto in starejšo železno dobo, vendar sočasnih struktur nismo odkrili, saj je bil ta del preoblikovan za potrebe izgradnje gradišča v času starejše železne dobe. V ta čas sodi tako prazgodovinsko obzidje, kot skladiščni prostor, ki je bil dokumentiran tik za obzidjem. Obzidje je bilo grajeno v značilni tehniki gradnje suhega zidu z notranjim in zunanjim licem iz večjih kamnitih blokov, vmesni prostor pa je bil zapolnjen s kamnitim drobirjem. Širina obzidja znaša 2,23 m. Na notranji strani obzidja smo dokumentirali del skladiščnega prostora, ki je bil močno poškodovan v mlajših obdobjih. V okviru starejše železnodobnega skladiščnega prostora, smo na površini 9 m² našli in situ delno ohranjen silos (29,9 kg), obilico keramike (21,2 kg), arhitekturne člene in hišni lep.

Območje raziskav (označeno z rdečo barvo); vir: TTN 1 : 5000, Atlas okolja.

Kasneje je bil ta del delno uničen, saj je bila tik za obzidjem zgrajena apnenica ter skoraj pravokotno na prazgodovinsko obzidje potekajoč novoveški zid, katera najverjetneje predstavljata del protiturškega tabora.

Arheološke raziskave na najdišču Tabor pri Vrabčah prinašajo številne nove podatke predvsem o poznavanju gradišč starejše železne dobe na Krasu. Glavni doprinos predstavlja možnost ločevanja med keramiko iz časa prehoda med pozno bronasto in starejšo železno dobo ter keramiko iz izključno starejše železne dobe, na kar kaže tehnološka analiza keramike in potrjuje stratigrafska sekvenca najdišča. Slednje omogoča lažje vzporejanje najdišča Tabor pri Vrabčah z že obstoječo kronologijo gradišč italijanskih kolegov in velik doprinos k dosedanjemu poznavanju prazgodovinske keramike Krasa.

Glinen arhitekturni člen (foto: M. Vinazza).

Discovering the Archeologists of Europe 2012–2014

Tina Kompare, Irena Lazar, Vesna Pintarič Kocuvan

Projekt Discovering the Archaeologists of Europe 2012-2014 (DISCO 2014) se letos zaključuje na letnem srečanju European Association of Archaeologists (EAA) meseca septembra v Istanbulu. Raziskava, ki je nadgradnja istoimenskega projekta iz let 2006-2008, je tokrat potekala pod okriljem Znanstveno-raziskovalnega središča Univerze na Primorskem. Tekom preteklega leta smo vas, tako posameznike kot organizacije, pozivali k odgovarjanju na vprašalnike, katerih namen je bil ugotoviti profil in število poklicnih arheologov, identificirati širok spekter ponudnikov arheoloških storitev ter ugotoviti potrebe po specifičnih znanjih. Na vprašalnika je odgovorilo 29 organizacij in 59 posameznikov, ki so po poklicu arheologi ali pa delujejo na področju arheologije. Na osnovi njihovih odgovorov so na voljo preliminarni rezultati projekta DISCO 2014.

Na osebni vprašalnik so odgovarjali predvsem arheologi in arheologi-konservatorji, ki so zaposleni za nedoločen čas, ženskega spola, starosti med 30 in 49 let ter slovenskega državljanstva. Na svojem delovnem mestu delujejo predvsem na področju upravljanja s kulturno dediščino, takoj za tem sledi arheološko terensko delo ter raziskovanje. Delo povprečnega slovenskega arheologa se financira iz projektov. Pripravljen je iskati zaposlitve v tujini, aktivno od tujih jezikov pa govori angleško ter hrvaško/srbsko. Pri delu ga moti predvsem nestabilnost zaposlitve ter premajhen zaslužek.

Na vprašalnik za organizacije so v večini odgovarjale osebe zasebnega prava ter javne organizacije na nacionalni ravni. Vključene organizacije zastopajo predvsem osrednjeslovensko regijo in se financirajo iz državnega proračuna ter sredstev pridobljenih na trgu. Svoje dejavnosti vrednotijo kot izključno arheološke oz. dediščinske. Kot perspektivne dejavnosti, v katere bi bilo dobro vlagati, se jim zdijo pedagoške in andragoške dejavnosti, promocija, popularizacija, založniške dejavnosti, upravljanje projektov ter prostorske analize. Za določen čas zaposlujejo v enaki meri posameznike iz arheološke stroke kot tudi z drugo izobrazbo, pri zaposlitvi za nedoločen čas pa prednjačijo posamezniki iz drugih strok. Večina jih odgovarja,

da se število zaposlenih v primerjavi s preteklim letom ni spremenilo, predvidevajo pa, da se bo v naslednjih treh letih zmanjšalo število zaposlenih za določen čas in pogodbenih delavcev.

Na podlagi nacionalnih poročil vseh 20 partnerskih organizacij iz Velike Britanije, Avstrije, Belgije, Cipra, Češke, Nemčije, Grčije, Irske, Italije, Latvije, Madžarske, Norveške, Poljske, Portugalske, Romunije, Slovenije, Slovaške, Španije, ter Bosne in Hercegovine bo narejeno transnacionalno poročilo, ki bo pokazalo trenutno stanje profesionalne arheologije v Evropi.

Raziskave bojišč soške fronte v letu 2013

Uroš Košir, Matija Črešnar, Gašper Rutar

Arheološke raziskave na območju Mengor in tolminskega mostišča so potekale v dveh krajših etapah že v letih 2011 in 2012, v juniju 2013 pa smo arheologi s Centra za preventivno arheologijo ZVKDS v sodelovanju s kolegi z Univerze v Bristolu ter z zunanjimi sodelavci zopet opravili krajše raziskave na omenjenem območju.

Tokrat smo na dveh predhodno izbranih lokacijah izkopal testni sondi, prvo na območju Tolmina ter drugo na avstro-ogrskem pokopališču na Mengorah. Slednje se nahaja na območju, ki je v Register nepremične kulturne dediščine vpisano kot Mengore – Zgodovinsko območje iz prve svetovne vojne (EŠD 7165).

Prva lokacija se nahaja na severni strani ceste Tolmin-Kobarid, okoli 280 m vzhodno od mostu čez reko Sočo, kjer smo z 6 × 1 m velikim izkopom sondirali nekdanji avstro-ogrski jarek, ki smo ga leta 2012 že dokumentirali z geofizikalnimi raziskavami. Osnovno stratigrafsko sekvenco smo razdeli na 4 osnovne faze, kjer najbolj izstopata faza izkopa in uporabe jarka v času prve svetovne vojne ter faza zasutja jarka v povojnem obdobju. V odkritem jarku ni bilo ohranjenih nobenih in situ elementov kakršnekoli konstrukcije za utrditev sten jarka, neohranjena hodna površina na južnem delu pa je morda posledica odstranitve takšne (morebitne) konstrukcije, katere elementi bi bili zabiti v tla. Po opustitvi jarka v njem ni bilo zapuščene opreme in orožja ali drugih predmetov, odkrite najdbe pa so bile vnesene v jarek s številnimi zasutji.

Drugo sondo smo izkopal na nekdanjem avstro-ogrskem pokopališču na Mengorah, izkop pa je meril 3 × 2 m. Tudi tukaj smo osnovno stratigrafsko sekvenco lahko razdelili na 4 osnovne faze med katerimi smo prepoznali tudi fazo izkopa in zasutja groba v vojnem

Avstro-ogrski bajonet za puško Mannlicher M.88 v polnilu ekshumacijske jame na avstro-ogrskem pokopališču na Mengorah (Arhiv ZVKDS CPA).

obdobju ter fazo ekshumacije v povojnem času. V različnih plasteh so bili odkriti tudi številni predmeti, ki nakazujejo način pokopov ter pripadnost pokojnikov različnim rodovom vojske. Tako lahko najdbe lesenih gumbov za šotorska platna interpretiramo v povezavi s tem, da so bila nekatera trupla ob pokopu v njih tudi zavita, najdbe gumbov uniform, srjac in hlač pa nam nakazujejo, da so bili pokojniki ob pokopu oblečeni v svoja oblačila. Na to prav tako kažejo tudi najdbe čevljev in rozete z monogramom FJI (Franc Jožef I.) ter topniških gumbov s kape. Med najdbami izstopa bajonet za puško Mannlicher M.88, spravljen v nožnici. Italijanski izkop ekshumacijske jame je bil precej večji od grobne jame in jo je skoraj popolnoma uničil. Glede na nekatere odkrite človeške kosti, na primer dlani in drugih delov telesa (reber, vretenc itd.), je moč sklepati, da je bil proces ekshumacije izveden precej natančno, saj so bile spregledane le nekatere manjše kosti.

Pogled na raziskani del avstro-ogrskega jarka pri Tolminu (Arhiv ZVKDS CPA).

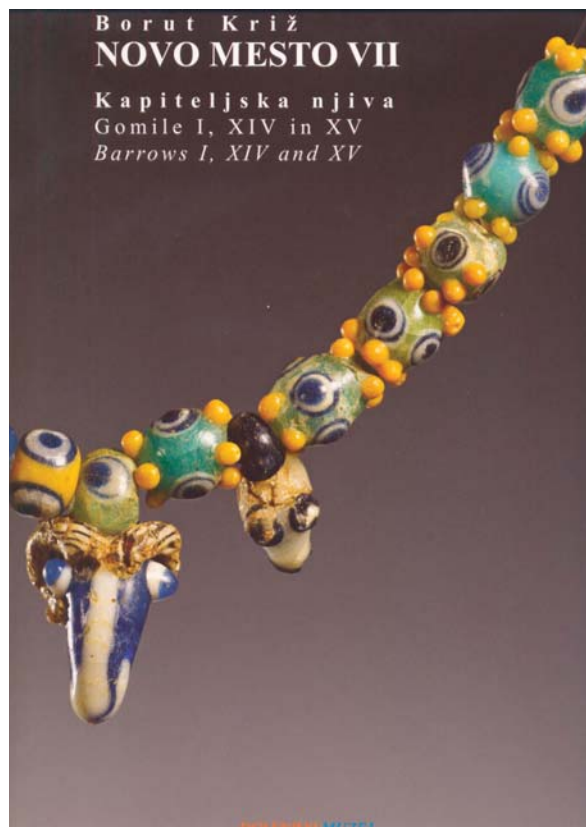
Carniola Archaeologica 7, Novo mesto VII (Kapiteljska njiva, Gomile I, XIV in XV)

Borut Križ

V seriji Carniola Archaeologica Dolenjskega muzeja Novo mesto je konec leta 2013 izšel sedmi zvezek NOVO MESTO VII, Kapiteljska njiva, Gomile I, XIV in XV.

V celoti je predstavljeno gradivo iz starejšezheleznodobnih grobov gomil XIV in XV ter gradivo grobov 45–80 iz gomile I, ki doslej še niso bili objavljeni (Knez, Carniola Archaeologica 3).

Predstavljeno gradivo časovno sodi od stopnje Podzemelj I do Negovskega horizonta.

O knjigi:

- 224 strani
- 4 priloge
- 69 tabel
- 83 barvnih fotografij
- 2 črno-beli fotografiji
- 1 načrt
- izdal in založil: Dolenjski muzej Novo mesto
- avtor: Borut Križ
- prevod v angleški jezik: Phil Mason
- fotografije: Borut Križ, Saša Fuis
- risbe in načrti: Maja Rudolf Markovič, Svetlana Rodič Jakimovska, Petra Stipančič, Dragica Lunder Knific
- načrti: Mateja Belak

Novo mesto – Marof, Kapiteljska njiva

Borut Križ, Petra Stipančič

V letu 2013 je bila izkopana, raziskana in dokumentirana 450 m² velika površina prazgodovinskega grobišča, ki je bila v nedavni preteklosti uporabljena še kot njiva in travnik, v času 2. svetovne vojne pa tudi z jarki, strelskimi položaji in z bunkerji utrjena obrambna točka.

V letu 2013 smo raziskali in dokumentirali 20 grobov iz mlajše železne dobe (4.–1. stol. pr. n. št.), 7 skeletnih starejšeželeznodobnih grobov (8.–4. stol. pr. n. št.) ter en žarni poznobronastodobni grob, ki sodi v 9. stol. pr. n. št.

Med žganimi mlajšeželeznodobnimi grobovi, ki jih povezujemo s Kelti velja izpostaviti kar pet bojevnških grobov v katere so bili položeni dolgi železni meči v nožnicah. Grobovi z meči nedvomno nakazujejo sloj bojevnikov, ki so v tedanji družbi zavzemali poseben, vodilni položaj. Pokojnike so sežgali na grmadi, v grobove pa so priložili tudi njihovo orožje, ki pa so ga še obredno poškodovali. Vsi meči, ki so bili najdeni v Novem mestu so bili v grobove položeni zviti. V doslej izkopanih 720 grobovih tega obdobja na Kapiteljski njivi v Novem mestu je bilo najdeno preko 100 železnih mečev, kar je tudi največje število na katerem koli najdišču v Evropi. V grobovih bojevnikov smo našli še bojne nože, sulice, železne dele ščitov ter množico lončenih posod. V sočasnih ženskih grobo-

vih pa so bili priloženi bronasti, železni in stekleni nakitni predmeti ter lončeno posodje.

V skeletnih starejšeželeznodobnih grobovih prevladujejo lončene posode, tako v moških kakor v ženskih grobovih, v zadnjih pa so priložene še bronaste zapestnice in nanožnice ter ogrlice sestavljene iz steklenih in jantarnih jagod.

Žarni poznobronastodobni grob je bil 20 cm globoko vkopan v sterilno osnovo hriba, nad njim pa je bilo ohranjeno le 35 cm rjave zemlje (ornice). V grobu se je ohranila lončena žara, ki je zaradi oranja poškodovana. Grobna jama je bila obložena s kamnitimi ploščami in kamni. Le ti so bili položeni tudi na dno grobne jame. V žaro sta bili položeni lončena latvica in bronasta igla.

Novo mesto, Kapiteljska njiva, mlajšeželeznodobni grob 706 s pridatki in situ (foto: Borut Križ).

Novo mesto, Kapiteljska njiva, starejšeželeznodobni grob XLIII/1 s pridatki in situ (foto: Borut Križ).

Polje pri Vodicach – Antično grobišče (EŠD 16971)

Maja Lavrič, Evgen Lazar

Na najdišču Polje pri Vodicach – Antično grobišče (EŠD 16971) je ekipa Centra za preventivno arheologijo ZVKDS, v času od konca avgusta do konca decembra 2013 izvedla zaščitna arheološka izkopavanja.

Obravnavano najdišče se nahaja približno 300 metrov zahodno od vasi Polje pri Vodicach na severnem delu Skaručenskega polja, ki leži med naseljema Polje pri Vodicach in Skaručna. Izkopno polje je bilo široko 16 metrov, znotraj delovnega pasu gradnje plinovoda, in je potekal v dolžini 525 metrov vzdolž vzhodne strani ceste med Skaručno in Vodiciami.

V letu 2009 so bile izvedene že predhodne arheološke raziskave – intenzivni terenski pregled. Odkritih je bilo dovolj indicev za izvedbo zaščitnih arheoloških izkopavanj, ki so pokazale del rimskega naselbinskega in gospodarskega kompleksa s pripadajočim grobiščem. Naselbinski kompleks je obsegal zgodnjo rimsko fazo na severnem delu izkopnega polja, kjer smo dokumentirali objekt grajen v tehniki s stojkami, kateremu je pripadala uporabna površina z odpadno jamo ter večjim jarkom, ki je potekal v smeri vzhod-zahod. Jarek je verjetno služil kot drenaža, lahko pa je zamejeval parcelno mejo, saj danes sovпада z obstoječo parcelno mejo. V uporabi je bil daljše obdobje. Južno od jarka smo dokumentirali jame za stojke, ki so potekale v dveh lokih od zahoda proti vzhodu, ter od severa proti jugu in so bile verjetno ostanek ograde.

Zgodnjo rimsko fazo smo prav tako dokumentirali v večji kotanji, z izkopnim poljem smo zaobjeli le del njenega robu in dna, v kateri so bile jame za stojke, ki so del dveh večjih objektov, ostanke lončarske peči, manjšega ognjišča ter večje jame različnih namembnosti. Kotanja je bila v uporabi daljše obdobje, tudi v poznejši rimski fazi, kamor sodi tlakovanje na dnu kotanje z manjšimi zaobljenimi kamni peščenjaka, manjši suho zidni ostanki temeljev objekta ter večje jame različnih namembnosti. Kasneje v pozni rimski fazi so uporabo kotanje opustili in je služila kot odlagališče, predvsem smo dokumentirali večjo količino žindre, železnih predmetov, ostanke kuhinjske in gradbene keramike in manjše količine stekla. V neposredni bližini kotanje so se nahajali ostanki metalurško – kovaške dejavnosti, ob

katerih so bile večje jame za stojke, ki so bile del objekta, ki je pokrival peči. Od razgibanega reliefa severnega dela izkopnega polja, smo proti jugu na ravninskem delu dokumentirali ostanke temelja rimskodobnega gospodarskega objekta, ki je grajen iz manjših lomljencev, oblic in opeke. Objekt s kamnitim temeljem je najverjetneje imel leseno nadgradnjo. Znotraj objekta smo dokumentirali dve fazi z jamami različnih namembnosti, kurišči in ognjiščem v severozahodnem vogalu objekta. Geofizikalne raziskave, izvedene v sklopu izkopavanj, so pokazale, da se objekt nadaljuje v smeri proti vzhodu.

K naselbinskemu delu rimskega najdišča je pripadalo grobišče, ki je bilo od gospodarskega objekta oddaljeno 210 metrov. Grobišče je sestavljalo 56 grobnih jam, ki so bile vkopane v geološko osnovo. V 34 primerih gre za žgane grobove, 24 primerov pa je skeletnih, vendar se zaradi kemične sestave prsti kosti in ostali organski materiali niso ohranili. Grobovi so bili zaradi kulture prostora delno uničeni, zato je bil ohranjen le njihov spodnji del. V njih so bili ostanki žganine, lončenine, steklenih posodic, oljenk in ostanki noše pokojnikov. Na osnovi pridatkov v grobovih lahko grobišče razdelimo v dve fazi. Prvo fazo predstavljajo žgani grobovi, ki jih lahko umestimo v čas 2.–3. stoletja n. št., skeletne grobove, ki predstavljajo 2 fazo grobišča, pa v čas 4. stoletja.

V skrajnem južnem delu izkopnega polja smo odkrili drugo večjo kotanjo v kateri smo dokumentirali paleotla, ki kažejo na uporabo kmetijstva v pozni prazgodovini in rimski dobi. Nad njimi so nastale plasti, ki predstavljajo posledice kmetijske obdelave območja med grobiščem in kotanjo v srednjem veku in novem veku. Natančnejša analiza grobnih pridatkov in preostalega materiala bo pokazala podrobnejšo sliko uporabe prostora na najdišču Polje pri Vodicach.

Pogled proti jugovzhodu na del ostankov temelja rimskega objekta (foto: K. Dremelj).

Pogled proti severu na izpraznjene grobne jame (foto: D. Kovačič).

Zaščitna arheološka izkopavanja na območju novogradnje stanovanjske hiše v Razvanju

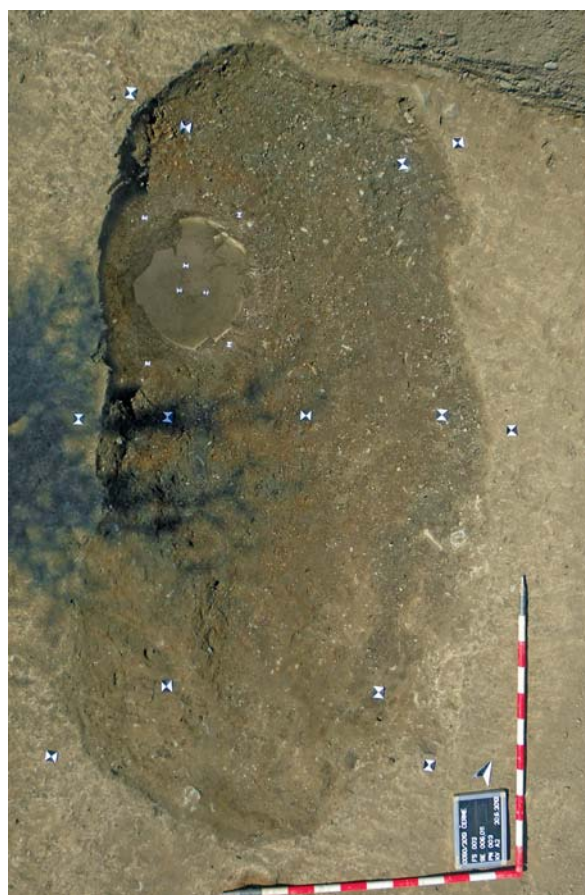
Evgen Lazar

Na območju predvidene novogradnje garaže, na parceli št. 38/1, k. o. Razvanje, so bile na območju v velikosti ca 100 m² izvedene arheološko raziskave, ki jih je izvedla ekipa ZVKDS, Centra za preventivno arheologijo. Med zaščitnimi arheološkimi izkopavanji smo na obravnavanem območju, ki je v register nepremične kulturne dediščine vpisano kot Razvanje- Arheološko najdišče Černe (EŠD 29913), odkrili bogate prazgodovinske ostaline.

Odkrili smo sledove bivanja na obravnavanem območju v času prazgodovine, natančneje v času pozne bronaste dobe. Arheološki zapis je bil ohranjen v obliki do 30 cm debele kulturne plasti, ki je najverjetneje nastala v času pozne bronaste dobe. Poleg tega smo odkrili še ostaline treh različno ohranjenih jam, ki smo jih dokumentirali na nivoju pod kulturno plastjo. Tudi v teh jamah se je nahajalo drobno gradivo iz istega časa kot drobno gradivo v bogati kulturni plasti. Tako smo kljub stratigrafskim odnosom med jamami in plastjo ugotovili, da so vsi nastali v kratkem časovnem razmiku ali pa celo istočasno. Mogoče je, da so bile te tri jame vkopane z nivoja plasti in predstavljajo tako jame skupaj s pozno-bronastodobno kulturno plastjo eno poselitveno fazo, katere hodno površino je predstavljala kulturna plast. Točna interpretacija odkritih arheoloških ostalin je še delno odprta, saj so ostaline na naselbinskih najdiščih iz časa pozne bronaste dobe, ko je verjetno nastala tudi kulturna plast in strukture pod njo, dokumentirane v obliki različno velikih objektov oz. stavb, ki so jih izrisovale predvsem ohranjene stojke. Na raziskanem območju pa stojke, ki bi kazale na obstoj stavb oz. objektov na tem območju, niso bile odkrite. Odkrite so bile le ena večja in dve manjši jami, katerih točne funkcije ni mogoče natančno določiti. Odkritje pitosa v edini večji jami pa verjetno kaže na to, da so to jamo uporabljali za shrambene namene.

Na podlagi preliminarne pregleda keramičnega gradiva lahko slednje z veliko verjetnostjo umestimo v čas pozne bronaste dobe. Zelo podobno keramično gradivo je bilo odkrito na najdišču v Rogozi, ki sodi v čas od 1200 do 950 pr. n. št. (Črešnar 2010, 72–73). Keramično gradivo verjetno sodi v čas prehoda iz ho-

rizonta Ha A v Ha B1. Predvsem pogosti so, z nalepljenimi členjenimi rebri okrašeni, odlomki lončenine, ki so na bližnjih najdiščih umeščeni v horizont Ha B1 (Dular 2013, 47).

Pogled na bronastodobno jamo s pitosom.

Pogled na izkopno polje s Kosovo gomilo.

Arheološke zaščitne raziskave ob obnovi Dominikanskega samostana na Ptuj

Evgen Lazar

Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije, Center za preventivno arheologijo, je zaradi določitve vsebine in sestave najdišča ter odstranitve arheoloških ostalin pred obnovo samostana izvedel zaščitne arheološke raziskave na območju Dominikanskega samostana na Ptuj (parc. št. 1330, 1331, 1334, 1335 k. o. Ptuj). Obravnavano območje je v register nepremične kulturne dediščine vpisano kot Ptuj – Dominikanski samostan (EŠD 588), Ptuj – Mestno jedro (EŠD 580) in Ptuj – Arheološko najdišče Levi breg (EŠD 9155). Raziskave so bile izvedene v času od novembra 2011 do marca 2013 in so bile omejene na območje gradbenih posegov ter so bile izvedene na dva načina, kot arheološko dokumentiranje ob gradnji oz. ob strojnimi posegi in kot arheološka zaščitna izkopavanja. V skladu s pričakovanji se je območje Dominikanskega samostana izkazalo za območje, kjer je bogat arheološki zapis, kljub raznim posegom v bližnji in daljni preteklosti, relativno dobro ohranjen.

Odkrite ostaline smo preliminarno razdelili oz. umestili v štiri časovna obdobja. Najmlajše in tudi

Pogled na arheološke ostaline znotraj cerkvene ladje.

Arheologija v letu 2013 – dediščina za javnost

Pogled na ostanek poznogotske kripte v cerkveni ladji.

najštevilčnejše so bile ostaline iz polpreteklosti, ki so prekrivale celotno območje samostana. To so bili gradbeni elementi in nasutja za izravnavo oz. zvišanje hodnih površin, ki so nastali v času 19. stol. in pozneje. Nekoliko starejše so novoveške ostaline, ki so nastale na koncu 17. in v 18. stol, ko je samostan doživel baročno prenavo. Drugo fazo odkritih ostalin so predstavljale ostaline iz srednjega veka, ki so se nahajale predvsem znotraj cerkvene ladje. Razdelili smo jih na ostanke poznogotske, gotske in romanske cerkvene ladje. Med temi izstopajo predvsem poznogotske in gotske kripte, ki smo jih odkrili na območju pred današnjim vhodom v cerkveno ladjo in so se nekoč nahajale na območju pred in znotraj gotskega oz. poznogotskega prezbiterija. Najstarejše odkrite ostaline so predstavljale ostanke rimskodobne Petovione, ki smo jih odkrili na celotnem območju samostana, kjer smo posegli dovolj globoko v arheološki zapis. Odkrite rimskodobne ostaline kažejo oz. potrjujejo visok življenjski nivo obravnavanega območja v času rimske dobe.

Tako lahko, kljub zelo omejenim možnostim za arheološke raziskave, zaključimo, da je bilo območje Dominikanskega samostana na Ptuju neprekinjeno intenzivno poseljeno od rimske dobe naprej. Kako je potekalo življenje na tem območju v obdobju prazgodovine, pozne antike in zgodnjega srednjega veka, še vedno ostaja dokaj nejasno; odgovore na ta vprašanja bi lahko dale arheološke raziskave širšega obsega.

Zaščitno arheološko izkopavanje na območju predvidene rekonstrukcije občinske ceste v Lukavcih

Evgen Lazar

Na območju predvidene rekonstrukcije občinske ceste v vasi Lukavci, na parcelah št. 449/4, 449/5, 453/15, 453/29, 453/34, 482/4 in 482/6, vse k. o. Lukavci, so, med arheološkim konservatorskim nadzorom, odkrili sledi arheoloških ostalin. Zaradi tega je bilo, s strani odgovornega konservatorja ZVKDS, na območju velikem približno 550 m² predpisano zaščitno arheološko izkopavanje, ki ga je v treh delovnih dneh izvedla ekipa Centra za preventivno arheologijo. Med arheološkimi izkopavanji smo na obravnavanem območju odkrili prazgodovinske in rimskodobne ostaline.

Med arheološkimi izkopavanji smo odkrili tri koncentracije slabo ohranjenih arheoloških struktur, ki smo jih lahko po preliminarnem pregledu odkritega drobnega gradiva razvrstili v tri časovna obdobja.

Na skrajnem južnem koncu izkopnega polja smo odkrili in dokumentirali štiri slabo ohranjene prazgodovinske jame, ki so se nahajale na majhnem območju in so imele vse nepravilen zaobljen tloris ter nepravilen in prav tako zaobljen presek. Očitno smo odkrili le dna jam, saj je obravnavano območje še danes intenzivno obdelovano, kar je očitno razlog za slabo ohranjenost prazgodovinskih jam. Prav tako zaradi tega ni ohranjena hodna površina med jamami iz katere so bile le – te vkopane. Točne funkcije jam zaradi tega nismo mogli določiti. V neposredni bližini se je nahajala napolninska plast, kar mogoče kaže na to, da se je prazgodovinski zaselek nahajal neposredno ob vodi oz. manjšem potoku. V polnilih jam se je nahajala manjša količina odlomkov prazgodovinske keramike, ki smo jo preliminarno umestili v čas pozne bronaste dobe. Kljub skromni ohranjenosti pa odkrite ostaline kažejo na poselitev območja že v času pozne bronaste dobe.

Na severnem koncu izkopnega polja pa smo odkrili in dokumentirali večjo rimskodobno zemljanko, tri manjše nepravilne rimskodobne jame in dve manjši stojki, ki sta verjetno nastali v istem času. Očitno je šlo za ostanek bivalnega objekta – zemljanke, okoli katere so bile vkopane tri manjše jame, ki so verjetno predstavljale pomožne objekte bivalnemu objektu. Tako kot, za prazgodovinske jame, velja tudi za rimskodobne, da so bile zaradi obdelovanja kmetijskih površin

Pogled na izkopno polje.

Rimskodobna zemljanka.

zelo slabo ohranjene oz. so bila ohranjena le dna jam. Edino volumen zemljanke, ki je bila očitno vkopana nekoliko globlje je bil ohranjen v nekoliko večji meri. Znotraj zemljanke smo po odstranitvi polnila odkrili tudi stojko, ki očitno kaže na ostanek lesenega stebra, ki je nosil strešno konstrukcijo. Hodna površina med rimskodobnimi jamami in zemljanko je bila, tako kot med prazgodovinskimi, v preteklosti uničena. V polnilu zemljanke se je nahajala večja količina rimskodobne keramike in veliko polomljenih prodnikov oz. oblic. Odkrito keramiko smo preliminarno datirali v četrto stoletje našega štetja.

Arheološko izkopavanje na najdišču Repovnice na trasi prenosnega plinovoda M2/I Trojane–Vodice

Elena Leghissa

Arheološka izkopavanja na najdišču Repovnice (EŠD 29129) so potekala v času od maja do začetka avgusta 2013, pod vodstvom Arheološkega konzorcija, zanj Inštitut za arheologijo (ZRC SAZU). Najdišče se nahaja na severnem robu vasi Bukovica pri Vodicach, dober kilometer jugovzhodno od naselja Vodice, in leži znotraj območja državnega prostorskega načrta plinovoda M2/1 Trojane–Vodice. Raziskan je bil pas dolžine 450 m in širine 15 m (prib. 6750 m²).

Z arheološkimi raziskavami smo odkrili del prazgodovinske naselbine, ki jo na podlagi najdb datiramo v pozno bronasto dobo. Opredelitev najdišča v ta čas potrjujejo tudi rezultati C¹⁴ analiz, ki kažejo na časovni razpon od konca 13. do začetka 10. stol. pr. n. št. Odkrite naselbinske ostaline so se razprostirale v osrednjem delu raziskanega območja. Glede na razporeditev ostalin in najdb se je naselbina najverjetneje širila tudi proti severu in jugu ter verjetno tudi proti vzhodu. Od naselbinskih ostalin so se ohranili le najgloblji deli, vkopani v geološko osnovo. Med njimi je bilo največ jam za vertikalne kole (oz. sohe). Glede na njihovo razporeditev lahko prepoznamo pet objektov. Gre za preproste pravokotne objekte, ki so merili od 3,2 do 4,6 m v širino in od 4,2 do 7,2 m v dolžino, z izjemo enega, ki je v dolžino meril približno 9 m. Objektov je bilo nedvomno več, na kar kažejo več koncentracij jam za sohe, ki pa jih nismo uspeli povezati v smiselne celote. Na različne antropogene dejavnosti znotraj naselbine kažejo še druge ostaline, odkrite na najdišču:

Zahodni del območja raziskav. Pogled proti vzhodu (foto: M. Lukič).

Arheologija v letu 2013 – dediščina za javnost

jame, v zapolnitvah katerih smo odkrili več odlomkov keramičnih posod, sledovi kurišč, koncentracije kamnov in odlomkov keramičnih posod ter nekaj in situ razbitih keramičnih posod. Nivo, na katerem so bile odkrite te koncentracije in najdbe, lahko interpretiramo kot ostanek prazgodovinske hodne površine.

Med najbolj presenetljiva odkritja sodijo nedvomno ostanki ceste, ki je potekala v smeri severovzhod – jugovzhod in je imela cestišče široko prib. 1,5 m. Na obeh straneh cestišča, ki je bilo naknadno tudi popravljen s tlakovanjem iz prodnikov, sta vzporedno potekala dva linearna jarka, najverjetneje za odvodnjavanje. Na podlagi arheoloških najdb na cestišču in v zapolnitvah jarkov datiramo cesto v prazgodovino, sočasno z odkritimi naselbinskimi ostalinami. V povezavi s cesto je treba obravnavati tudi antropogena jarka, odkrita približno 2 metra vzhodnje od nje, ki sta najverjetneje služila odvodnjanju območja v neposredni bližini ceste, ko je ta bila še v uporabi.

Prazgodovinska cesta s tlakovanim popravilom v osrednjem delu. Pogled proti SV (foto: M. Lukič).

Arheofakt – arheološki izkustveni center

Rene Masaryk

V letu 2013 je Skupina STIK skupaj s sodelavci in kolegi zagnala projekt Arheofakt in začela vzpostavljati arheološki izkustveni center, katerega namen je (bo) na raznovrstne načine javnost seznanjati z delom arheologov in njihovimi dognanji o življenju v preteklosti. Arheofakt pravzaprav ni (le) center oz. konkretna lokacija, ampak predvsem ideja delovanja na področju, ki si vsekakor zasluži več pozornosti arheološke stroke. Zavedamo se, da v našem delu nismo osamljeni ker so že drugi pred nami postorili marsikaj. Zaradi tega se učimo na primerih dobre prakse v Sloveniji in v tujini, pridobljena znanja pa nadgrajujemo in inovativno uporabljamo.

Izkustvena delavnica v Pržanu, na sedežu Arheofakta, gradnja lončarske peči (foto: M. Draksler).

Gradnja prazgodovinske hiše, Zagorje ob Savi (foto: M. Draksler).

Četudi je naše delo zaenkrat usmerjeno predvsem v razvoj izobraževalnih programov za šolsko mladino, upamo, da bomo z raznovrstnimi dejavnostmi pritegnili k sodelovanju vse starostne skupine. Tako se poleg pedagoških delavnic posvečamo tudi organizaciji in izvedbi izkustvenih delavnic, hkrati pa se spogledujemo z eksperimentalno arheologijo.

Prehodne arheološke raziskave na parc. št. 2506/4, k. o. Gorenja vas

Philip Mason, Ildikó Éva Pintér, Rok Plesničar, Gašper Rutar

Arheološke raziskave na parceli št. 2506/4, k. o. Gorenja vas, v obliki geofizikalnih (georadarskih) raziskav in izkopa testnega jarka je izvedla ekipa ZVKDS, CPA, v času od 9. 7. 2013 do 23. 7. 2013. Raziskave so potekale na območju, kjer so bile domnevne arheološke ostaline odkrite med strojnim odrivom humusa pred pričetkom gradnje parkirišča pri sedežu Občine Šmarješke Toplice v naselju Šmarjeta. Območje leži zunaj registriranih enot kulturne dediščine in sicer zahodno od zaselka Gorenja vas in vzhodno od naselja Šmarjeta ter južno od registrirane enote kulturne dediščine Šmarjeta – Arheološko območje ob gasilskem domu (EŠD 15643).

Georadarske raziskave (655 m²) so potrdile obstoj dveh vzporednih zidov, ki sta prečkala celotno območje strojnega odriva v dolžini 20 m in v medsebojni oddaljenosti 6 do 6,5 m. Nato so bile izvedene arheološke raziskave z izkopom testnega jarka (TJ) 1 (22,5m²). Po strojni odstranitvi travniške ruše, ornice in mlajše koluviarne plasti je potekal ročni izkop arheoloških plasti, vkopov in struktur.

Poselitev in uporaba prostora na ožjem območju TJ 1 kažejo na nastanek in naravno zapolnitev potoka na tem območju v času zadnjih dveh tisočletij pred našim štetjem. Verjetno gre za nekdanji pritok potoka Prinovec. Najdbe v nekaterih proluviarnih plasteh v paleostrugi potoka kažejo na prisotnost prazgodovinske poselitve v neposredni bližini, najverjetneje v bronasti dobi.

Po naravni zapolnitvi struge potoka v 1. stol. n. š. je nastala večja pravokotna rimskodobna struktura SE 0114 z vzporednima suhima zidcema, ki tečeta v smeri vzhod-zahod zunaj izkopnega polja. Struktura je verjetno bila gospodarski ali industrijski objekt z lesenimi zidovi, postavljeni na dveh suhih kamnitih zidcih. Znotraj stavbe so tri dobro ohranjena faze uporabe, zlasti druga hodna površina v strukturi SE 0114 in z njo povezani vkopi in zunanje površine. Gre za kamnit tlak iz oblic. V kamniti tlak so bile vkopane štiri jame za kole s pripadajočimi polnili ki so nosili leseno konstrukcijo strehe ali galerijo vzdolž severne strani strukture SE 0114. Preureditev strukture se je verjetno zgodila med 1. in 4. stol. n. š. Struktura je verjetno del večjega kompleksa – podežel-

Pogled na območju parkirišča po strojnem odrihu humusa (foto: M. Pungerčar).

skega dvorca (*villa rustica*) ali manjše mestne naselbine (*vicus*).

Po zapustitvi rimskodobne naselbine so v naslednji fazi nastali koluviarni procesi, ki so pokrili najdišče skozi daljšo časovno obdobje. Čeprav ni sledov poselitvenih ali drugih struktur in plasti na tem območju, najdbe kažejo na kmetijsko uporabo prostora v zgodnjem novem veku. Po ponovni fazi koluviacije in poljedeljske uporabe je na tem zemljišču nastal travnik. Tovrstna uporaba parcele se je verjetno nadaljevala do pričetka urejevanja parkirišča v letu 2013.

Pogled na testni jarek 1 tekom izkopavanja. Pogled proti severu (foto: I. É. Pintér).

Gornje Mostišče, Ljubljansko barje

Dimitrij Mlekuž, Branko Mušič, Igor Medarič

Leta 2006 je Oddelek za arheologijo Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani opravili lidarsko snemanje površja območja Mostišča na Ljubljanskem barju. Na podlagi interpretacije lidarskega posnetka smo v identificiranih opuščeni koritih opravili vzorčenje sedimentov z vrtnami. Na lidarskem posnetku smo dokumentirali tudi manjši osamelec, kjer smo leta 2012 opravili manjša sondiranja z namenom vzorcev za naravoslovne analize.

Ob izkopu prvega testnega jarka na robu osamelca smo naleteli na "kulturno plast" z veliko količino prazgodovinske lončenine in lesene strukture.

S testnim jarkom smo zadeli vzhodni rob lesene ploščadi, isto ploščad smo odkrili tudi v drugem jarku. Ploščad je sestavljena iz horizontalno ležečih lesenih brun, položenih v treh ali štirih plasteh, vzhodni rob ploščadi je sestavljen iz brun, ki ležijo pravokotno na bruna ploščadi, utrjena so z vertikalno zabitimi koli. Smer ploščadi se približno ujema s smerjo osamelca.

Na ploščadi so se akumulirali debeli antropogeni depoziti, sestavljeni iz izmenjajočih se plasti ožgane glinice in oglja. Ti kažejo, da je akumulacija depozitov potekala v ritmu gradnje utrjenih hodnih površin ali morda celo podov hiš. Prepoznamo vsaj štiri menjave oziroma faze podov oziroma hodnih površin, izdel-

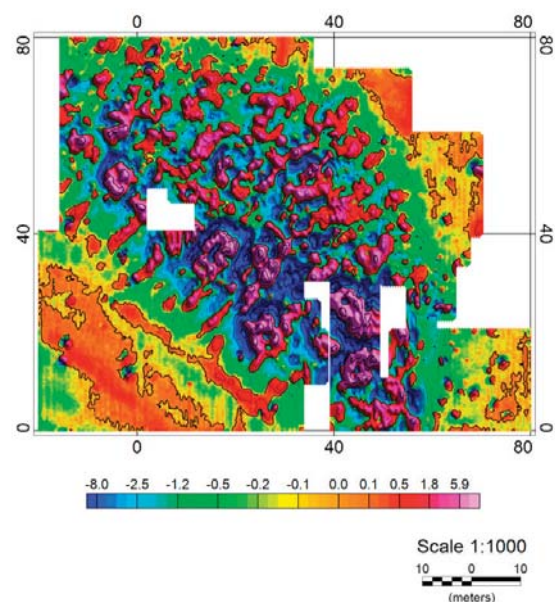
nih iz glinice. Plasti oglja kažejo na požare, ki so zapekli glinaste pode. ^{14}C datacije plasti oglja postavljajo najdišče v čas med 3945 in 3705 pr. n. št. Debelina antropogenih depozitov nad ploščadjo je okoli 1–1.2 m, kar je več kot je višina osamelca nad teraso. Tako se zdi, da je celoten osamelec antropogenega nastanka in je nastal s antropogenim akumuliranjem materiala nad ploščadjo. Odprto vprašanje ostaja, na čem leži ploščad? Je morda postavljena na terasi, ali pa je postavljena na oziroma ob osamelec?

Leta 2013 smo opravili geofizikalne raziskave (geomagnetne in georadarske meritve). Uspelo nam je zamejiti obseg, ki ustreza obsegu osamelca in določiti tloris celotne naselbine. Lahko opazimo tlorise stavb in linearne strukture na obodu naselbine.

Raziskava je pokazala na domo kombinacije neinvazivnih raziskav (daljinsko zaznavanje, geofizika) in šibko invazivnih raziskav (vzorčenja, testni jarki), kjer z minimalnimi sredstvi in posegi v arheološko dediščino dosežemo maksimalne rezultate. Raziskava je prinesla nov tip prazgodovinskega najdišča in prvi celoten tloris naselbine na Ljubljanskem barju. Tako lahko služi kot primer dobre prakse raziskav na Ljubljanskem barju in Sloveniji v celoti.

Ostanki lesene ploščadi v testnem jarku.

Rezultati geomagnetnih raziskav.

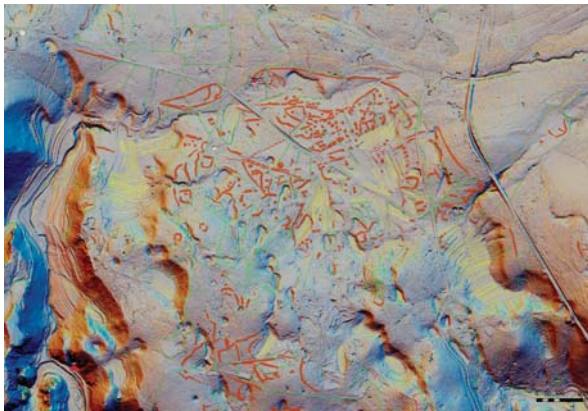
Lidarske prospekcije v letu 2013

Dimitrij Mlekuž, Gašper Rutar

V prispevku predstavljamo rezultate arheoloških interpretacij lidar posnetkov okolice Škocjana, Senožec, Bele Krajine in trase daljnovoda Beričevo - Divača. Prospekcije smo izvedli v okviru predhodnih arheoloških raziskav za državne prostorske načrte in lastnih raziskav.

Lidar je zaradi svoje zmožnosti opazovanja tal pod gozdnim pokrovom zelo primerna metoda daljinskega zaznavanja za uporabo v Sloveniji. Velike površine, ki so bile prej zaprte za sistematično opazovanje so postale vidne. Gozdovi so prostori, kjer so zaradi omejenih človeških posegov arheološki sledovi zelo dobro ohranjeni.

Z lidarjem tako opazujemo površje zemlje njeno obliko in vse predmete, ki ležijo na površju zemlje. Da lahko z lidarjem opazimo arheološke sledove morajo biti vidni na površju kot grbine in izbokline, npr. sledovi kot nasipi, zidovi, groblje, ali vkopi jam in jarkov.

Palimpsest sledov v okolici Gorič (Goriče pri Famljah – Arheološko najdišče V Snožetih).

Z lidarjem smo odkrili množico novih arheoloških najdišč; mnogo bolje smo določili vsebino, obliko in strukturo že znanih najdišč. Namesto veliki arheoloških območij, ki so prej posledica nepoznavanja vsebine arheoloških sledov, z lidarjem mnogo natančneje zamejimo najdišča, in natančno določimo in dokumentiramo strukture. Še večji pomen pa imajo za razširitev pojma arheološke dediščine. Nič več ne gre za izolirana najdišča, ki ležijo v praznem prostoru, temveč sledove nepretrganega bivanja v prostoru, kopicenja, preurejanja in predelovanja sledov.

Lidarske prospekcije okolice Škocjana, Senožec, Bele krajine in trase daljnovoda Beričevo – Divača so tako prispevek k sistematičnem kartiranju arheološke dediščine Slovenije. Prinesla so množico novih najdišč in sledov in še enkrat pokazale, da je krajina celota, v kateri se kažejo nepretrgani sledovi človeških aktivnosti v preteklosti.

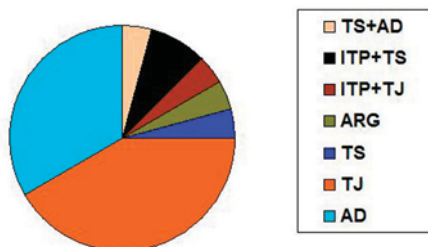
Razdrto – Arheološko najdišče Goli Vrh, avstrijska utrdba iz časa napoleonskih vojn.

Arheološke raziskave financirane iz državnega proračuna v letu 2013 (ZVKDS, CPA)

Tadeja Mulh, Gašper Rutar

V prispevku (plakat) bo predstavljen obseg arheoloških raziskav, financiranih iz državnega proračuna, ki jih je izvedel Center za preventivno arheologijo ZVKDS leta 2013.

Predstavljene arheološke raziskave na območju stanovanjskih gradenj za lastne potrebe na stavbnem zemljišču znotraj naselja, ki imajo odobreno državno financiranje, so bile izvedene v okviru državne javne službe glede na predpisane posamezne kulturno-varstvene pogoje. Tako smo v letu 2013 za graditelje stanovanjskih hiš za reševanje stanovanjskega problema opravili različne vrste predhodnih arheoloških raziskav na skupni površini 3,45 ha. Najpogosteje smo izvajali predhodne arheološke raziskave v obliki strojnih testnih jarkov, sledijo pa raziskave v obliki dokumentiranja ob gradnji. Vse ostale vrste raziskav so bile zastopane v manjšini. V istem sklopu, se pravi ob reševanju stanovanjskega problema, smo izvedli tudi 4 zaščitna arheološka izkopavanja, financirana s strani države.

Predpisane metode pri izvedenih arheoloških raziskavah za stanovanjske gradnje v letu 2013.

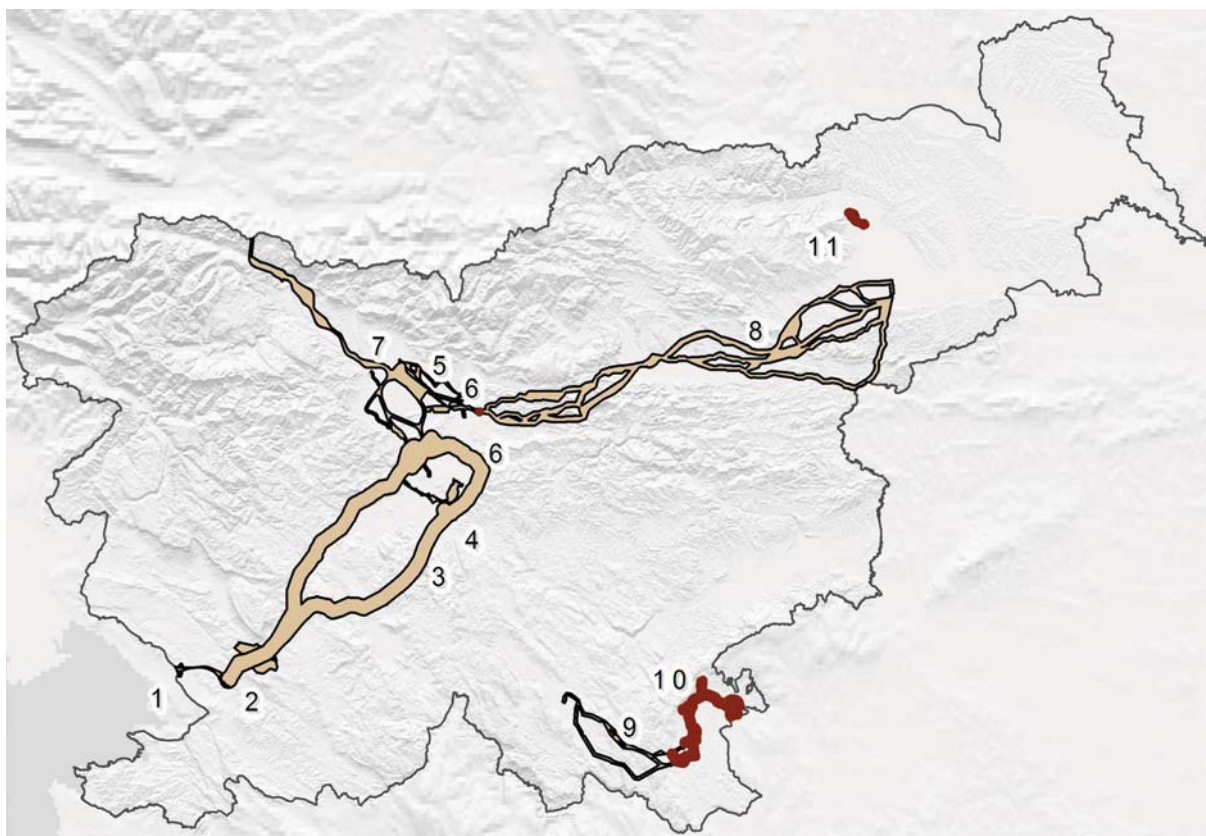
Drugi sklop predhodnih arheoloških raziskav, financiranih iz državnega proračuna, so raziskave na območjih državnih in občinskih prostorskih načrtov (DPN, OPN). V sklopu tega izvajamo analizo obstoječih in pridobljenih podatkov (podatki daljinskega zaznavanja, analiza prostorskih aktov in posegov v prostor, historična analiza prostora, kataster arheoloških najdišč, GIS analize itd.) ter ekstenzivne terenske preglede. Z omenjenimi postopki se na območjih DPN/OPN, ki potekajo izven območij registrirane arheološke dediščine, odkriva, evidentira in registrira arheološka dediščina. Izsledki raziskav se upoštevajo pri nadaljnjih fazah prostorskega načrtovanja in presoji posameznih načrtovanih variant.

V letu 2012 so se raziskave izvajale na skupno enajstih državnih prostorskih načrtih, v dveh primerih gre za nadaljevanje del iz 2012.

V devetih primerih je bila izvedena prva faza raziskav (metode 1–4) s skupnim obsegom 28.767 hektarjev. V treh primerih je bila izvedena druga faza raziskav (metode 5–6) na območjih državnih (ali občinskih) prostorskih načrtov z izbranimi variantami. Skupna površina pregledov znaša 247 hektarjev (oz. linijsko 49,5 kilometrov).

Znotraj teh območij je bilo samo pri terenskih raziskavah (brez rezultatov historične analize in daljinskega zaznavanja) doslej odkritih 15 potencialnih arheoloških najdišč, za katere je bilo območnim enotam posredovano gradivo za oblikovanje predloga za vpis v register kulturne dediščine.

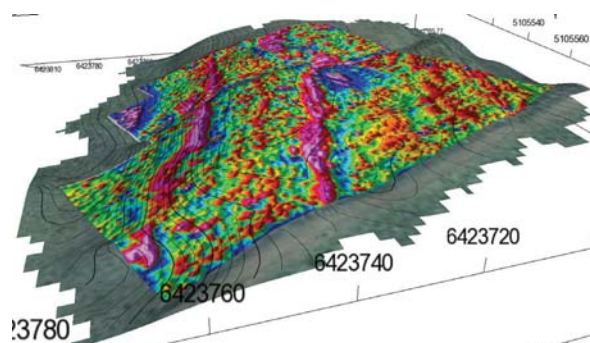
- 1 Državni prostorski načrt za novo železniško progo Trst-Divača (slovenski del odseka)
- 2 Državni prostorski načrt za park vetrnih elektrarn Senožeska Brda
- 3 Državni prostorski načrt za rekonstrukcijo DV 2 Ź 400 kV Divača-Beričevo
- 4 DPN prenosni plinovod Kozarje-Vevče
- 5 DPN za DV 2x110 kV Kamnik-Visoko
- 6 OPPN Rova - jug (Občina Domžale)
- 7 Pobuda DPN za novo elektrificirano progo Ljubljana - Kranj - Jesenice - državna meja z navezavo na letališče Jožeta Pučnika Ljubljana
- 8 Državni prostorski načrt za prenosni plinovod M9 Kidričevo-Vodice
- 9 Državni prostorski načrt za daljnovod 2x110 kV RTP Kočevje - RTP Črnomelj
- 10 DPN za državno cesto med AC A2 LJ-NM med priključkom Maline in MMP Metlika in priključkom Črnomelj-jug
- 11 DPN za navezovalno cesto Zahodna obvoznica Maribor

Pregledni načrt državnih prostorskih načrtov za leto 2013.

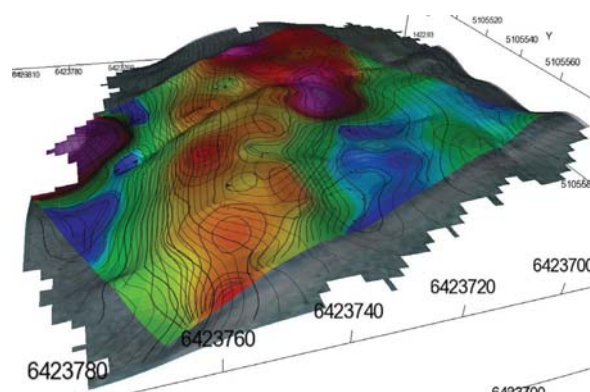
Geofizikalne in arheološke raziskave metalurške delavnice na Sušinah v Virju (Hrvatska)

Branko Mušič, Tajana Sekelj-Ivančan, Igor Medarič, Matjaž Mori

V nižini severno od mesta Virje jugovzhodno od Koprivnice se nahajata dve lokaciji na katerih so bili pri testnih arheoloških izkopavanjih odkriti deli metalurške delavnice za taljenje železa. Podatki o poselitvi skozi več zgodovinskih obdobj na Volarskem bregu so bili znani že prej. Nova spoznanja o taljenju železove rude na tem mestu, kakor tudi na sosednji lokaciji Sušine, pa so to arheološko najdišče postavila v središče znanstvene pozornosti. Arheološki pomen tega najdišča je v dejstvu, da so tovrstna najdišča s prepoznano metalurško dejavnostjo izjemno redka in da gre za edini takšen metalurški kompleks, ki je trenutno predmet arheoloških raziskav na tleh Republike Hrvaške. Nedavno odkrita druga lokacija z metalurško dejavnostjo na Sušinah se nahaja na blago dvignjenem delu terena, ki se samo neznatno dviga nad sicer izrazito nižinskim svetom. Za preverjanje morebitne prisotnosti bolje ohranjenih ostankov talilnih peči in drugih delov metalurških delavnic, kakor tudi razprostranjenosti odpadnih produktov metalurgije smo uporabili magnetno metodo z meritvami gradienta totalnega magnetnega polja (Geometrics G-858) in kartiranje sprememb v magnetni susceptibilnosti vrhnjega sloja tal (Kappameter KT-5) na površini 10.700 m². Geofizikalni raziskavi so sledila arheološka izkopavanja na površini v skupni izmeri 300 m², ki pa je bila skrbno izbrana na podlagi interpretacije rezultatov magnetnih raziskav. Pri arheoloških izkopavanjih je bilo odkritih več različnih celot od katerih je potrebno poudariti prostor za odlaganje odpadnih produktov iz metalurške delavnice, nadalje ostanke manjših talilnih peči kakor tudi naselbinske elemente. Primerjava rezultatov arheoloških izkopavanj in magnetne metode kaže na izredno visoko pozitivno korelacijo. Praktično vse ostanke metalurških dejavnosti prepoznamo tudi na rezultatih magnetne metode, kar predstavlja izredno pomemben nabor podatkov za vrednotenje rezultatov magnetne metode tudi na drugih podobnih arheoloških najdiščih.

Rezultati magnetne metode na digitalnem modelu reliefa.

Rezultati kartiranja magnetne susceptibilnosti na digitalnem modelu reliefa.

Arheološko dokumentiranje ob gradnji SN kablovoda in transformatorske postaje TP Brežice-Grad

Miha Murko

Arheološke raziskave – dokumentiranje ob gradnji pri izgradnji kablovoda in transformatorske postaje v mestnem jedru Brežic na parc. št.: 779/1, 779/2, 1235, 1243, 1269, 1502, vse k. o. 1300 – Brežice, je izvedla ekipa PJP d.o.o. pod vodstvom Mihe Murka, univ. dipl. arheologa, ob pomoči Monike Arh, univ. dipl. arheologinje, Grege Čakša, univ. dipl. arheologa, Igorja Kanopa, najetih delavcev ter pod strokovnim nadzorom mag. Uroša Bavca, univ. dipl. arheologa, konservatorskega svetovalca iz ZVKDS OE Novo Mesto. Arheološke raziskave ob gradnji so potekale od 12. 12. 2013 do 10. 1. 2014.

Dokumentiranje ob gradnji se je začelo na južno od gradu, kjer so naredili izkop za postavitve transformatorske postaje. Dela so se nadaljevala na južnem delu parka pri gradu, vzhodno od gradu, kjer je potekal izkop jaškov ter vmesnih jarkov za kablovod. Skupaj je bilo izkopanih sedem jaškov, ki so med seboj povezani z jarki. Na območju večine jaškov in jarkov ter na območju transformatorske postaje ni bilo odkritih kulturnih plasti ali arheoloških struktur, povsod se pojavljajo novoveška nasutja in ponekod tudi aluvialni nanosi. Izjema sta le jašek 5, kjer je najdena novoveška zidana kanalizacija in jašek 7, kjer so bili odkriti ostanki novoveškega zidu. Transformatorska postaja in vsi jaški so dokumentirani opisno, fotografsko in geodetsko.

Severno od jaška 2 smo naleteli na žganinsko plast, ki je vsebovala večjo količino srednjeveške keramike. Območje smo, po navodilih odgovornega konservatorja iz ZVKDS, OE Novo Mesto, razširili in na območju velikosti 7 × 3 m je arheološko dokumentiranje pre-

Območje razširitve 1, po prvotnem čiščenju površine (foto M. Murko).

šlo v izkopavanja, ki so potekala sedem delovnih dni. Območje smo poimenovali razširitev 1. Severno od razširitve 1 smo naleteli na večjo jamo, ki je vsebovala večje kose lepa in keramike. Tudi na tem mestu smo območje razširili v velikosti 2,5 m x 2,5 m in ga poimenovali razširitev 2. Med arheološkimi raziskavami ob gradnji kablovoda in transformatorske postaje v Brežicah smo odkrili intaktne arheološke strukture in plasti na območju razširitve 1, razširitve 2 ter v jašku 5 in 7, drugod se pojavljajo novoveška nasutja in aluvialni nanosi. Stratigrafija razširitve 1 je dokaj kompleksna, saj je območje presekanano z mlajšimi vkopi in novejšim zidom. V razširitvi 1 smo odkrili ostanke najmanj enega objekta, ki je najverjetneje zgorel in ostanke struktur iz obdobja srednjega veka. Pomembna najdba sta srednjeveški peči. Najstarejše keramično gradivo lahko datiramo v 13. in 14. stoletje.

Na območju razširitve 2 smo odkrili veliko odpadno jamo z več polnili, ki je vsebovala večje kose lepa ter večje količine srednjeveške keramike, med najdbami pa je tudi nekaj fragmentov kosti in bakren novc.

Na robu jaška 5 smo naleteli na zidano novoveško kanalizacijo iz 18. stoletja, na območju jaška 7 pa na ostanke novoveškega zidu.

Srednjeveški peči odkriti v razširitvi 1 (foto M. Murko).

Arheološka izkopavanja na območju predvidene gradnje zahodnega prizidka pristave v Jurkloštru

Miha Murko

Arheološka izkopavanja na območju predvidene izgradnje zahodnega prizidka pristave v Jurkloštru na parc. št. 1/3 k. o. Jurklošter je izvedla ekipa PJP d.o.o. pod vodstvom Mihe Murka, univ. dipl. arheologa, ob pomoči Monike Arh, univ. dipl. arheologinje in najetih delavcev-šolencev ter pod strokovnim nadzorom Danijele Brišnik, univ. dipl. arheologinje, konservatorske svetovalke ter Tonke Šoba, univ. dipl. arheologinje konservatorke iz ZVKDS OE Celje. Arheološka izkopavanja so potekala od 22. 7. 2013 do 3. 8. 2013. Samostan Jurklošter leži v ozki dolini reke Gračnice, ob glavni regionalni cesti, ki povezuje Planino pri Sevnici z Laškim oz. Rimskimi toplicami, Nad ozko dolino se dvigajo visoki hribi Kozjanskega in Posavskega hribovja. Kartuzijanski samostan v Jurkloštru je bil ustanovljen leta 1172, potem pa je bil večkrat zaprt in predelan, konec 18. st. so ga preuredili v graščino, ki so jo dokončno porušili po drugi svetovni vojni.

Arheološka izkopavanja so zajela območje predvidenega posega (izgradnje prizidka in infrastrukturnih vodov) v velikosti 11 × 15 m. Izkopavanja so potekala po sistemu kombiniranega strojno ročnega izkopavanja ruševinskih plasti in sprotnega čiščenja in dokumentiranja zidov. S kombinirano metodo smo odstranili vsa nasutja do globine cca. 1,5 m, kjer smo naleteli na glineno plast s kamni, ki verjetno predstavlja hodno površino. Celotno površino smo zaradi lažje orientacije v prostoru in boljšega beleženja najdb razdelili v kvadrante velikosti 6 × 5 m.

Območje raziskav ob zahodni fasadi pristave v Jurkloštru (foto M. Murko).

Med arheološkimi izkopavanji ob zahodni fasadi pristave v Jurkloštru smo odkrili več faz zidov, tlakov in odtočnih kanalov. V najzgodnejšo fazo lahko uvrstimo tudi izravnano terena (SE 038), ki so jo izvedli pred naselitvijo območja. Najstarejši objekti na območju so bili grajeni s stojkami in so bili leseni (jame za stojke na območju hodne površine SE 003).

Stratigrafija najdišča je zaradi mnogih prezidav dokaj komplicirana. Takoj pod nasutjem ceste (10 cm) smo naleteli na ruševino SE 001, ki je nastala ob rušitvi še obstoječih objektov dvorca leta 1967, pod njo smo na globini 10–30 cm naleteli na močne kamnite zidove (verjetno ostanki dvorca), ki so bili vezani z malto. Med zidov je bila debelina ruševine SE 001 večja med 50 in 70 cm pod njo pa smo naleteli na starejšo ruševino SE 002 (verjetno izravnano – na vrhu te lahko predvidevamo hodno površino). Pod ruševino SE 002, ki je v debelino merila med 20 in 40 cm smo naleteli na izravnano SE 038, ki je bila debela od 20 do 35 cm in v severnem delu prostora 1 in 5 tudi hodno površino SE 003 (debeline 10 do 25 cm) z jamami za stojke. Na geološko osnovo smo naleteli na relativni globini med 120 in 150 cm.

Kljub dokaj veliki raziskani površini smo odkrili zelo malo artefaktov, omenimo lahko le posodo PN 1 (najdena znotraj objekta SE 003) in večjo količino železnih žebličkov v tej isti plasti.

Srednjeveški in novoveški zidovi odkriti med izkopavanji (foto M. Murko).

Mestni muzej Ljubljana, 6.–7. 3. 2014

Arheološko dokumentiranje ob gradnji kanalizacije v Slovenskih Konjicah

Miha Murko

Arheološke raziskave ob gradnji – dokumentiranje ob gradnji kanalizacije v mestnem jedru Slovenskih Konjic na parc. št.: 184/47, 184/83, 46, 1814, 1769 in 201/2 k.o. 664 – Slovenske Konjice je izvedla ekipa PJP d.o.o. pod vodstvom Mihe Murka, univ. dipl. arheologa, ob pomoči Monike Arh, univ. dipl. arheologinje in najetih delavcev-študentov ter pod strokovnim nadzorom Tonke Šoba, univ. dipl. arheologinje konservatorke iz ZVKDS OE Celje. Arheološke raziskave ob gradnji so potekale v več etapah (prilagajali smo se izvajalcu zemeljskih gradbenih del) od 7. 8. 2013 do 23. 9. 2013.

Nadzor smo začeli na območju vzhodno od nove tržnice, kjer je potekal večji izkop za podvrtavanje. Takoj smo naleteli na zidove in kulturne plasti novoveških objektov. Na območju velikosti 10x6,5m je arheološki nadzor prešel v izkopavanja, ki so potekala 10 delovnih dni. Območje smo poimenovali sonda 1. Na zahodni strani nove tržnice je bila kasneje izkopana še sonda 2 (območje, kjer bo podvrtavanje končano), tudi tam smo naleteli na ostanke objekta (temelje zidu), ki pa so bili iz časa 20. stoletja. Vse arheološke strukture in plasti smo dokumentirali opisno, fotografsko in geodetsko.

Med arheološkimi raziskavami ob gradnji kanalizacije v mestnem jedru Slovenskih Konjic smo odkrili intaktne arheološke strukture in plasti le na območju sonde 1 in sonde 2, drugod je zaradi gradbenih del za urejanje brežin reke Dravinje celotna stratigrafija do globi-

ne 2 m uničena in nasuta z modernimi nasutji. Na tej globini pa se pojavi geološka osnova – lapor. V sondi 1 smo izkopalni ostanke objektov iz več novoveških faz, morda lahko najstarejšo keramično gradivo datiramo celo v visoki srednji vek. Stratigrafija sonde 1 je dokaj kompleksna, saj je območje presekanano z mnogimi mlajšimi infrastrukturnimi vodi in zidov recentnih objektov. Kljub temu smo prepoznali tudi najstarejšo leseno fazo in kasnejše kamnite faze objekta, ki je stal na tem mestu.

Na območju sonde 2 smo odkrili zidove, oz. njihove temelje, verjetno modernega objekta (po pričevanju domačinov naj bi na tem mestu stal gasilski dom, ki so zrušili v 80-ih letih prejšnjega stoletja). Na dnu objekta smo naleteli na tanko temno plast, ki smo jo interpretirali kot ostanke lesenega poda. Na samem območju sonde 2 smo odkrili zelo malo keramičnih najdb, vse pa datirajo v moderni čas.

Območje sonde 1, po prvotnem čiščenju površine (foto M. Murko).

Ostanki lesenega objekta in žganinska plast v sondi 1 (foto M. Murko).

Arheološki nadzor ob rekonstrukciji, elektrifikaciji in nadgradnji železniške proge Pragersko–Hodoš v Žerovincih

Miha Murko

Na podlagi Kulturnovarstvenih pogojev št. AM-1851/10-1 za območje predvidenega gradbenega posega za izgradnjo ceste pri rekonstrukciji, elektrifikaciji in nadgradnji železniške proge Pragersko–Hodoš na območju Žerovincev smo izvedli dokumentiranje ob zemeljskih gradbenih delih (odstranjevanje ruše in humusa).

Kulturnovarstveni pogoji so na območju Žerovincev, zaradi redkih najdb v predhodnih raziskavah, predvideli dokumentiranje ob gradnji. Na večjem delu trase nismo odkrili arheoloških sledi o pretekli uporabi prostora. Na območju med profiloma 19 in 23 pa smo odkrili ostanke naselbinskih struktur iz časa rimske dobe in visokega srednjega veka. Nadzor nad gradbenimi deli je potekal od 9. 10. 2013 do 24. 10. 2013, zaradi odkritih struktur na območju med profiloma 19 in 23 smo povečali ekipo in začeli z čiščenjem, dokumentiranjem in izkopom arheoloških struktur pod vodstvom Mihe Murka univ.dipl. arheologa in Grega Čakša, univ. dipl. arheologa ob pomoči Monike Arh, univ. dipl. arheologinje ter najetih delavcev – študentov pod strokovnim nadzorom Andreja Magdiča, univ. dipl. arheologa odgovornega konservatorja iz ZVKDS OE Maribor.

Območje je razdeljeno po profilih (dolžine 20 m) od P1–P25. Širina izkopa je znašala cca 9 m. Na nekaterih delih smo izkopali razširitve, tako, da smo jame lahko izkopali v celoti.

Prve arheološke strukture smo odkrili na območju profila 23, količina in koncentracija struktur se je proti jugu večala do območja profila 19, kjer nismo več zasledili arheoloških najdb, plasti ali struktur. Po strojni odstranitvi ruše in stare ornice smo celotno območje počistili in dokumentirali stanje, nato smo arheološke strukture stratigrafsko izkopali ter sproti dokumentirali. Vse arheološke strukture in plasti smo dokumentirali opisno, fotografsko, geodetsko in risarsko.

Raziskano območje leži tik ob železniški progi med železniškim prehodom pri gasilskem domu v Žerovincih in naslednjim železniškim prehodom pod gričem Hujbar. Območje je po večini ravno in travnato, ter na nekaterih delih izredno močvirnato (verje-

Rimskodobni peči (foto M. Murko).

Srednjeveška jama v kateri smo med drugim odkrili srebrnik, ki datira v konec 12. st. (foto M. Murko).

tno posledica izdelave železniške proge). Arheološko najdišče smo odkrili na severnem delu območja, kakih 200m južno od prehoda čez železniško progo. Prvih 150m makadamske ceste, od prehoda proti jugu, je bilo zgrajeno že prej. Najdišče leži v dolini Pavlovskega potoka, ki meandrira po dolini od Ljutomera na severu proti Ormožu na jugu, kjer se izlije v Dravo. Med arheološkimi raziskavami smo pod plastjo ruše in stare ornice naleteli na sterilno aluvialno plast. Na nivoju te plasti smo odkrili vkope jam, peči in jam za stojke. Območje je bilo močno preoblikovano v času po izgradnji železniške proge, ko se je zelo zamočvirilo, saj glede na najdbe predvidevamo, da v času uporabe prostora (rimska doba, srednji vek) območje ni bilo zamočvirjeno, tako ne bi bilo primerno za naselitev. Na območju smo naleteli na različne tipe arheoloških struktur, ki jih lahko povežemo z naselbinama iz časa rimske dobe in srednjega veka (11., 12. st.).

Brez Bede ni Blišča.

Oseben pogled na stanje v letu 2013

Matjaž Novšak

Presek skozi minulo desetletje arheoloških odkritij daje skorajda nerealno bleščečo podobo o bogastvu Slovenske arheologije. Obsežne površine raziskav, razvoj tehnik, opremljenost in strokovnost specialističnih ekip ter ne nazadnje odmevne najdbe so razveseljevale, navdihovale in predvsem obetale.

Le redki so se, že v času odkrivanja najdišč, ob katerih so tudi nekateri v tujini pristrigili z ušesi (Zemona, Obrežje, Školarice/Križišče, Celje-Mariborska cesta, Ribnica na Dolenjskem, Nova tabla, Tribuna, Kongresni trg...), zavedali neponovljivosti arheološkega blišča (ki je sicer trajal kar deset let). Pričakovanja večine, da bo konjunktura poklica trajala v nedogled, je pripeljalo do množičnega razočaranja. V stroki se več kot sto arheologov letno prereka za borih 500 marginalnih terenskih raziskav, peščica raziskovalcev pa za 5–10 raziskovalnih projektov.

Zgoraj omenjeni projekti, presežek slovenske arheologije, so ostali v škatlah in fasciklih, ker so investitorjem predstavljali presežno breme investicije. Navkljub trudu uradnik(a)ov, da bi s formalizacijo postopkov obvezali naročnike, so škatle še vedno na policah. ZVKDS in nekateri muzeji poskušajo s samopromocijo in prezentacijo obskurnih odkritij zamegliti nemoč pri reševanju resnih nalog, ampak s tem še globlje tonejo v brezno nepomembnosti.

V bedi, v kateri smo se znašli, se podoba nekdanjega blišča izraziteje svetlika. Prepoznane so odgovornosti, cilji so jasni!

O tem, kaj v letu 2013 čuti arheolog, ki je soustvarjal zgodovino slovenske arheologije, in še čem, na predstaviti.

Celje-Mariborska cesta III.etapa – grob 58
(foto: R. Urankar).

Arheološko opismenjevanje – projekt pozitivnega vrednotenja kulturne dediščine

Pavla Peterle Udovič

Gre za projekt podjetja ArheoVed, ki je kot ideja nastajala in zorela več let. Svoje začetke ima že v letu 2004, ko je bila izvedena prva arheološka delavnica za učence na Osnovni šoli Škofljica. Projekt je namenjen najširši javnosti, ne glede na starost posameznika, saj so vsebine prilagodljive tako glede na starost ciljne skupine, kot tudi na domače in širše okolje, kjer se projekt izvaja. Namen projekta je posamezniku približati nepremično in premično kulturno dediščino, predvsem pa predšolskim in šolskim otrokom, saj se mora varstvo in ohranjanje kulturne dediščine začeti z vzgojo in osveščanjem najmlajših. Glede na ciljno skupino je vsebina zaokrožena v programih Arheologija v šoli in Arheologija v vrtcu.

Program je sestavljen iz dveh delov: predavanja in delavnice. Slednji sta med seboj ločeni in samostojni enoti, a se povezujeta v celoto. Preko predavanja udeleženci spoznajo kaj je najdba, kaj je najdišče, kje se nahajajo, katera časovna obdobja poznamo v Sloveniji, kdo je arheolog, kaj počne, kje so že izkopalne najdbe shranjene, kje si jih lahko ogledamo, kateri je najbližji muzej, ipd. Poleg tega pa lahko tudi preko lastne izkušnje v peskovnikih spoznajo metodo arheoloških izkopavanj, delo arheologa, pomembnost dokumentiranja najdb ter se hkrati naučijo primerne ravnanja z najdbami. Velik poudarek pa namenjamo pomembnosti ohranjanja kulturne dediščine za prihodnje rodove.

Projekt je podprl tudi Narodni muzej Slovenije z izposojeno gradivo iz svojih depojev.

Prednost projekta je, da je dosegljiv za vrtce in šole, ki so bolj oddaljene od večjih središč z muzeji in ki imajo manjše število učencev. Zaradi večje dostopnosti je bil projekt Arheološko opismenjevanje v letu 2013 uspešen pri pridobivanju finančnih sredstev na Ministrstvu za kulturo. Pri izvajanju projekta na osnovnih šolah se je izkazalo, da imajo nekateri učbeniki slabo in pomanjkljivo predstavljeno vsebino o nepremični in premični kulturni dediščini, o arheoloških obdobjih, nimajo predstavljenih najpomembnejših najdb posameznih obdobj, itd. Zato je bila v okviru projekta izdana prva zloženska Slovenija od prazgodovine do

antike v nakladi 2000 izvodov. V njej so predstavljene osnovne značilnosti arheoloških obdobj. Slednjo učitelji in učenci vključujejo v učno snov.

V marcu 2014 bo ArheoVed prvič predstavil projekt tudi na Kulturnem bazarju ter v Katalogu ponudbe kulturno-umetnostne vzgoje.

Do sedaj je bil projekt kot redni kulturni oz. tehniški dan ali kot program za nadarjene otroke izveden na šolah oz. vrtcih po skorajda vsej Sloveniji: Primorskem, Štajerskem, Koroškem, Gorenjskem, Dolenjskem, Notranjskem in osrednjeslovenski regiji. Izveden je bil tudi v okviru počitniških taborov in Koliščarskega dneva. Vanj je bilo do vključenih preko 2000 otrok in 600 odraslih.

Naslovnica zloženske Slovenija od prazgodovine do antike.

Geofizikalne raziskave na lokaciji Polje pri Vodichah

Rok Plesničar

Geofizikalne raziskave na najdišču Polje pri Vodichah so potekale decembra 2013 in januarja 2014 z namenom, da bi dopolnili razumevanje struktur, ki so bile odkrite med izkopavanjem na tem območju. Skupaj smo opravili tri standardne geofizikalne tehnike: magnetno metodo, metodo geoelektričnega kartiranja in georadarsko metodo. Z magnetno metodo smo izmerili 6,5 ha, z geoelektričnim kartiranjem 6,4 ha, ter 1,1 ha z georadarsko metodo, pri kateri smo uporabljali 500 MHz anteno.

Prepoznan je stavbni kompleks s površino približno 100×100 m, ki vsebuje več struktur, peči, tlakovanj in ruševinskih plasti.

Celotni kompleks je na S strani zamejen z zunanjim zidom, za katerim lahko prepoznamo le še eno kurišče, šest vkopov ter jarek, ki poteka v smeri V–Z v skupni dolžini 96 m in povprečno širino 4 m. Na V strani kompleksa leži pravokotna struktura dimenzij 20×20 m z notranjim tlakom na S strani. Ta je bila najverjetneje uničena s strukturo, ki jo preseka v njenem JZ vogalu.

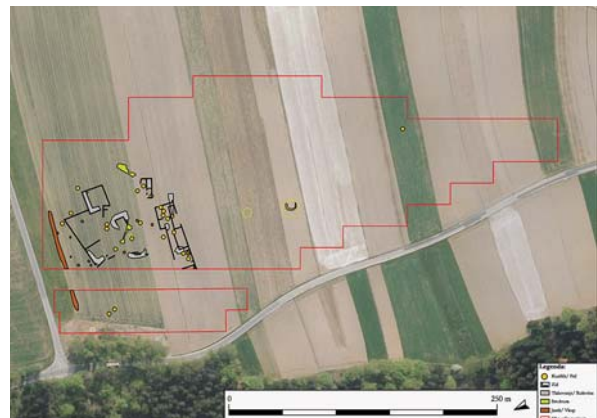
Največ struktur smo prepoznali na J strani kompleksa. Tu je objekt z več prostori, usmerjen v smeri V–Z, dimenzij $73 \times 19,5$ m na najširšem delu. Znotraj in tik ob objektu lahko prepoznamo deset kurišč, ter dve območji ruševin oziroma tlaka.

Na JV strani kompleksa lahko prepoznamo objekt, s tlakovanjem v notranjosti, ter tremi kurišči. Med potekom meritev smo na tem območju opazili tudi večjo koncentracijo žlindre. Sama usmeritev tega objekta ni enaka kompleksu, iz česar lahko sklepamo, da nista bila istočasno v uporabi.

Na sredini dvorišča zamejenega s prepoznanimi strukturami lahko predvidevamo mesto obrtne dejavnosti, saj smo tu prepoznali pet peči in več navezujočih se zidov z verjetno ruševinsko plastjo. Prepoznali smo tudi strukturo neznane namembnosti, ki se navezuje na en objekt.

Prikaz rezultatov georadarske in magnetne metode.

Interpretacija arheološko relevantnih anomalij.

J od kompleksa smo prepoznali še dve krožni strukturi, manjša s premerom 8 m in večja s premerom 17 m neznane namembnosti.

Iz rezultatov geofizikalnih meritev lahko ugotovimo, da smo uspešno dopolnili razumevanje podatkov pridobljenih z izkopavanji in pomembno prispevali k boljšemu razumevanju najdišča.

Arheološko izkopavanje v Blagovici (EŠD 12770 Blagovica – arheološko najdišče Črni graben)

Ana Plestenjak

Trasa izgradnje bodočega plinovoda Trojane - Vodice je pri vasi Blagovica speljana tudi čez že poznano arheološko najdišče. Ob gradnji prvega plinovoda so l. 1977 tu naleteli na rimskodobno grobišče. Nove raziskave, tik ob stari trasi, pa so pokazale, da tu ni ležalo zgolj grobišče, temveč kompleksna večfazna rimskodobna naselbina. Prepoznali smo najmanj štiri gradbene faze, ki se ločijo tako po uporabi različnih gradbenih materialov (les, kamen), kot po načinu gradnje. Novo odkritje spreminja dosedanje poznavanje poselitve doline Črni graben, skozi katero je tekla rimska cestna povezava Emona – Atrans.

Najdbe iz t. i. groba 1.

Objekt lesene faze.

Ostanki zidanih temeljev objektov.

Murska Sobota – arheološko območje Na plesi

Samo Sankovič

Od začetka novembra 2013 do začetka januarja 2014 je Pomurski muzej Murska Sobota izvajal arheološka izkopavanja na lokaciji z ledinskim imenom Na plesi na vzhodnem obrobju mesta Murska Sobota, kjer name-rava podjetje Petrol d.d. zgraditi nov bencinski servis. Izkopavanja so potrdila domneve predhodnih arheoloških raziskav, da se na tem območju nahaja najdišče iz prazgodovine in srednjega veka.

Večina arheoloških ostalin je bila zgoščena na južnem, nekaj pa tudi na severnem delu najdišča. Na skrajnem južnem robu izkopnega polja je bila odkrita globoka plast iz časa bakrene dobe, točneje lasinjske kulture. Ta je vsebovala veliko odlomkov razbite keramike. Temu obdobju je pripadalo še nekaj jam in ognjišče.

V skrajnem severozahodnem delu najdišča se je v ornici nahajalo večje število odlomkov zgodnjebronastodobne keramike, ki jo pripisujemo obdobju kulture Kisapostag. Ohranjenih plasti nismo zaznali, najbrž so bili ostanki poselitve iz tega obdobja z oranjem večinoma uničeni, našli smo le ostanke dveh večjih vkopanih pitosov.

Največje presenečenje na najdišču je bilo odkritje petih skeletnih grobov ob jugovzhodnem robu izkopnega polja. Orientirani so bili zahod-vzhod. Glede na nošo v treh grobovih (v dveh nismo odkrili nobenih predmetov) sklepamo, da gre za slovanske grobove iz konca 8. stol. Dva groba sta bila vkopana tesno en ob drugem na sredini območja, zamejenega z delno uničenim krožnim jarkom premera okoli 10 m, ki je najbrž obdajal uničeno gomilo. Moški in ženska, ki sta bila pokopana znotraj domnevne gomile sta imela tudi najbogatejšo nošo. V ženskem grobu smo našli prstana, uhan,

Slovanski moški grob znotraj gomile.

Visokosrednjeveški jarek z vidnimi jamami za kole.

nož ter ogrlico iz steklenih jagod, v moškem pa pasno spono, večji nož ter še dva nedoločljiva železna predmeta. Približno tri metre zahodno od krožnega jarka je ležal grob ženske, ki je bila pokopana s pisano ogrlico iz steklenih jagod. Poleg slovanskih grobišč z žganimi (Popava pri Lipovcih) ter planimi skeletnimi grobovi (Nova tabla), je pokop v gomili nov odkrit način slovanskega pokopa v Prekmurju.

Na severnem delu najdišča smo naleteli na največ plasti iz visokega srednjega veka. Tik ob severnem delu izkopnega polja je bil odkrit jarek v dolžini okoli 30 m, ki pa ni bil izkopan v celoti, saj je tako zahodno kot vzhodno prehajal na območje izven izkopa. Jarek je bil enojen, vendar se je razcepil na dve veji. Na delu, kjer je jarek enojen, so bile na razdalji približno 5 m vanj vkopane tudi jame za kole. Približno 20 m južneje od jarka je bil odkrit vodnjak z delno ohranjenim lesenim opažem, ki ga prav tako umeščamo v obdobje visokega srednjega veka.

Raziskave na najdišču Na plesi so potrdile veččasovno poselitve območja mesta Murske Sobotice. Najbolj nas je presenetilo odkritje slovanskega grobišča, ki po našem mnenju ni bilo raziskano v celoti. Upravičeno lahko domnevamo, da se vzhodno od odkritih, na območju, ki tokrat ni bilo raziskano, nahaja še več grobov iz zgodnjersrednjeveškega obdobja.

Bodendenkmalpflege Steiermark – ein Situationsbericht

Eva Steigberger

In den letzten Jahren wurden die bodendenkmalpflegerischen Tätigkeiten in der Steiermark großteils durch den Leiter der Abteilung für Archäologie, HR Doz. Dr. Hebert, mit betreut. Seit Mitte Oktober 2011 steht für die Archäologie am Landeskonservatorat Steiermark wieder eine eigene Sachbearbeiterin zur Verfügung, wenn auch nur in eingeschränkterem Umfang, ab April 2014 vollzeitbeschäftigt.

Gemäß den Umstrukturierungen im Beschäftigungsfeld der Bodendenkmalpflege wurden auch in der Steiermark wie in den anderen Bundesländern amtswegige Grabungen nur noch in Ausnahmefällen durchgeführt. Dabei stellt die Erstellung der Richtlinien für archäologische Maßnahmen einen wesentlichen Meilenstein in dieser Wandlung des archäologischen Betätigungsfeldes dar und trägt dem geänderten Aufgabenfeld Rechnung. Dennoch sind die Aufgaben der Bodendenkmalpflege mit ihren Säulen Schützen, Forschen, Pflegen und Vermitteln vielfältig. Amtswegige Grabungen mit langjähriger Tradition werden sukzessive beendet bzw. an externe Leitungen übergeben (Beispiele Frauenberg, alpine Wegforschung im Ausseer Land), Kontrollen im Zug von Bauvorhaben konnten allerdings weiter geführt werden, wobei auch solche Kurzeinsätze im Lauf der letzten drei Jahre zusehends von den Auftraggebern an privat tätige Archäologen bzw. Grabungsfirmen übergeben wurden. Großbauvorhaben prägen deutlich weniger als zum Beispiel in Niederösterreich das Bild – zu nennen etwa Koralmbahn, Semmering Basistunnel, Bau der S7 (Fürstenfeld-Schnellstraße), Ausbau Verkehrsknoten Südgürtel Graz – vielmehr laufen viele kleinere Projekte, die hauptsächlich aus Bautätigkeit resultieren. Durch diese wenigen Großbauvorhaben gelang es aber auch in der Steiermark, für gewisse Regionen die historische Kulturlandschaft gut zu erfassen und aus den Ergebnissen zeigt sich, wie groß die Lücken teilweise noch sind. So haben sich beispielsweise die bekannten Fundstellen der Bronzezeit durch die Tätigkeiten im Zug der Koralmbahn vervielfacht.

Unterschutzstellungen betreffen einzelne Regionen deutlich stärker als andere, was sich aus der lokalen Forschungstätigkeit der Kollegenschaft bzw.

aus der mittlerweile ausschließlich amtswegig durchgeführten Landesaufnahme archäologischer Bodendenkmale ergibt, die immer wieder auch bis dato unbekannte Denkmale erbringt, deren Erhalt durch Unterschutzstellung gesichert werden kann.

Prospektion – so u. a. auch im Vorfeld von Flächenwidmungsplanänderungen – sind ein weiterer, wesentlicher Schwerpunkt, der die steirische Bodendenkmalpflege beschäftigt. Auch hier konnten mehrere Projekte in den letzten Jahren schöne Erfolge erzielen. Das bekannteste Beispiel hier wohl die Lokalisierung des Gräberfeldes von Strettweg.

Forschungstätigkeit im Bundesland wird neben dem Universalmuseum Joanneum vor allem auf Initiative privater Vereine, etwa dem Verein FIALE, dem Arbeitskreis Falkenberg und neuerdings ISPE, betrieben. Hier besteht eindeutig Nachholbedarf der großen Forschungsinstitutionen.

Einen maßgeblichen Beitrag zum reibungslosen Ablauf im täglichen Betrieb der archäologischen Denkmalpflege leistet selbstverständlich die archäologische Kollegenschaft im Bundesland mit ihrem engagierten Einsatz, der auch in der schwierigen Situation unseres Faches in den letzten Jahren schöne Erfolge zeitigen konnte. Beispiele aus dem Jahr 2013 quer durch die Zeit und das Bundesland sollen die Tätigkeiten der Kollegenschaft veranschaulichen. Gedankt sei in diesem Zusammenhang für die Zurverfügungstellung von Fotos und Logos.

Podgorica – arheološko dokumentiranje ob gradnji kanalizacijskega sistema

Primož Stergar

V sklopu izgradnje kanalizacijskega sistema v naselju Podgorica v občini Grosuplje, je bilo opravljeno arheološko dokumentiranje ob gradnji. Trasa kanalizacije je posegla v območje registrirane enote nepremične kulturne dediščine Šmarje SAP – Arheološko območje farovski hrib, EŠD: 11878.

Ob izvedbi izkopnih del je bilo na delu trase kanalizacije odkrito rimskodobno grobišče. Odkritih je bilo 9 plitvih grobnih jam, v katerih so se ohranili ostanki sedmih skeletov. Odkriti grobovi so najverjetneje del grobišča, ki je bil odkrit leta 1935 ob gradnji kapelice, ki leži na oddaljenosti cca 20 metrov, na višje ležeči terasi, neposredno nad odkritimi grobovi. Novoodkriti del grobišča je lociran na položni terasi z JV lego. Med odkritimi najdbami izstopajo v celoti odkrit steklen kozarec ter ostanki seklenih jagod ogrlice, ki so se nahajali v grobu z otroškimiskeltnimi ostanki.

Območje odkritega grobišča (2) in položaj kapelice, kjer so bili leta 1935 že odkriti rimskodobni grobovi (1).

Pogled na odkrito grobišče (kompozitna fotografija).

Arheološko dokumentiranje ob gradnji na Viru pri Stični

Primož Stergar, Matej Petkovšek, Sašo Porenta, Rok Žižek

Še vedno aktivna raziskava arheološkega dokumentiranja ob gradnji kanalizacijskega omrežja na območju enega najpomembnejših železnodobnih gradišč v Sloveniji, Cvingerja nad Virom pri Stični, se je pričela v septembru 2013. Doslej zajeti podatki izdatno dopolnjujejo arheološko podobo obravnavanega prostora.

Najstarejša odkrita stopnja poselitve prostora je izpričana z ostanki treh grobov iz časa kulture žarnih grobišč, odkritih med aluvialnimi nanosi v dolini Virskega potoka. Dva grobova predstavljata preprosti grobni jami. V eni od njiju je bilo ožganim kostem in žganini pridano bikonično glineno predilno vretence, medtem ko so se v tretjem grobu ožgane kosti nahajale v veliki lončeni žari – pitosu. Odsotnost grobnih prdatkov sicer otežuje natančnejšo preliminarno datacijo, vendar pa bi odkriti grobovi lahko potrdili dose-danjo domnevo o obstoju obsežnega planega grobišča na tem območju že pred nastankom železnodobnega gomilnega grobišča.

Dopolnjeno sliko halštatske poselitve predstavlja odkritje poškodovanega bojevniškega pokopa s pridano železno uhato sekiro in ostjo kopja z listom deltoidne oblike, fragmentirano pasno spono ter črnim ciborijem z nagubanim trupom. Na območju groba so poleg intaktne pokrivne kamnite plošče ležale tudi ostale naključno razporejene plošče, kar nakazuje da bi lahko bil del grobne strukture v preteklosti že prekopan (sl. 1/1). Opisano preliminarno opredeljujemo kot sestavni del doslej nepoznane gomile, ki se nahaja pribl. 70 m zahodneje od področja znane skupine gomil 6–15. V isti čas zaenkrat umeščamo tudi v veliki meri uničene ostanke petih posamičnih grobov, odkritih na območju skupine gomil št. 1–5. Ravno zaradi te neposredne bližine jih časovno enačimo z omenjeno skupino, čeprav bi lahko glede na način pokopa v treh primerih šlo tudi za ostanke starejšega planega žganega grobišča.

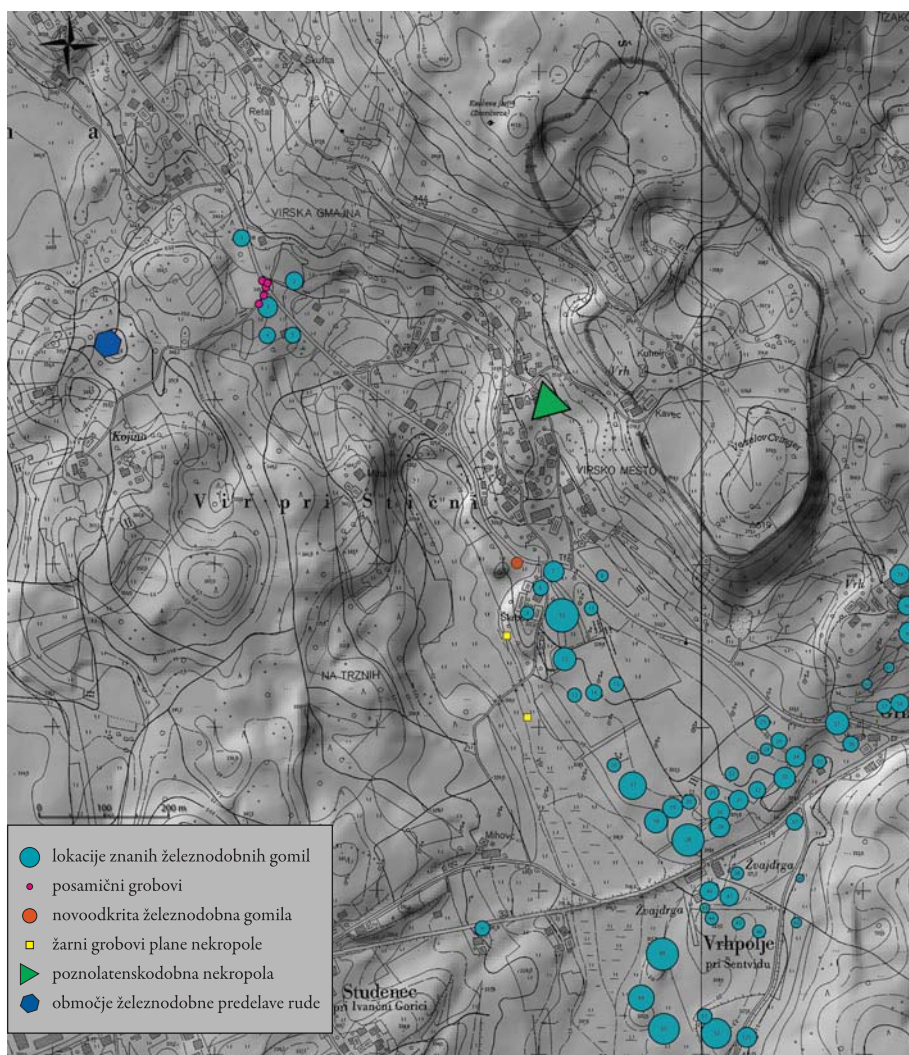
Svojo prostorsko umestitev pa je dobila tudi dolga iskana nekropola iz obdobja mlajše železne dobe. Prvič

(1) ostanki novoodkrite halštatske gomile; (2) poznolatenski grobna struktura; (3) ostanki vkopanih struktur, namenjenih predelavi železove rude.

odkriti todobni grobni konteksti se nahajajo na prvi terasi pod jugozahodnim delom naselbine, pribl. 100 m od obrambnega obzidja. Poleg dveh ženskih grobov s skromnejšimi lončenimi pridatki, velja izpostaviti bojevniški grob, prekrit s kamnito grobljo. Poleg železnih pridatkov (fibule, umba in obredno zvitega meča z nožnico) je bilo v grob pridanih šest lončenih posod različnih oblik, odkriti pa so bili tudi daritveni ostanki divje svinje (sl. 1/2). Na podlagi primarne analize pridatkov, smemo odkrite grobove umestiti nekako v poznolatenški čas, ko je bilo znotraj naselbine zgrajeno prečno obzidje.

Poleg naštetih grobnih kontekstov so bili tekom arheološkega dokumentiranja ob gradnji, v okviru istega projekta, na območju najdišča Kojina (EŠD 29663) odkrite vkopane zemljene strukture, zapolnjene s kamnitim materialom, med katerim se je nahajal tudi za območje netipčni peščenjak in ostanki ožgane gline ter žganine brez žlindre (sl. 1/3). Najverjetneje gre za ostanke železnodobnih peči oziroma struktur namenjenih predelavi rude.

Položaj novoodkritih arheoloških kontekstov in železnodobne naselbine s pripadajočim gomilnim grobiščem.

Podsmreka pri Višnji Gori – Prazgodovinska naselbina

Primož Stergar, Rok Žižek

Arheološka izkopavanja na najdišču, ki je v Register nepremične kulturne dediščine vpisano kot Podsmreka pri Višnji Gori – Prazgodovinska naselbina (EŠD 15564), so potekala od konca oktobra do začetka decembra 2013 v okviru izgradnje povezovalnega kanala novega kanalizacijskega omrežja za odvajanje komunalnih odpadnih voda v občini Ivančna Gorica.

Izkopno polje raziskave se je nahajalo v dolini potoka Višnjica, severno od njegove današnje struge, kjer se v dolino spušča skrajni jugozahodni rob proluvialnega vršaja. Izkopno polje je obsegalo površino velikosti pribl. 1.700 m².

Splošna stratigrafska slika najdišča je razmeroma enostavna, predstavljajo jo namreč aluvialni sedimenti in posamezna erozijska korita na aluvialni poplavni ravnini, nad katero se dviga proluvialni vršaj, sestavljen iz različnih kamninskih podlag muljevca in laporovca ter dolomita.

Arheološko bolj zanimive antropogene sledove predstavlja veliko število dobro ohranjenega prazgodovinskega keramičnega materiala, ki ga na podlagi preliminarnih analiz umeščamo nekako v čas srednje bronaste dobe (Bd B1–Bd C). Odkriti material se je praviloma pojavljal v zgostitvah znotraj ravninskih

psevdooglejenih talnih horizontov, ki pričajo o zastajanju vode najverjetneje že v času njegove akumulacije. Čeprav sama količina in stopnja ohranjenosti materiala nedvomno nakazujeta obstoj naselbine v neposredni bližini obravnavanega območja, pa je odsotnost zemljenih oziroma vkopanih struktur v aluvialni ravnini dodaten pokazatelj njegove sekundarne lege, ki jo lahko pojasnimo z izpričanimi aluvialnimi akumulacijskimi procesi.

Največji lokacijski potencial pripadajoče bronastodobne naselbine ima zagotovo topografsko nekoliko višje ležeči proluvialni vršaj, kar so potrdila tudi arheološka izkopavanja leta 1999 [Murgelj et al. 2013]. Takratne ugotovitve so izključevale holocenske aluvialne aktivnosti na območju, ki naj bi bilo v času poselitve dvignjeno nad poplavno ravnino Višnjice, tokratne raziskave pa stratigrafsko sliko območja dopolnjujejo in z razlago proluvialnih procesov pojasnijo nizko stopnjo ohranjenosti takrat odkritih struktur in objektov. Hkrati je pojasnjen tudi izvor odkritih deponij rdečega muljevca, ki so ga domnevno predelovali v naselbini, ta se je namreč v obliki kamninske podlage pojavljal na skrajnem jugozahodnem robu vršaja.

Pogled z jugozahoda na območje arheoloških raziskav v dolini Višnjice na robu Dolenjskega podolja.

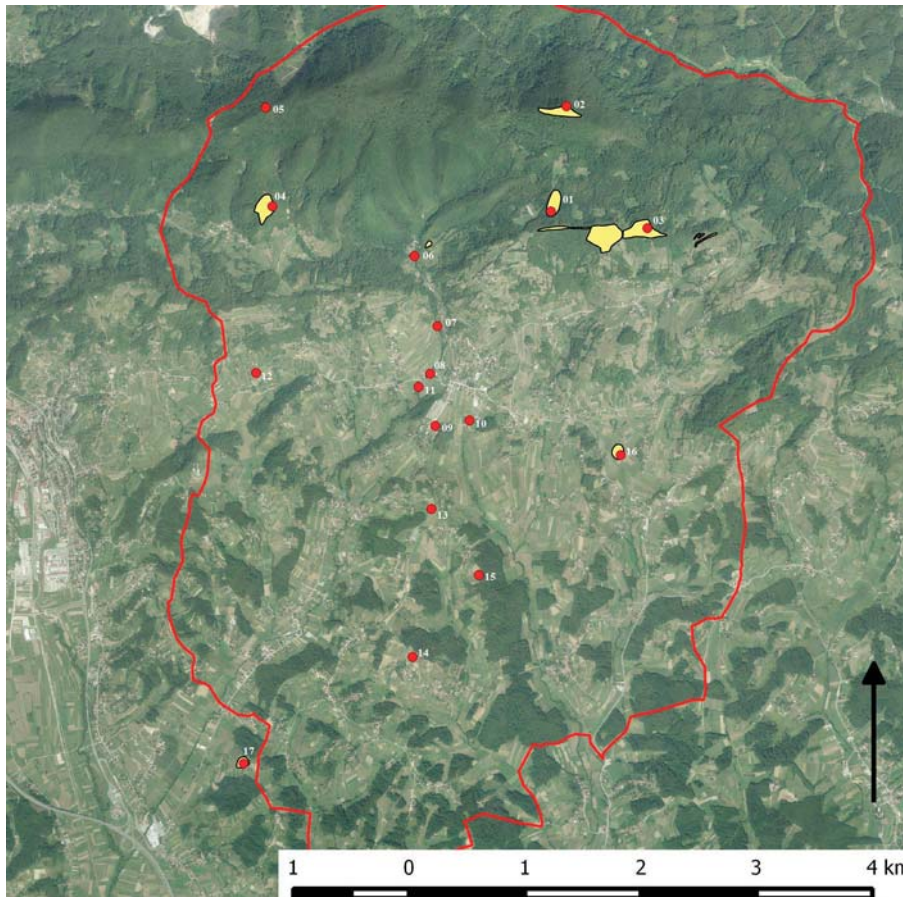
Arheološko rekognosciranje Občine Radoboj v Hrvaškem Zagorju

Davor Špoljar

Arheološko rekognosciranje Občine Radoboj je potekalo aprila in maja 2013, začelo se je po pridobitvi Odločbe Konservatorskega oddelka v Krapini, Klasa: UP/I-612-08/13-08/0083, Vl. št. 532-04-04/3-13-2. Naročnik arheološkega rekognosciranja je bila Občina Radoboj. V rekognosciranju so poleg arheologa sodelovali še strokovnjaki iz geologije, biospeleologije ter botanike. Pred začetkom projekta sta na območju Občine Radoboj obstajali le dve evidentirani arheološki najdišči, in sicer gomilno grobišče Podstenje (P-4126), odkrito leta 1850, ter višinska naselbina Hajdine zerne (P-4712), odkrita 26. decembra 2012. Poleg omenjenih dveh arheoloških najdišč z območja Radoboja so bile znane še posamezne površinske najdbe glajenih kamnitih sekir ter najdba zlatega staterja Aleksandra Velikega s prikazom glav Atene in Nike. Zaradi velikosti območja (32 km²), ki ga je bilo potrebno pregledati, omejenih finančnih sredstev in časovne omejitve (18 dni), smo poskušali na podlagi arheoloških in topografskih podatkov zajeti večino teritorija Občine Radoboj, da bi dokumentirali stanje znanih arheoloških najdišč in morebiti odkrili nova. Položaji vseh odkritih najdb so dokumentirani z GPS aparatom ter vrisani znotraj posameznih katastrskih parcel.

Rezultati arheološkega rekognosciranja so odkritja več arheoloških najdišč iz različnih obdobij človeške preteklosti, od prazgodovine do začetka 20. stoletja. Med najstarejša arheološka najdišča sodijo položaji Radoboj-Crneki, Radoboj-Donji Kamenečki, Radoboj-Majka Božja Lurdska in Radoboj-Turakovo polje. Gre za najdišča, s katerih je zbrano več sto kosov kamnitih artefaktov, večinoma pa gre za razbitine, luske in okruške ter ostanke jedr, izdelanih na rožencih. Le pri maloštevilnih kosih gre za tipološko opredeljiva orodja, ki so pa večinoma razbitine z retušem in jih ni mogoče ožje kronološko ali kulturno umestiti znotraj prazgodovine. Ostanke prazgodovinskih naselbin so odkriti na položajih Gornja Šemnica-Slatina, Bregi Radobojski-Harmonija ter Pamucin-Krči. Repertoar najdb sestavljajo kosi hišnega ometa, kosi lončenine ter kamniti artefakti, ki jih preliminarno uvrščamo v čas bakrene in zgodnje bronaste dobe. V hribovitem območju Občine Radoboj sta poleg že znanega gomilnega grobišča v Podstenju in višinske

naselbine na Hajdinem zernu odkriti še dve naselbini, in sicer višinska naselbina na Crkvišu ter utrjena višinska naselbina na Platu/Nagori. Med arheološkimi najdbami prevladujejo kosi lončenine in hišnega ometa, na Crkvišu pa je poleg omenjenih najdb najden tudi kos domnevno železne žindre. Vsa omenjena najdišča na podlagi zbranih arheoloških najdb preliminarno uvrščamo v čas od pozne bronaste dobe do mlajše železne dobe. Poleg prazgodovinskih najdb in najdišč so na Ceroveškovem hribu odkriti ostanke cerkve Sv. Urbana iz 18. stoletja, na Mali gori ter v dolini potoka Smolinjak pa so dokumentirani ostanke rudarske infrastrukture iz konca 19. in začetka 20. stoletja.

**Arheološke najdbe in najdišča
Občine Radoboj - prazgodovina**

- 01 Podstenje**
(gomilno grobišče)
- 02 Hajdine zerne**
(višinska naselbina)
- 03 Plat-Nagora**
(utrjena višinska naselbina)
- 04 Crkviše**
(višinska naselbina)
- 05 Strahinjščica-Dedek**
(posamezna površinska najdba)
- 06 Radoboj-Donji Kamenečki**
(kamniti artefakti)
- 07 Radoboj-Crneki**
(kamniti artefakti)
- 08 Radoboj-Turakovo polje**
(kamniti artefakti)
- 09 Radoboj-Majka Božja Lurdska**
(kamniti artefakti)
- 10 Radoboj-Spolovnica**
(posamezna površinska najdba)
- 11 Radoboj-Radobojšica**
(posamezna površinska najdba)
- 12 Šokot-Kiseljakovo**
(posamezna površinska najdba)
- 13 Horvati-Gradine**
(posamezne površinske najdbe)
- 14 Bregi Radobojski-Topolovci**
(posamezna površinska najdba)
- 15 Bregi Radobojski-Harmonija**
(višinska naselbina)
- 16 Gornja Šemnica-Slatina**
(nižinska naselbina)
- 17 Pamucin-Krči**
(višinska naselbina)

Notranja preveritev registrirane enote kulturne dediščine Razvanje (Poštela s pripadajočimi grobišči)

Biba Teržan, Matija Črešnar in Branko Mušič s sodelavci: Aleksander Horvat, Igor Medarič, David Medica, Matjaž Mori, Igor Rižnar, Manca Vinazza

Tudi v letu 2013 smo nadaljevali z raziskavami arheološkega kompleksa Poštela, pri katerem sodelujeta OZA FF UL in CPA ZVKDS.

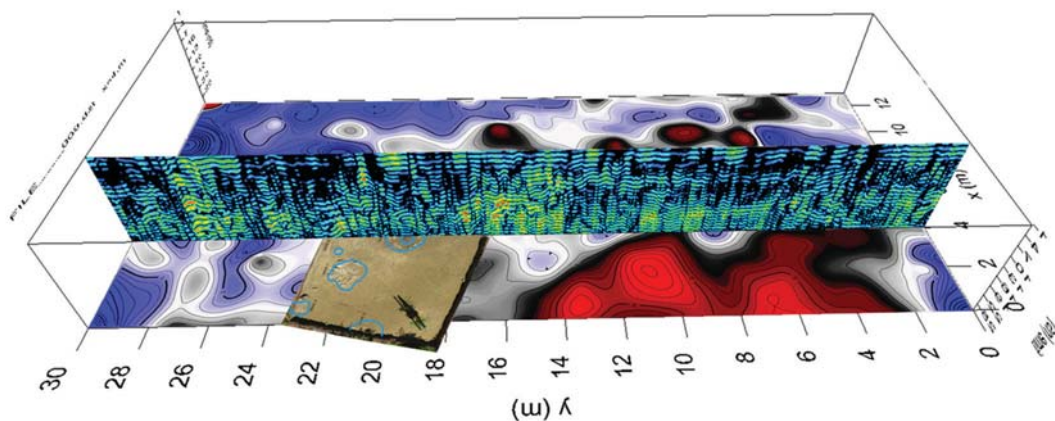
Raziskave, tako z geofizikalnimi metodami kot z vrednotenji njihovih rezultatov, smo še razširili. Tako smo po eni strani nekoliko povečali območja, ki smo jih s testnimi sondami preverili v letu 2013, in nekoliko povečali površino dveh sond na lokacijah z doslej najzanimivejšimi preliminarnimi rezultati, po drugi strani pa smo raziskave začeli tudi v notranjosti višinskega naselja.

V razširjeni sondi na območju južnega gomilnega grobišča na Habakuku pod Poštelo, kjer je bilo že v letu 2013 odkritih veliko najdb, smo izkopali del plasti z zajetno količino keramike in prežganih živalskih kosti. Dodatno smo na območju merili tudi magnetno susceptibilnost, s katero smo poskušali omejiti prostor, na katerem se pojavljajo najdbe.

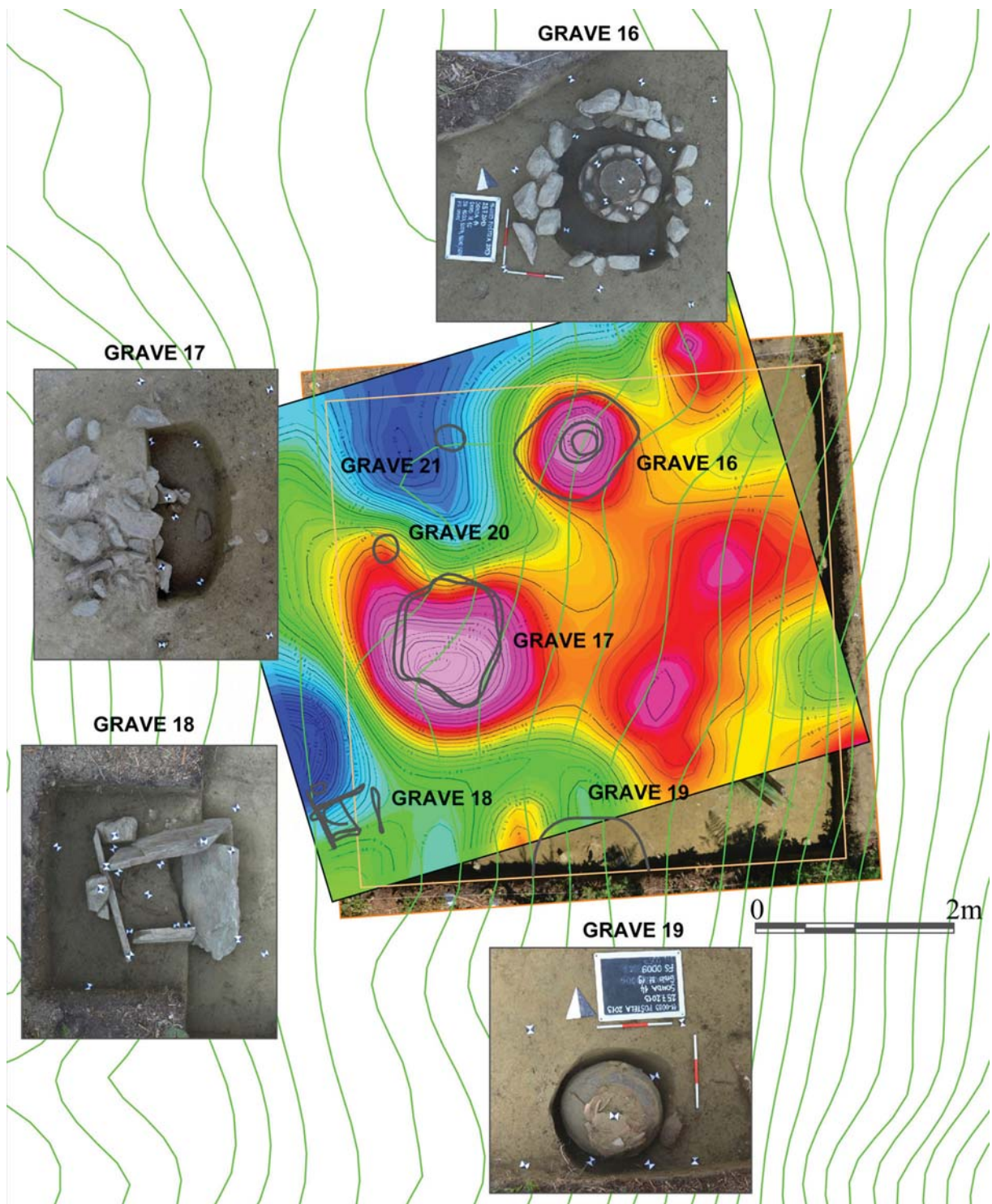
Pomemben del raziskav smo izvajali na planem grobišču na Habakuku, zahodno od južnega gomilnega grobišča, saj v zadnjem času dajemo pri vrednotenju rezultatov geofizikalnih raziskav na Pošteli prednost načrtovanju in preverjanju postopkov obdelav rezultatov magnetne metode za zanesljivejše prepoznavanje manjših arheoloških objektov. Pozitivno izkušnjo iz preteklega leta, kjer smo domneve o prepoznavanju

planih grobov potrdili s testno sondo, smo dopolnili s primerjavo rezultatov magnetne metode in arheoloških izkopavanj v nekoliko razširjenem izkopnem polju, kjer smo odkrili več grobov.

Za analizo rezultatov magnetne metode je pomembna ugotovitev, da niti dva grobova ne moremo opredeliti kot enaka v smislu njihove priprave. Najočitnejše so razlike v prostorninah grobnih jam, njihovem polnilu, v uporabi kamna, odsotnosti oz. prisotnosti žar različnih velikosti ter količini žganine in prežganih kosti. Vse te natančno dokumentirane oblike so bile pri arheoloških izkopavanjih dopolnjene tudi z vrednostmi magnetne susceptibilnosti. Primerjava rezultatov magnetne metode in detajlno dokumentiranih grobov je poleg ustreznega izbora postopkov obdelave za verodostojno vrednotenje magnetnih anomalij izmerjenih tudi zunaj izkopnega polja omogočila izdelavo magnetnih modelov grobov v izkopnem polju. Izbrani postopki procesiranja in magnetni modeli zagotavljajo ustrezno strokovno podlago za prepoznavanje magnetnega učinka grobov na celotni površini planega grobišča. Rezultati magnetne metode so povsod podprti tudi z rezultati georadarske metode, saj je eden od ciljev projekta tudi združevanje podatkov različnih geofizikalnih metod ter izkoriščanje njihove komplementarnosti.

Združen prikaz fotografije izkopnega polja ter rezultatov magnetne in georadarske metode.

Primerjava grobov v izkopnem polju in njihovih magnetnih anomalij.

Dijaški dom Koper, Cankarjeva ul. 5 (13-0141)

Alenka Tomaž, Katharina Zanier

Arheološka raziskava na lokaciji Dijaškega doma Koper, na Cankarjevi ulici 5 v Kopru je bila izvedena zaradi predvidenih obnovitvenih posegov na objektu 3 na parc. št. 169 k. o. 2605 Koper. Opisana lokacija leži na severovzhodnem delu nekdanjega koprškega otoka, torej na območju registrirane dediščine EŠD 235 »Koper – mestno jedro« in EŠD 236 »Koper – Arheološko najdišče«.

Arheološke raziskave je izvedel Inštitut za dediščino Sredozemlja ZRS UP (kulturnovarstveno soglasje za raziskavo in odstranitev arheološke ostaline št. 62240-209/2013/2).

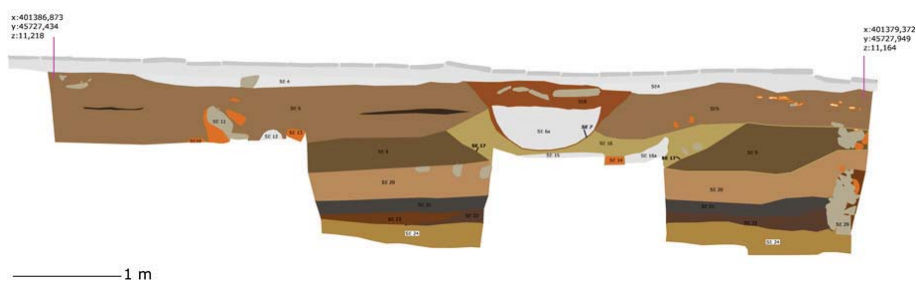
Arheološke raziskave so potekale na dvorišču Dijaškega doma Koper (testna sonda v velikosti 16 m²), sondiranja pa so bila opravljena tudi v notranjosti objekta 3 (3 sonde v velikosti cca. 1,4 m m²) (sl. A-1). Rezultati raziskav so potrdili uporabo obravnavanega prostora v različnih časovnih obdobjih. Poleg intenzivnih novoveških gradbenih preoblikovanj prostora v 20. stoletju, ki ju dokazujejo novoveški fazi I in II, so bile odkrite arheološke plasti, ki dokazujejo uporabo prostora še v obdobjih pozne antike, srednjega veka in v poznem srednjem veku. Zaradi novoveških gradbenih posegov so bile starejše arheološke ostaline v veliki meri poškodovane (kar je izpričano skozi repertoar sekundarno odloženih rimskodobnih ke-

ramičnih najdb, ter pozno srednjeveških in zgodnje novoveških odlomkov keramičnega posodja v novoveških nasutjih (SE 5 in SE 9)).

Stratifikacijo plasti v raziskani sondi morda še najbolj prikazuje južni profil sonde, iz katerega je razvidno, na katerih predeli sonde smo raziskali celotno globino depozita in kje so dela zaustavile novoveške strukture. Pod novoveškimi strukturami sta se na območju ohranili dve plasti, ki jih na osnovi značilnega keramičnega gradiva in ter njihovih primerjav na sočasnih najdiščih v Kopru lahko pripišemo poznemu srednjemu veku (pod njimi sta dve plasti, ki izpričujeta srednjeveško starost, nad geološko osnovo pa so bili ohranjeni ohranjene plasti in strukture poznoantičnega obdobja).

Časovno umestitev plasti narekujejo v plasteh depozirane najdbe, za katere najdemo najboljše primerjave na ostalih lokacijah v samem Kopru in njegovi okolici. Glede na strukturo najb predvsem v pozno srednjeveških plasteh (keramični odlomki in številne živalske kosti) pa je mogoče sklepati, da je bil prostor vse skozi uporabljan kot del gospodarskega prostora znotraj strnjeneja naselja Kopa (morda le kot vrt). Odkrite arheološke najdbe izpričujejo predvsem naselbinski značaj lokacije.

Dijaški dom Koper, profil južne sonde.

Dijaški dom Koper, končna situacija.

1.	2.
x 401379,520	x 401379,499
y 45729,952	y 45728,084
z 9,655	z 9,687
3.	4.
x 401386,884	x 401386,844
y 45729,875	y 45727,831
z 10,763	z 10,693

Gortanova ul. 25, 6330 Piran (13-0332)

Alenka Tomaž, Katharina Zanier

Med 26.11.2013 in 28.11.2013 je Inštitut za dediščino Sredozemlja Znanstveno-raziskovalnega središča Univerze na Primorskem opravil arheološko raziskavo ob gradnji na Gortanovi 25 v Piranu zaradi priključitve hišne kanalizacije, in sicer na parc. št. 1427-1428 k.o. 2630 Piran. Za izvedbo kanalizacije je bilo potrebno posegati v podporni zid oziroma škarpo dvignjene vrtno terase hiše ter v površino ulice ob objektu. Zid in ulično tlakovanje sta kazala na predhodna obnovitvena dela na tem prostoru.

Gortanova ulica predstavlja manjšo strmo pot v smeri Z-V, ki povezuje spodnji del piranskega mestnega jedra ob trgu Bratstva z dvignjenim delom Pirana ob Rozmanovi ulici, katera prečka obzidje. Območje leži znotraj arheološkega najdišča Piran – Arheološko najdišče Piran mesto (EŠD 24978), pa tudi na prostoru spomenika Kulturni spomenik Piran – Mestno jedro (EŠD 513).

Arheološki nadzor ob gradbenih delih je potekal pri

preboju podpornega zidu in ob kopenju jaška za kanalizacijsko napeljavo v tlak Gortanove ulice v širini cca. 60 cm tik ob podpornem zidu.

Stratigrafija plasti na območju posegov v ulico je bila dokaj enostavna: pod betonsko podlago SE 3 je bila tanka plast humusa SE 4, ki je bila prisotna tudi pod temeljem zidu SE 1 in je torej bila starejša od samega zidu. Žal, stratigrafska enota 4 ni dala drobnih najdb. Pod SE 4 se je nahajala tanjša plast svetlo rumene ilovice brez najdb (SE 6), ki predstavlja verjetno preperelo površinsko plast flišnate geološke osnove. Ta (SE 6) je bila oranžne barve, sicer je bila lisasta, in je vsebovala nekaj premešanih kamnitih elementov (SE 7).

Pri odstranjevanju zidakov podpornega zidu so bili v zasipu škarpe odkriti odlomki lončenine (med njimi trije odlomki gravirane keramike) in odlomek kamnite posode. Gravirano lončenino s primerljivim okrasom najdemo na najdiščih, ki so datirana v 2. polovico 16. stol. in v 1. polovico 17. stoletja.

Gradivo iz zasipa podpornega zidu (M 1 : 2).

Gortanova 25, 6330 Piran, pogled na izkopen jašek.

Izkopavanje v Pučah (Arheološko najdišče Hrib, EŠD 16593)

Vesna Tratnik

Zaščitno arheološko izkopavanje je bilo v Pučah, na parceli št. 941/5, k.o. Koštabona, opravljeno v juliju 2013. S tega precej široko zarisanega arheološkega najdišča, so bile doslej poznane le posamične prazgodovinske najdbe, zbirka najdb pa se vztrajno povečuje. Raziskana parcela se nahaja na položnem, danes terasiranem pobočju severovzhodno od vasi.

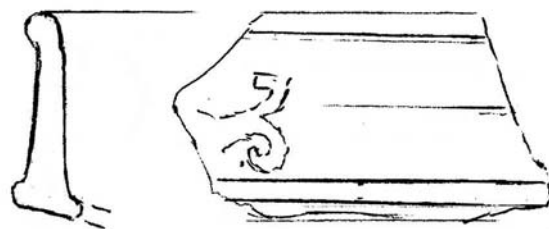
Odkrili smo del gospodarskega poslopja rimskodobnega objekta in del zidu na severnem robu parcele. Zidovi objekta so bili grajeni iz lomljencev peščenjaka, posamezni kamni na licih zidov so bili dodatno obdelani. Znotraj dobrih 6 m širokega prostora v objektu smo dokumentirali krožno kamnito bazo in del nasutja, predvidoma za hodno površino, ki jo je prekrivala plast ruševine. V nasutju je bilo pobranih precej odlomkov opek in strešnikov, ter nekaj odlomkov prazgodovinske in rimskodobne lončenine.

Zidana kamnita baza krožnega tlorisa je stala na vzhodnem delu prostora, približno 1 m od zidu. Do višine 20 cm je bila zasuta s kamnitim drobirjem. Podobne krožne baze so bile odkrite tudi v vili na Školaricah in v vili v Serminu. Interpretacija takih kamnitih baz še ni popolnoma določena. Tako kot na Školaricah se tudi v Pučah baza s premerom 1,6 m nahaja znotraj objekta, blizu zida. Lahko bi šlo za bazo manjše stiskalnice fora, ali pa gre za manjši mlin (trapetum). Celoten obseg odkritega rimskodobnega gospodarskega poslopja na podlagi opravljenih raziskav težko zarišemo. Nedvomno objekt sega do južnega roba parcele, kjer je še ohranjena večja kamnita groblja, v kateri se najdejo odlomki tegul.

Odkrit objekt lahko le v grobem datiramo. Posamezni odlomki lončenine, ki so bili odkriti v temelju zidov in v nasutju za hodno površino sodijo v sredino oz. drugo polovico 1. stoletja. Predvidevamo torej, da je bil objekt zgrajen okvirno enkrat po tem času. V ornici in plasteh nasutja so bili odkriti tudi posamezni odlomki prazgodovinske lončenine (v sekundarni legi), ki kažejo na obseg prazgodovinske naselbine na Hribu.

Pogled na odkrite zidove in krožno bazo znotraj rimskodobnega objekta (foto: D. Džidić).

Odlomek krožnika tere sigilate, 1. stoletje (foto: Vesna Tratnik, risba: R. Vidmar).

Stalni arheološki nadzor z dokumentiranjem ob gradnji vodovoda na trasi Portorož–Bernardin (Portorož – Arheološko najdišče Fizine, EŠD 7199; Portorož – Skladišči soli Obala 10, EŠD 7207)

Alfred A. Trenz

Skladno s kulturnovarstvenimi pogoji, izdanimi Rižanskemu vodovodu Koper d.o.o. kot investitorju, je ZVKDS, Center za preventivno arheologijo med oktobrom 2009 in aprilom 2010 izvedel stalni arheološki nadzor z dokumentiranjem gradnje vodovoda in meteorne kanalizacije na trasi Portorož–Bernardin. Stalni arheološki nadzor del v Fizinah je potekal na parc. št. 1243/2, 1252/2, 1313, 7703/7, 7703/8, vse k. o. Portorož in parc. št. 1587, k. o. Piran, na oz. ob obalni cesti od bencinske črpalke Istrabenza, severno in zahodno od nekdanjega manjšega skladišča soli (t. i. *Magazen Monfort*) do Ceste rabskih žrtev. Vodil ga je Alfred A. Trenz, univ. dipl. arheolog, višji konservator v sodelovanju z Jako Bizjakom, absol. arheologije (glej: Poročilo o izvedbi stalnega arheološkega nadzora z dokumentiranjem ob gradnji vodovoda na trasi Portorož – Bernardin, ZVKDS CPA, poročilo št. 04-0498/2010-AT-2010-143, Ljubljana, maj 2010).

Gre za širše območje Fizin, deloma tudi za območje zaščitene arheološkega spomenika Fizine, z registriranimi in dokumentiranimi antičnimi najdbami tako v morju kot na kopnem ter okolico prav tako zaščiteneh skladišč soli (Odlok o razglasitvi kulturnih in zgodovinskih spomenikov na območju občine Piran, Uradne objave (Primorske novice), št. 26/83-379, 3/2009). Območje še danes zaznamujeta nekdanji državni skladišči soli, zgrajeni v 19. stol. in nastuje, ki je bilo potrebno za njuno gradnjo. Večje skladišče *Magazen Grando* je bilo zgrajeno leta 1825; manjše t.i. *Magazen Monfort* v letih 1858-1859 (D. Milotti Bertoni, Zgodovinski podatki za strokovne podlage za predlog razglasitve Sečoveljskih solin (EŠD 7868) za spomenik državnega pomena, ZVKDS, OE Piran, julij 2009, 4).

Na območju Fizin je v zadnjih letih potekalo več različnih arheoloških raziskav. Tokratna gradbena dela so potekala na področju, kjer so moderni posegi za komunalno infrastrukturo (starejši vodovod, elektrika, telefon, gradnja starejše in mlajše asfaltirane ceste, itd.) že uničili velik del arheološkega zapisa. Jarek za vodovod, ki se je začel za manjšim skladiščem soli, nedaleč od bencinske črpalke in segal do Ceste rabskih

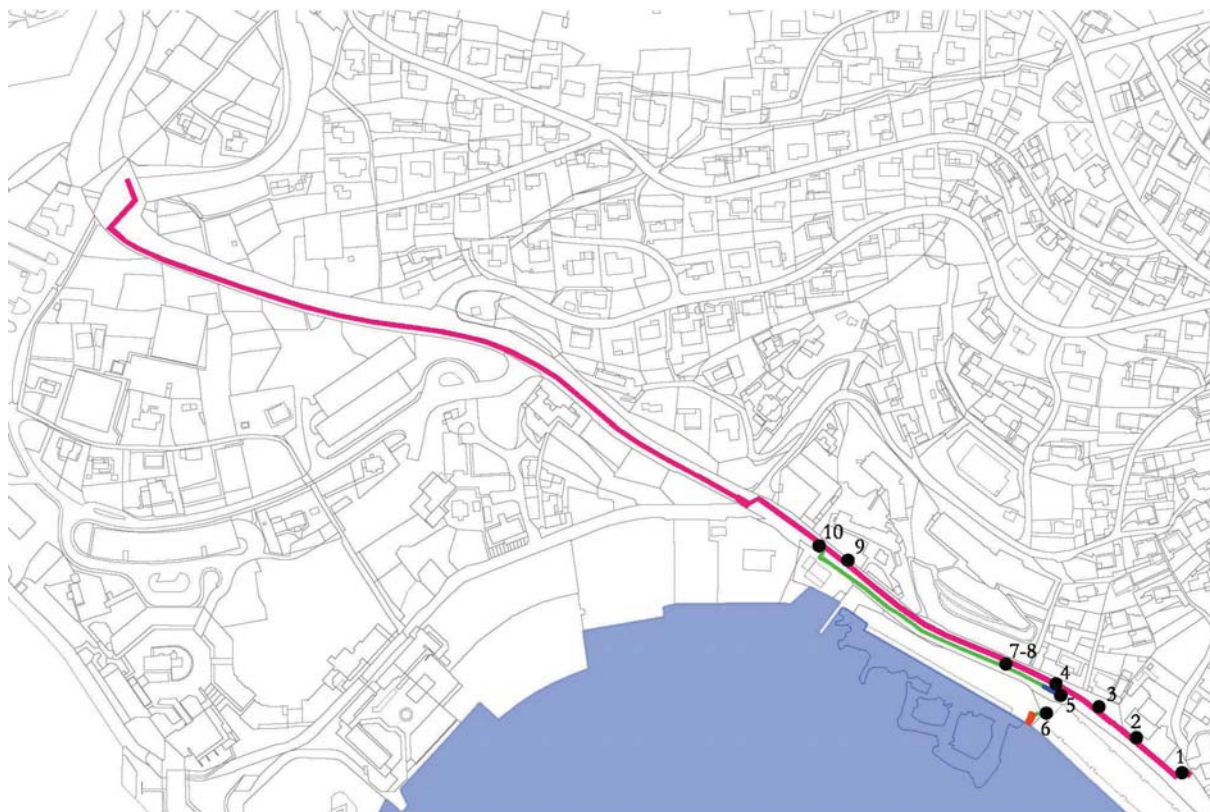
žrtev je bil širok od 3,0 do 3,3 m ter globok od 1,9 do 2,1 m. Jarek za meteorne vode na ulici Obala je bil širok od 1,0 do 1,5 m in globok od 1,5 do 1,8 m; zatem, ko je prečkal današnje parkirišče se je zaključil v morju. V sklopu jarka za meteorne vode sta bili izkopani tudi 3,4 m globoki jami za čistilni napravi.

V času arheološkega nadzora je bilo odkritih deset struktur. V profilih obeh jarkov je bila na več mestih registrirana nekdanja grajena obalna linija (1, 3, 4), v jarku za meteorne vode - grajena razširitev nekdanje obalne linije iz časa gradnje skladišč soli sredi 19. stol. (5–6), v jarku za vodovod - vodnjak vkopan v prvo zasutje morske obale (2), ruševina kamnitega zidu (7–8), kamnit kanal (9) in kamnita struktura neznane funkcije (10).

Izstopa zid nekdanje grajene obalne linije iz pravilnih, do 0,50 m velikih klesancev, širok od 1,3 do 1,4 m in ohranjen do višine 2,45 m. Zid glede na posamezno lokacijo ni povsem enovit; deloma je bil grajen v suhozidni tehniki, deloma z vezivom, pri čemer je bila najverjetneje uporabljena santorinska zemlja ali cement. Glede na upodobitve na franciscejskem katastru je grajena obalna linija hkrati služila kot podporni zid za cesto v času pred in deloma tudi po nasutju obale za gradnjo skladišč soli. Ob upoštevanju, da je bilo zadnje večje nasipavanje obale SZ od skladišč soli izvedeno šele po letu 1964, ne smemo izključiti niti mlajše variante gradnje zidu oz. ceste. Nekaterim kamnitim strukturam zaenkrat ni bilo mogoče z zanesljivostjo določiti funkcije - morda gre za kamnite bloke z antičnega pristaniškega kompleksa Fizin, ki so bili sekundarno uporabljeni za utrjevanje zasutja. Drobni najdb pri stalnem arheološkem nadzoru ni bilo.

Poleg vpogleda v funkcijo in sosledje kamnitih struktur je pri obravnavanem nadzoru dobljen vpogled tudi v ostalo stratigrafsko dogajanje na tem področju od moderne ceste do morskega sedimenta, ki kaže na nivo morja pred zasutjem obale.

Širše območje Fizin s prikazom trase vodovoda in meteorne kanalizacije ter lokacij odkritih arheoloških struktur (pripravil: M. Krsmanović).

Zagotavljanje dokumentacije preventivne arheologije

Alfred A. Trenz

(delovni nalog št. 25/2013, z dne 02.01.2013); nosilec projekta: Gašper Rutar; STM: I. 2.14

Za projekt "Zagotavljanje dokumentacije preventivne arheologije" (delovni nalog št. 25/2013, z dne 02.01.2013); nosilec projekta: Gašper Rutar; STM: I. 2.14 (nadaljevanje in nadgradnja projekta "Pregled dosjejev najdišč na OE Piran" (0623/2009); nosilec projekta: Alfred Trenz; STM: _122604716; MK, odločba 62200-2/2008/22 z dne 07.09.2009) je bilo v letu 2013 na OE Piran, od 02.01 do 31.12.2013 opravljeno sledeče:

Osnovno zagotavljanje dokumentacije – na sedežu ZVKDS OE Piran, Trg bratstava 1, Piran so bili urejeni pregledni dosjeji najdišč vezani na arheološko dokumentacijo in raziskave v vseh treh obalnih občinah (MO Koper, Občino Izola in Občino Piran). Fond se dopolnjuje predvsem z viri in literaturo, tako v klasični kot digitalni obliki. Na izpostavi OE Piran, Obzidna ul. 9, Koper je bil pregledan in registriran preostali dokumentarni fond vezan na arheološko dokumentacijo in raziskave. Podatki o fondu, so bili medtem digitalizirani; digitaliziran oz. skeniran je tudi že večji del arheoloških poročil. Seznam osnovnih podatkov o pretežno arheološki dokumentaciji in raziskavah za vse tri obalne občine je do konca leta 2013 presegal 3300 računalniških vnosov. Ti tvorijo del osnove za oblikovanje georeferencirane baze arheoloških najdišč, ki se za celotno ozemlje Slovenije ob upoštevanju in nadgradnji Registra kulturne dediščine (GisKD ali spletni RKD tersorodnih baz (ARKAS) vzpostavlja v okviru ZVKDS, CK, CPA .

Poleg osnovnega zagotavljanja dokumentacije preventivne arheologije sodelavcem na OE Piran, v 2013 še: strokovni sodelavec pri razstavnem projektu PM Sergej Mašera Piran: "Večen Piran v luči arheoloških najdb", pomoč pri postavljanju promocijskih razstav na ZVKDS OE Piran in CK, CPA.

Otok – Arheološko najdišče Otoško polje (EŠD 11115)

Katarina Udovč, Manca Vinazza

Arheološka izkopavanja ekipe ZVKDS, CPA na najdišču Otok – Arheološko najdišče Otoško polje (EŠD 11115) so potekala v dveh etapah, in sicer med 18. 9. in 30. 11. v letu 2012 ter med 15. 4. in 17. 6. v letu 2013. Zaradi predvidene gradnje stanovanjske hiše je bilo na parc. št. 862/3, k. o. Primostek, raziskane 715 m² površine.

Vas Otok leži na zgornji aluvialni terasi reke Kolpe. Iz prečnega prereza najdišča v smeri S–J ugotovimo, da gre za plitvo z marmoriranim glinastim meljem skoraj zapolnjeno dolino vrezano v pliokvartarni sediment. Dolina je še danes opazna v reliefu zahodno od najdišča. Izkopno polje smo razdelili na vzhodni in zahodni del. V vzhodnem delu izkopnega polja je bil odkrit rimskodoben lončarski obrat s štirimi pečmi, na zahodnem delu pa temelji rimskodobne stavbe. Peči za žganje keramike sodijo med manjše dvodelne vertikalne peči. Peč 1 smo zaradi dobre ohranjenosti in redkosti najdbe v ožjem belokranjskem in širšem Dolenjskem prostoru dvignili v bloku in odpeljali v nadaljnjo hrambo v Belokranjski muzej Metlika. Otoške peči so imele robustno rešetko s trikotnimi odprtini, kuriščni kanal z obokanim vhomom in sredinske ter stranske podpornike za rešetko. Žal je bil od peči 2 ohranjen le spodnji del kuriščne komore, od peči 3 pa vhod v kuriščni kanal, kar je posledica lege na višjem delu zemljišča. V manipulativnem prostoru peči 1 in 2 je bila odkrita večja količina keramike ter »podaljšan« odpad oziroma odriv, saj so bili med obilico keramike in oglja najdeni tudi deli rešetke. Na robu stojke ob peči 2 je bila najdena sidrasta fibula, ki sodi v čas 2. stoletja n. št. Poleg štirih peči je bilo najdenih še deset ognjišč, osem jam, trije jarki in ruševina lesene konstrukcije. V bližini peči 1 in 2 so bile dokumentirane stojke, ki najverjetneje predstavljajo del nosilne lesene konstrukcije nadstreška ter dva jarka zasuta z odpadno keramiko.

Čez celotno izkopno polje v smeri V–Z so se vili trije plitvi jarki, ki predstavljajo del drenažnega sistema. V enem izmed njih je razsuto posodo prekrival skupek nekarbonatnih prodnikov, v drugem pa je bila na cca. 1,5 m velikem območju razsuta skleda.

Pogled na peč 4 (foto: D. Avsec).

Na zahodnem delu izkopnega polja smo odkrili temelje zidov rimskodobne stavbe, ki se nadaljujejo izven izkopnega polja. Zgornje plasti so bile odstranjene že s posegi v modernem času. Južni temelj je bil prekinjen z večjo količino hišnega lepa z odtisi vej oziroma ruševino lesene konstrukcije. Temelj je bil zgrajen iz lomljencev, vmesni prostor pa je bil zapolnjen s prodniki. Ob temeljih so bili poleg keramike najdeni slabo ohranjeni bronasti novci in bronasta kolenčasta fibula iz 2. in 3. stoletja n. št. V plasteh ob zidovih se na prvi pogled pojavlja tudi mlajša keramika.

V primarni obdelavi gradiva je bilo pregledanih 99.279 kosov oziroma 916.472 kg keramike, 42 železnih predmetov, 17 bronastih novcev, 10 bronastih predmetov, 16 steklenih odlomkov, 5 melnic, 6 brusov in 3 žrmlje.

Z arheološkimi izkopavanji smo odkrili lokalni obrat za proizvodnjo keramike. Gre za prvi tovrstni obrat najden in dokumentiran na območju Bele Krajine in Dolenjske.

Sečoveljske soline, Lera, levi breg kanala Sv. Jerneja (13-0142)

Katharina Zanier, Alenka Tomaž

Med 24. 6. 2013 in 4. 10. 2013 je Inštitut za dediščino Sredozemlja Znanstveno-raziskovalnega središča Univerze na Primorskem opravil predhodne arheološke raziskave pred in ob rekonstrukciji leve brežine kanala Sv. Jerneja, in sicer na Leri v skrajnem severozahodnem delu Sečoveljskih solin. Lokacija se nahaja na robu vplivnega območja registriranega arheološkega najdišča Seča – Villa maritima Rt Seča (EŠD 26281). Predhodna arheološka raziskava je bila izvedena v obliki arheološkega intenzivnega površinskega pregleda ter arheološke raziskave ob gradnji oziroma ob izkopu gradbene jame za izvedbo temelja zadrževalnega zidu nasipa ob kanalu. Ker je ob nasipu obstoječe dno kanala Sv. Jerneja ob oseki na suhem oziroma le nekaj decimetrov pod morsk gladino, je intenzivni površinski pregled bil izveden kot kopenska raziskava, zaradi narave sedimentov, odloženih v mokrem okolju, so pa bile uporabljene tudi tehnike, ki so značilne za podvodno raziskavo, to sta pregled z detektorjem kovin in pregled z iglami.

Sečoveljske soline, levi breg kanala Sv. Jerneja: dno kanala ob oseki.

Rimska tegula zaznana ob pregledu z detektorjem kovin.

Prostor raziskave sicer leži na območju novejšje razširitve solin, ki so jo uresničili Avstrijci v 19. stoletju, je v bistvu prej pripadal morskemu oziroma brakičnemu okolju Sečoveljske drage. Postavitev nasipa in ureditev tega zadnjega dela plovnega kanala sv. Jerneja je torej dokaj pozna, na območju pa so do dandanes še potekala vzdrževalna dela.

Pregledano dno kanala je sestavljeno iz muljastega sedimenta, na katerem so bili opazni tudi kamni, ki so deloma verjetno padli iz ruševnega starega zadrževalnega zidu visokovodnega nasipa (gl. predvsem zbiralne enote 9, 14 in 20). Večja koncentracija kamnov je bila na predelu ob zapornici (gl. zbiralne enote 10 in 11), kamor je segal starejši del solinskega predela »Pიცcia«, kot ga vidimo na Franciscejskem katastru; originalni obseg predela »Pიცcia« razberemo tudi v rahlem lomu linije roba visokovodnega nasipa, ki ima tik ob zapornici nekoliko drugačno usmeritev kot v nadaljnjem delu kanala, ob katerem je bil predel »Pიცcia« podaljšan že pred letom 1842. Najdbe iz vizualnega pregleda so bile dokaj skromne (nekaj odlomkov keramike in stekla, opek in korcev, pa tudi plastična svetilka ter ventil zapornice). Tudi ob pregledu z detektorjem kovin smo zaznali veliko število kovinskih odpadkov, nekaj kovinskih elementov plovil, novec iz začetka tretjega ali četrtega 20. stoletja, pa tudi odlomek rimske tegule. Muljasto dno kanala smo pregledali tudi z iglami oziroma z železnimi osti, dolgimi 4 m, ki smo jih zabodli v muljasto dno vsakih 20 cm na liniji obrobja zbiralnih enot oziroma na mreži pribl. 3 x 5 m. Sondaža oziroma zabodenje je potekalo brez zaznanega upora depozitov, ki so na tem območju precej mehki – punte smo zabodli do pribl. 2 m globine. Ob tem nismo zaznali nobenih večjih predmetov. V sklopu arheološke raziskave ob gradnji ni prišlo do posebnih arheoloških najdb.

Ankaran – Arheološko najdišče Bonifika: zahodni del parcele 799/29 (13-0309)

Katharina Zanier, Alenka Tomaž

Jeseni 2013 je Inštitut za dediščino Sredozemlja Znanstveno-raziskovalnega središča Univerze na Primorskem opravil arheološko raziskavo ob gradnji oziroma ob izkopu plitke gradbene jame za izvedbo kasete za odlaganje morskega mulja iz poglobljanja vplavnega kanala v bazen 1 koprškega tovornega pristanišča, na zahodnem delu parc. št. 799/29 k. o. Ankaran. Izkop je obsegal približno 8,9 ha veliko območje.

V srednjem veku so zaradi morske regresije na tem območju nastale ankaransko-serminske soline. Območje raziskave leži na predelu solin, ki je nastal v zalivu Valle in Campi in se je s tem takrat verjetno oblikovala prva kulturna uporaba tega kraja kot kopenski prostor. Pridobivanje soli v ankaransko-serminskih solinah je potekalo vsaj od 15. stol. in se je uspešno nadaljevalo v naslednjih stoletjih. Koprške soline so leta 1912 prenehale delovati. Večkrat sta soline nato poplavila morje in Rižana, območje solin je bilo zamočvirjeno. Italijanska oblast je leta 1930 bonificirala celotno območje – opuščene in zamočvirjene soline so bile pokrite z nasutji, ki so jih prečkali odvodni kanali. Po letu 1944 so v jugovzhodnem delu obravnavanega območja bili postavljeni novi, dodatni kanali: na letalskem posnetku Royal Air Forces iz leta 1944 so namreč na tem delu dokumentirani štirje drenažni kanali, v naših časih jih je bilo pa celo sedem. Prav tako je prišlo do sprememb v severozahodnem delu parcele, kjer so izginili kanali v

smeri severozahod–jugovzhod, postavljen pa je bil večji kanal ob polkrožnem ceste v Bertoke.

Tekom arheološke raziskave ob gradnji kasete za odlaganje morskega mulja, izvedene ob odstranjevanju vrhnjih plasti nekdanje ornice in nasutja bonificirane površine, ni prišlo do odkritja arheoloških struktur – globina izkopa je obsegala približno 50 cm. Zabeležimo lahko, da so ob recentnih odvodnih jarkih, ki so bili v veliki meri postavljeni leta 1930 – v jugovzhodnem delu pa še po letu 1944, bile prisotne večje koncentracije kamnov iz peščenjaka srednjih in večjih dimenzij, ki so pripomogle k boljši drenaži vode. Plast ornice in nasutja iz časa bonifikacije je vsebovala nekaj recentnih odpadkov, pa tudi rezidualne drobne arheološke najdbe. Ker gre za nasuto plast, so tudi najdbe vsaj v večji meri verjetno prenesene. Najdeni artefakti so bili zabeleženi po kvadrantih, saj je bilo območje raziskave precej obsežno. Pomembnejše najdbe so: odlomek dna rimske amfore, odlomka poznosrednjeveške arhaične majolike (14. stol.) in arhaične gravirane keramike (15. stol.). Kosi zgodnje-novoveške gravirane keramike (druga polovica 16./začetek 17. stol.) so najbolj številni. Iz tipološkega vidika so zanimivi fragmenti vrča cilindrične oblike z vodoravnim ročajem z okrasom *alla trevisana*, ki pripadajo skupini zelo pozne gravirane keramike iz konca 17./prve polovice 18. stol.

Odlomki cilindričnega vrča z vodoravnim ročajem (pozna gravirana keramika).

Ankaran, Bonifika: območje kasete po končanem izkopu ter postavitvi nasipov.

Seznam izdanih soglasij za arheološke raziskave v letu 2013

Najdišče	Vrsta raziskave	Izvajalec
1 Ajdoviščina – Arheološko najdišče Castra	arheološke raziskave ob gradnji	AVGUSTA d.o.o.
2 Andraž nad Polzelo – Arheološko območje Petelinšek, Arheološko območje Drejc, Arheološko območje Pod cerkvijo	arheološki testni izkop	Matevž Lavrinc, s.p.
3 Ankaran – Arheološko najdišče Bonifika	arheološko ovrednotenje virov, bibl. in drugih podatkov, arheološki testni izkop	Arhej d.o.o.
4 Ankaran – Arheološko najdišče Bonifika	arheološko izkopavanje	Arhos d.o.o.
5 Ankaran – Arheološko najdišče Bonifika	arheološke raziskave ob gradnji	PJP d.o.o.
6 Ankaran – Arheološko najdišče Bonifika	arheološke raziskave ob gradnji	Univerza na Primorskem
7 Ankaran – Arheološko najdišče Zaliv sv. Jerneja	arheološke raziskave ob gradnji	OKRA, Barbara Hofman s.p.
8 Babno Polje – Gradišče Farjevka	arheološki testni izkop, arheološke raziskave ob gradnji	Arhej d.o.o.
9 Bertoki – Arheološko najdišče Sermin	arheološki testni izkop	AVGUSTA d.o.o.
10 Bertoki – Arheološko najdišče Sermin	arheološke raziskave ob gradnji	MAGELAN SKUPINA, d.o.o.
11 Bertoki – Arheološko najdišče Vale	arheološki podpovršinski pregled	Arhej d.o.o.
12 Blagovica – Arheološko najdišče Črni graben	arheološko izkopavanje	Arheološki konzorcij
13 Bled – naselbina in grobišče v Želečah	ročni izkop testnih jarkov	AVGUSTA d.o.o.
14 Borovnica – Arheološko najdišče Mazijeva opekarna	arheološke raziskave ob gradnji	Skupina Stik
15 Bovec – Arheološko območje Dvor	arheološki testni izkop	Tolminski muzej
16 Bratislavci – Prazgodovinska naselbina	arheološki testni izkop	ZVKDS CPA
17 Brestanica – Arheološko najdišče Brestanica-Gunte	dokumentacija ob gradnji	Arhos d.o.o.
18 Brezovska Gora – Arheološko območje	arheološke raziskave ob gradnji	PJP d.o.o.
19 Brod – Arheološko območje Cvetkova hiša	arheološke raziskave ob gradnji	A & K, d.o.o.
20 Bršljin – Arheološko najdišče Laze	arheološke raziskave ob gradnji	Arhos d.o.o.
21 Bukovica pri Gorici – Arheološko najdišče Britof	arheološke raziskave ob gradnji	AVGUSTA d.o.o.
22 Bukovica pri Vodica – Arheološko najdišče Repovnice	arheološko izkopavanje	Inštitut za arheologijo ZRC SAZU
23 Celje – Arheološko najdišče Celje	arheološko izkopavanje, dokumentacija ob gradnji	Arhej d.o.o.
24 Celje – Arheološko najdišče Celje	arheološki testni izkop	Arhej d.o.o.
25 Celje – Arheološko najdišče Celje	dokumentacija ob gradnji	Pokrajinski muzej Celje
26 Celje – Arheološko najdišče Celje	arheološko izkopavanje, dokumentacija ob gradnji	Pokrajinski muzej Celje
27 Celje – Arheološko najdišče Celje	arheološke raziskave ob gradnji, arheološko izkopavanje	Pokrajinski muzej Celje
28 Celje – Arheološko najdišče Celje	arheološke raziskave ob gradnji, arheološko izkopavanje	Pokrajinski muzej Celje

29	Celje – Arheološko najdišče Celje	arheološke raziskave ob gradnji, arheološko izkopavanje	Pokrajinski muzej Celje
30	Celje – Arheološko najdišče Celje	arheološki testni izkop	ARHEOTERRA d.o.o.
31	Celje – Arheološko najdišče Celje	PAR pregled	ZVKDS CPA
32	Cerklje ob Krki – Arheološko najdišče	arheološki pod površinski pregled	MAGELAN SKUPINA, d.o.o.
33	Cerknica – Arheološko najdišče	arheološki testni izkop, arheološke raziskave ob gradnji, dokumentiranje uničenja	Arheološke raziskave, Vesna Merc s.p.
34	Cerknica – Kulturna krajina Cerkniško jezero	arheološke raziskave ob gradnji	OKRA, Barbara Hofman s.p.
35	Cvetkovci – Rimska cesta Poetovio-Savaria	arheološke raziskave ob gradnji, arheološko izkopavanje	Pokrajinski muzej Ptuj - Ormož
36	Cvetkovci – Rimskodobna naselbina	arheološke raziskave ob gradnji, arheološko izkopavanje	Pokrajinski muzej Ptuj - Ormož
37	Črni Kal – Arheološko najdišče Stranice	arheološki testni izkop	ARHEOTERRA d.o.o.
38	Črnomelj – Arheološko najdišče Sadež	ročni izkop testnih jam/jarkov	ARHAT, Aleš Tiran s.p.
39	Črnomelj – Arheološko najdišče Svibniki	arheološki testni izkop	ArheoVed, raziskovanje in izobraževanje, Pavla Peterle Udovič s.p.
40	Dekani – Arheološko najdišče Purgarce-Buševca	arheološki pod površinski pregled	Arhej d.o.o.
41	Divača – spodmol Triglavca	arheološko izkopavanje	Univerza v Ljubljani
42	Dobova – Arheološko območje	arheološki testni izkop	Arhos d.o.o.
43	Dobova – Arheološko območje Dobova	arheološke raziskave ob gradnji, arheološko izkopavanje	Arhej d.o.o.
44	Dobova – Arheološko območje Dobova	arheološke raziskave ob gradnji	Arhos d.o.o.
45	Dobrava pri Ormožu – rimski gomili Hajndl;	arheološko ovrednotenje virov, arheološki površinski pregled, arheološki pod površinski pregled	ZVKDS CPA
46	Dobrnič – Arheološko območje	arheološki testni izkop	ARHAT, Aleš Tiran s.p.
47	Dobrova – Arheološko najdišče Dobrova	arheološki testni izkop	Matevž Lavrinc, s.p.
48	Dolenji Logatec – Arheološko najdišče Longaticum	PAR pregled	ZVKDS CPA
49	Dolnje Cerovo – Cerkev sv. Lenarta	arheološke raziskave ob gradnji	AVGUSTA d.o.o.
50	Dragoši – Prazgodovinska in rimskodobna naselbina	arheološke raziskave ob gradnji	ARHEOTERRA d.o.o.
51	Dravograd – Trško jedro	arheološke raziskave ob gradnji, arheološko ovrednotenje virov	Koroški pokrajinski muzej
52	Drnovo	PAR pregled	ZVKDS CPA
53	Drnovo – Arheološko najdišče Neviodunum	arheološki testni izkop	Arhos d.o.o.
54	Drnovo – Arheološko najdišče Neviodunum	arheološke raziskave ob gradnji	Arhos d.o.o.
55	Drnovo – Arheološko najdišče Neviodunum	dokumentiranje ob gradnji, arheološke raziskave ob gradnji	PJP d.o.o.
56	Drnovo – Arheološko najdišče Neviodunum	arheološki testni izkop	Arhos d.o.o.
57	Drnovo – Rimska cesta Neviodunum-Siscia	arheološki testni izkop	Arhos d.o.o.
58	Drnovo – Rimska cesta Neviodunum-Siscia	dokumentiranje strojno izkopanih jam/jarkov	Arhos d.o.o.
59	Drnovo – Rimska cesta Neviodunum-Siscia	arheološke raziskave ob gradnji	Arhos d.o.o.
60	Drnovo – Rimska cesta Neviodunum-Siscija	arheološki testni izkop	Arhos d.o.o.
61	Družinska vas	PAR pregled	ZVKDS CPA
62	Družinska vas – Arheološko najdišče Požarnice	arheološki testni izkop	ARHAT, Aleš Tiran s.p.

63	Gora – Arheološko najdišče sv. Lovrenc	arheološki površinski pregled, arheološki podpovršinski pregled in arheološki testni izkop	PJP d.o.o.
64	Gorenja Straža	PAR pregled	ZVKDS CPA
65	Gorenja vas pri Leskovcu – Rimskodobno grobišče	dokumentiranje strojno izkopanih jam/jarkov, dokumentiranje ob gradnji	Arhos d.o.o.
66	Gorenje Pijavsko – Arheološko najdišče	arheološko izkopavanje	Arhos d.o.o.
67	Gorenje pri Kočevju – Arheološko območje Gorenje	arheološki testni izkop, arheološke raziskave ob gradnji	ARHEOTERRA d.o.o.
68	Gorica pri Krškem – Arheološko najdišče	arheološki testni izkop	Arhos d.o.o.
69	Goričica pri Moravčah – Rimskodobno grobiošče	arheološke raziskave ob gradnji	Skupina Stik
70	Grabrovica pri Črnem Kalu – Arheološki območje Pod Tivnikom	arheološki površinski pregled, arheološki podpovršinski pregled, arheološki testni izkop, arheološke raziskave ob gradnji	PJP d.o.o.
71	Gradišče nad Pijavo Gorico – Arheološko najdišče Gradišče	ITPZP	Arhos d.o.o.
72	Gradišče nad Pijavo Gorico – Arheološko najdišče Gradišče	PAR pregled	ZVKDS CPA
73	Gradišče nad Pijavo Gorico – Arheološko najdišče Gradišče	dokumentiranje ob gradnji	OKRA, Barbara Hofman s.p.
74	Gradišče nad Pijavo Gorico – Arheološko najdišče Gradišče	arheološki testni izkop	OKRA, Barbara Hofman s.p.
75	Gradišče nad Pijavo Gorico – Arheološko najdišče Gradišče	arheološki testni izkop	OKRA, Barbara Hofman s.p.
76	Grahovo – Prazgodovinska gradišča	arheološki testni izkop, arheološki podpovršinski pregled	AVGUSTA d.o.o.
77	Grčarevec – Arheološko območje	dokumentiranje ob gradnji	Matevž Lavrinc, s.p.
78	Griblje – Arheološko najdišče ob Kolpi	ročni izkop testnih jam/jarkov,	ARHAT, Aleš Tiran s.p.
79	Griblje – Arheološko najdišče ob Kolpi	arheološki testni izkop, arheološke raziskave ob gradnji	ARHEOTERRA d.o.o.
80	Groblje pri Prekopi – Arheološko območje Groblje	PAR pregled	ZVKDS CPA
81	Grosuplje – Arheološko najdišče Ob železnici	arheološki testni izkop	Arhos d.o.o.
82	Grosuplje – Arheološko najdišče Ob železnici	arheološki testni izkop	Matevž Lavrinc, s.p.
83	Grosuplje – Arheološko območje Brinski hrib	arheološki podpovršinski pregled	ArheoVed, Pavla Peterle Udovič s.p.
84	Grosuplje – Arheološko območje Ob železnici	arheološki testni izkop	ARHEOTERRA d.o.o.
85	Hajdina – Arheološko najdišče Zgornja Hajdina	arheološki testni izkop	Pokrajinski muzej Ptuj - Ormož
86	Hajndl pri Ormožu – Arheološko najdišče	arheološke raziskave ob gradnji; arheološko izkopavanje	Pokrajinski muzej Ptuj - Ormož
87	Horjul – Arheološko najdišče Vovčne - Sv. Marjeta	arheološke raziskave ob gradnji	Tica Sistem d.o.o.
88	Hrastov dol – Kulturna krajina	arheološke raziskave ob gradnji	Primož Stergar s.p.
89	Hrib-Loški potok – Gradišče Tabor	arheološki testni izkop	Primož Stergar s.p.
90	Hrvatini – Arheološko najdišče Božiči	arheološke raziskave ob gradnji	OKRA, Barbara Hofman s.p.
91	Hrvatini – Arheološko najdišče Božiči	arheološko dokumentiranje uničenja	OKRA, Barbara Hofman s.p.
92	Idrija pri Bači – Plano grobišče	arheološke raziskave ob gradnji	PJP d.o.o.

93	Ilirska Bistrica	arheološko ovrednotenje virov; arheološki površinski pregled, arheološki podpovršinski pregled, geofizikalni pregled, arheološki testni izkop, raziskave ob gradnji	PJP d.o.o.
94	Ilirska Bistrica – Arheološko najdišče Stražica	arheološki testni izkop	AVGUSTA d.o.o.
95	Iška – Arheološko najdišče	arheološke raziskave ob gradnji	OKRA, Barbara Hofman s.p.
96	Iška Loka – Arheološko najdišče Trdine	arheološke raziskave ob gradnji	ARHEOTERRA d.o.o.
97	Ivančna Gorica – Arheološko najdišče	arheološko izkopavanje	Arhej d.o.o.
98	Ivančna Gorica – Arheološko najdišče	arheološki testni izkop	Arhej d.o.o.
99	Ivančna Gorica – Arheološko najdišče	arheološki testni izkop	Erge d.o.o.
100	Ivančna Gorica – Arheološko najdišče	arheološke raziskave ob gradnji	OKRA, Barbara Hofman s.p.
101	Ivančna Gorica – Arheološko najdišče	arheološke raziskave ob gradnji	Primož Stergar s.p.
102	Izola – Arheološko najdišče Izola mesto	arheološki testni izkop; arheološke raziskave ob gradnji	AVGUSTA d.o.o.
103	Izola – Arheološko najdišče Simonov zaliv	arheološki testni izkop	Univerza na Primorskem
104	Izvir – Trasa in zajetje rimskega vodovoda	arheološki testni izkop	Arhos d.o.o.
105	Izvir – Trasa in zajetje rimskega vodovoda	arheološki testni izkop	AVGUSTA d.o.o.
106	Ježce – Arheološko območje Reber-Župnica	arheološko dokumentiranje uničenja	Tica Sistem d.o.o.
107	Jurklošter – Samostan	arheološko izkopavanje	PJP d.o.o.
108	Kamnik – Mestno jedro in Arheološko najdišče Šutna	arheološke raziskave ob gradnji	AVGUSTA d.o.o.
109	Kanal – Trško jedro	arheološke raziskave ob gradnji	AVGUSTA d.o.o.
110	Kanal – Vila Rabatta	arheološke raziskave ob gradnji	AVGUSTA d.o.o.
111	Klenovik – Arheološko najdišče Gradec	arheološki testni izkop	ARHAT, Aleš Tiran s.p.
112	Kobarid – Prazgodovinska in rimskodobna naselbina Gradič	arheološko dokumentiranje uničenja, arheološke raziskave ob gradnji	Tolminski muzej
113	Kočevje – Arheološko najdišče Čez Progo	arheološke dokumentiranje uničenja	Arhos d.o.o.
114	Kolomban – Arheološko najdišče Kolomban	arheološki testni izkop	PJP d.o.o.
115	Koper – Arheološko najdišče Koper	arheološko izkopavanje	Arhos d.o.o.
116	Koper – Arheološko najdišče Koper	dokumentiranje ob gradnji, arheološke raziskave ob gradnji	AVGUSTA d.o.o.
117	Koper – Arheološko najdišče Koper	arheološke raziskave ob gradnji, arheološko izkopavanje	AVGUSTA d.o.o.
118	Koper – Arheološko najdišče Koper	arheološki testni izkop	AVGUSTA d.o.o.
119	Koper – Arheološko najdišče Koper	arheološke raziskave ob gradnji, arheološki testni izkop	AVGUSTA d.o.o.
120	Koper – Arheološko najdišče Koper	arheološki testni izkop	AVGUSTA d.o.o.
121	Koper – Arheološko najdišče Koper	arheološki testni izkop	OKRA, Barbara Hofman s.p.
122	Koper – Arheološko najdišče Koper	arheološki testni izkop	OKRA, Barbara Hofman s.p.
123	Koper – Arheološko najdišče Koper	arheološki testni izkop	Univerza na Primorskem
124	Koper – Arheološko najdišče Koper	arheološki testni izkop, arheološki strukturni pregled	ZRC SAZU
125	Koper – Arheološko območje Koper	arheološki testni izkop	PJP d.o.o.
126	Koper – Arheološko območje Koper	arheološko izkopavanje	PJP d.o.o.
127	Koper – Cerkev sv. Frančiška Asiškega	arheološko izkopavanje	OKRA, Barbara Hofman s.p.
128	Koper – Mestno jedro	arheološki testni izkop	OKRA, Barbara Hofman s.p.
129	Koprivnik pri Kočevju – Arheološko najdišče Koprivnik	arheološki testni izkop	ARHEOTERRA d.o.o.
130	Koreno nad Horjulom – Arheološko najdišče Slevca	arheološki testni izkop	Primož Stergar s.p.

131	Kostanjevica na Krki – Arheološko najdišče Kostanjevica	arheološki testni izkop	Arhos d.o.o.
132	Kostanjevica na Krki – Mestno jedro	arheološki testni izkop	Arhos d.o.o.
133	Kostanjevica na Krki – Arheološko najdišče Kostanjevica	arheološki testni izkop	Arhos d.o.o.
134	Kostel – Arheološko najdišče Kostel	arheološki testni izkop	ARHEOTERRA d.o.o.
135	Koštabona – Arheološko najdišče sv. Helena	arheološki testni izkop	AVGUSTA d.o.o.
136	Kotlje – Arheološko območje Rimski vrelec	arheološki testni izkop, arheološke raziskave ob gradnji	ARHEOTERRA d.o.o.
137	Kotlje – Rimska cesta Celeia-Virunum	arheološki testni izkop	Koroški pokrajinski muzej
138	Kotlje – Rimska cesta Celeia-Virunum	arheološki testni izkop	Koroški pokrajinski muzej
139	Kranj – Arheološko najdišče Mestno jedro	arheološko izkopavanje	PJP d.o.o.
140	Kranj – arheološko območje Šmarjetna gora	dokumentiranje ob gradnji, arheološke raziskave ob gradnji	PJP d.o.o.
141	Krašnja – Rimska cesta Emona-Celeia	arheološko izkopavanje	Arheološki konzorcij (UL, Oddelek za arheologijo FF)
142	Krašnja – Rimska cesta Emona-Celeia	arheološke raziskave ob gradnji	OKRA, Barbara Hofman s.p.
143	Kred – Arheološko območje Lašče	arheološki testni izkop	Tolminski muzej
144	Krška vas – Arheološko najdišče Zasavje	arheološki testni izkop	Arhos d.o.o.
145	Krško – Arheološko najdišče Mesto	arheološke raziskave ob gradnji	PJP d.o.o.
146	Krško – Arheološko najdišče mesto	arheološke raziskave ob gradnji	Arhos d.o.o.
147	Krško – Arheološko najdišče Stara Vas	arheološki testni izkop	Arhos d.o.o.
148	Krško – Arheološko najdišče Stara vas	arheološki testni izkop	Arhos d.o.o.
149	Krško – Arheološko območje Videm	arheološke raziskave ob gradnji	Arhos d.o.o.
150	Krško – Kapucinski samotan	arheološke raziskave ob gradnji	Arhos d.o.o.
151	Krško – Mestno jedro	arheološki površinski pregled; arheološki podpovršinski pregled; arheološke raziskave ob gradnji	PJP d.o.o.
152	Laško – Arheološko območje trškega jedra	arheološki testni izkop	ARHEOTERRA d.o.o.
153	Laško – Arheološko območje trškega jedra	arheološke raziskave ob gradnji	PJP d.o.o.
154	Laze pri Planini	dokumentiranje ob gradnji	Matevž Lavrinc, s.p.
155	Leskovec pri Krškem – Arheološko najdišče Leskovec	arheološke raziskave ob gradnji	Arhos d.o.o.
156	Leskovec pri Krškem – Arheološko najdišče Leskovec	arheološko izkopavanje	Arhos d.o.o.
157	Leskovec pri Krškem – Arheološko najdišče Leskovec	arheološko dokumentiranje uničenja	Skupina Stik
158	Leskovec pri Krškem – Arheološko najdišče Podgora	ročni izkop testnih jarkov, dokumentiranje strojno izkopanih jam/jarkov, dokumentiranje ob gradnji	Arhej d.o.o.
159	Leskovec pri Krškem – Cerkev sv. Ane	arheološko dokumentiranje uničenja	Arhos d.o.o.
160	Litija – Arheološko območje mesto	arheološko izkopavanje, dokumentiranje ob gradnji	ARHEOFAKT, Matej Draksler, s.p.
161	Litija – Arheološko območje Mesto	arheološke raziskave ob gradnji	Skupina Stik
162	Litija – Arheološko območje Mesto	arheološke raziskave ob gradnji	ZVKDS CPA
163	Ljubljana – Antični vodovod pod Šišenskim hribom	arheološki testni izkop	Samo Hvalec s.p.
164	Ljubljana – Arheološko najdišče Brdo-Vrhovci	arheološke raziskave ob gradnji	Muzej in galerije mesta Ljubljane
165	Ljubljana – Arheološko najdišče Črnuče	arheološke raziskave ob gradnji	Muzej in galerije mesta Ljubljane

166	Ljubljana – Arheološko najdišče Kamna Gorica	ITPOP, ročni izkop testnih jam/jarkov	Muzej in galerije mesta Ljubljane
167	Ljubljana – Arheološko najdišče Lavrica	arheološki testni izkop	Skupina Stik
168	Ljubljana – Arheološko najdišče Ljubljana	arheološke raziskave ob gradnji, arh. izkopavanje	AVGUSTA d.o.o.
169	Ljubljana – Arheološko najdišče Ljubljana	arheološke raziskave ob gradnji	MAGELAN SKUPINA, d.o.o.
170	Ljubljana – Arheološko najdišče Ljubljana	arheološke raziskave ob gradnji	Muzej in galerije mesta Ljubljane
171	Ljubljana – Arheološko najdišče Ljubljana	arheološko izkopavanje	OKRA, Barbara Hofman s.p.
172	Ljubljana – Arheološko najdišče Ljubljana	vzorčenje z vrtnami	Arhej d.o.o.
173	Ljubljana – Arheološko najdišče Ljubljana	arheološki podpovršinski pregled; arheološke raziskave ob gradnji	Arhej d.o.o.
174	Ljubljana – Arheološko najdišče Ljubljana	arheološke raziskave ob gradnji, arheološko izkopavanje	Arhos d.o.o.
175	Ljubljana – Arheološko najdišče Ljubljana	arheološke raziskave ob gradnji	Arhos d.o.o.
176	Ljubljana – Arheološko najdišče Ljubljana	arheološke raziskave ob gradnji	AVGUSTA d.o.o.
177	Ljubljana – Arheološko najdišče Ljubljana	arheološke raziskave ob gradnji	Matevž Lavrinc, s.p.
178	Ljubljana – Arheološko najdišče Ljubljana	arheološke raziskave ob gradnji	Muzej in galerije mesta Ljubljane
179	Ljubljana – Arheološko najdišče ob Tržaški cesti	arheološki testni izkop	Tica Sistem d.o.o.
180	Ljubljana – Arheološko najdišče Rakovnik	arheološke raziskave ob gradnji	Arhos d.o.o.
181	Ljubljana – Arheološko najdišče Rakovnik	arheološke raziskave ob gradnji	Matevž Lavrinc, s.p.
182	Ljubljana – Arheološko najdišče Vodnikov trg	arheološki podpovršinski pregled	Muzej in galerije mesta Ljubljane
183	Ljubljana – Arheološko najdišče Tabor nad Črnučami	arheološki testni izkop, arheološki podpovršinski pregled	ARHEOTERRA d.o.o.
184	Ljubljana – Arheološko območje Glinica	arheološki testni izkop	AVGUSTA d.o.o.
185	Ljubljana – Arheološko območje Ljubljana	arheološki testni izkop	ARHAT, Aleš Tiran s.p.
186	Ljubljana – Arheološko območje Ljubljansko barje	arheološki testni izkop	ARHEOTERRA d.o.o.
187	Ljubljana – Arheološko območje Ljubljansko barje	arheološki testni izkop	ArheoVed, Pavla Peterle Udovič s.p.
188	Ljubljana – Arheološko območje Ljubljansko barje	arheološki testni izkop	AVGUSTA d.o.o.
189	Ljubljana – Arheološko območje Ljubljansko barje	PAR pregled	ZVKDS CPA
190	Ljubljana – Arheološko območje Ljubljansko barje	arheološki podpovršinski pregled	MAGELAN SKUPINA, d.o.o.
191	Ljubljana – Arheološko območje Ljubljansko barje	arheološki testni izkop	Matevž Lavrinc, s.p.
192	Ljubljana – Arheološko območje Ljubljansko barje	arheološki testni izkop	OKRA, Barbara Hofman s.p.
193	Ljubljana – Arheološko območje Ljubljansko barje	arheološki testni izkop	OKRA, Barbara Hofman s.p.
194	Ljubljana – Arheološko območje Ljubljansko barje	arheološki testni izkop	Samo Hvalec s.p.
195	Ljubljana – Arheološko območje Ljubljansko barje	arheološki testni izkop	Tica Sistem d.o.o.
196	Ljubljana – Arheološko območje Ljubljansko barje	PAR pregled	ZVKDS CPA

197	Ljubljana – Arheološko območje Ljubljansko barje	ETPZP	Inštitut za arheologijo ZRC SAZU
198	Ljubljana – Arheološko območje Ljubljansko barje	arheološki testni izkop	Tica Sistem d.o.o.
199	Ljubljana – Arheološko območje Ljubljansko barje	arheološki testni izkop	ARHEOTERRA d.o.o.
200	Ljubljana – Arheološko območje Ljubljansko barje	arheološke raziskave ob gradnji	OKRA, Barbara Hofman s.p.
201	Ljubljana – Arheološko območje Ljubljansko barje	arheološki testni izkop	ARHEOFAKT, Matej Draksler, s.p.
202	Ljubljana – Arheološko območje Ljubljansko barje	arheološki podpovršinski pregled, arheološki testni izkop, arheološke raziskave ob gradnji	ARHEOTERRA d.o.o.
203	Ljubljana – Arheološko območje Ljubljansko barje	arheološki testni izkop	ARHEOTERRA d.o.o.
204	Ljubljana – Arheološko območje Ljubljansko barje	arheološki podpovršinski pregled	ArheoVed, Pavla Peterle Udovič s.p.
205	Ljubljana – Arheološko območje Ljubljansko barje	arheološki testni izkop	ArheoVed, Pavla Peterle Udovič s.p.
206	Ljubljana – Arheološko območje Ljubljansko barje	arheološki testni izkop	Arhos d.o.o.
207	Ljubljana – Arheološko območje Ljubljansko barje	arheološki testni izkop	OKRA, Barbara Hofman s.p.
208	Ljubljana – Arheološko območje Ljubljansko barje	arheološki podpovršinski pregled	Skupina Stik
209	Ljubljana – Arheološko območje Ljubljansko barje	arheološki testni izkop	Tica Sistem d.o.o.
210	Ljubljana – Arheološko območje Ljubljansko barje	arheološki testni izkop	ZVKDS CPA
211	Ljubljana – Arheološko območje Ljubljansko barje	arheološki testni izkop	ZVKDS CPA
212	Ljubljana – Arheološko območje Ljubljansko barje	arheološki testni izkop, arheološke raziskave ob gradnji	Arhej d.o.o.
213	Ljubljana – Arheološko območje Ljubljansko barje, Kolišča na Igu	PAR pregled	ZVKDS CPA
214	Ljubljana – Grobišče Ježica	arheološke raziskave ob gradnji	Arhos d.o.o.
215	Ljubljana – Grobišče Šmartno ob Savi	dokumentiranje ob gradnji	ARHEOTERRA d.o.o.
216	Ljubljana – Kulturna krajina Ljubljansko barje	arheološki testni izkop	ARHEOTERRA d.o.o.
217	Ljubljana – Mestna četrt Spodnja Šiška	arheološke raziskave ob gradnji	MAGELAN SKUPINA, d.o.o.
218	Ljubljana – Novi trg	arheološke raziskave ob gradnji	Muzej in galerije mesta Ljubljane
219	Logatec – Arheološko najdišče Longaticum	dokumentiranje ob gradnji	Matevž Lavrinc, s.p.
220	Logatec – Arheološko najdišče Longaticum	arheološki testni izkop	ARHEOTERRA d.o.o.
221	Logatec – Arheološko najdišče Longaticum	dokumentiranje ob gradnji, arheološke raziskave ob gradnji	AVGUSTA d.o.o.
222	Logatec – Arheološko najdišče Longaticum	arheološke raziskave ob gradnji, arheološki testni izkop	AVGUSTA d.o.o.
223	Logatec – Arheološko najdišče Longaticum	arheološke raziskave ob gradnji	BRENK KLAN & CO. d. n.o.
224	Logatec – Arheološko najdišče Longaticum	arheološki testni izkop	Tica Sistem d.o.o.
225	Logatec – Arheološko najdišče Longaticum	arheološke raziskave ob gradnji in arheološko izkopavanje	Arhos d.o.o.
226	Logatec – Arheološko najdišče Longaticum	arheološki testni izkop	Tica Sistem d.o.o.

227	Logatec – Arheološko najdišče Longaticum	arheološki testni izkop, arheološke raziskave ob gradnji	Arhej d.o.o.
228	Lokavec – Arheološko območje Sv. Lovrenc in Britof	arheološke raziskave ob gradnji	ARHEOTERRA d.o.o.
229	Lokavec – Gradišče Slokarji	arheološke raziskave ob gradnji	AVGUSTA d.o.o.
230	Lož – Arheološko najdišče Lož	PAR pregled	ZVKDS CPA
231	Mala Ligojna – Arheološko najdišče Frtica	arheološki testni izkop	Tica Sistem d.o.o.
232	Mala vas – Arheološko območje	ITPZP, ročni izkop testnih jam/jarkov	ARHEOFAKT, Matej Draksler, s.p.
233	Marezige – Arheološko najdišče sv. Križ	arheološki testni izkop	OKRA, Barbara Hofman s.p.
234	Maribor – Minoritska cerkev	arheološko izkopavanje	PJP d.o.o.
235	Maribor – Z ob Minoritski cerkvi	arheološko izkopavanje	ARHEOTERRA d.o.o.
236	Matena – Arheološko najdišče Stari deli	PAR pregled	ZVKDS CPA
237	Matena – Arheološko najdišče Stari deli	arheološke raziskave ob gradnji	ARHEOTERRA d.o.o.
238	Mengeš – Arheološko območje Gobavica	arheološki testni izkop	OKRA, Barbara Hofman s.p.
239	Metlika – Arheološko najdišče Metlika	arheološke raziskave ob gradnji	ARHAT, Aleš Tiran s.p.
240	Metlika – Arheološko najdišče Metlika	arheološki testni izkop	ARHEOTERRA d.o.o.
241	Metlika – Arheološko najdišče Metlika	arheološke raziskave ob gradnji	ZVKDS CPA
242	Metlika – Arheološko najdišče Metlika	arheološki testni izkop	Matevž Lavrinc, s.p.
243	Metlika – Arheološko najdišče Metlika	arheološki testni izkop, arheološke raziskave ob gradnji	Arhej d.o.o.
244	Metlika – Arheološko najdišče Metlika, Metlika – Naselbina na Veselici	arheološke raziskave ob gradnji	ARHAT, Aleš Tiran s.p.
245	Metlika – Arheološko najdišče Metlika, Metlika – Naselbina na Veselici	arheološki testni izkop	Arhos d.o.o.
246	Mihovci pri Veliki Nedelji – Neolitska naselbina	arheološke raziskave ob gradnji; arheološko izkopavanje	Pokrajinski muzej Ptuj - Ormož
247	Mihovci pri Veliki Nedelji – Rimska cesta Poetovio-Savaria	arheološke raziskave ob gradnji; arheološko izkopavanje	Pokrajinski muzej Ptuj - Ormož
248	Mihovci pri Veliki Nedelji – Rimska cesta Poetovio-Savaria	arheološko izkopavanje, arheološke raziskave ob gradnji in arheološko dokumentiranje uničenja	PJP d.o.o.
249	Mihovo – Arheološko območje	arheološki testni izkop	AVGUSTA d.o.o.
250	Miren – Arheološko območje Grad	arheološki testni izkop, arheološke raziskave ob gradnji	AVGUSTA d.o.o.
251	Mlaka – Stara cerkev	PAR pregled	ZVKDS CPA
252	Most na Soči – Arheološko najdišče Sveta Lucija	arheološki testni izkop	Tolminski muzej
253	Most na Soči – Arheološko najdišče Sveta Lucija	arheološke raziskave ob gradnji	Tolminski muzej
254	Most na Soči – Arheološko najdišče Sveta Lucija	dokumentiranje ob gradnji	Tolminski muzej
255	Most na Soči – Arheološko najdišče Sveta Lucija	arheološke raziskave ob gradnji	Tolminski muzej
256	Movernas vas – Arheološko najdišče	arheološki testni izkop	ARHAT, Aleš Tiran s.p.
257	Movernas vas – Arheološko najdišče	arheološki testni izkop	Arhos d.o.o.
258	Mrtvice – Arheološko najdišče	dokumentiranje ob gradnji, arheološke raziskave ob gradnji	PJP d.o.o.
259	Murska Sobota – Arheološko najdišče Erjavec	arheološki površinski pregled, arheološki podpovršinski pregled, geofizikalni pregled	Pomurski muzej Murska Sobota
260	Murska Sobota – Arheološko najdišče Grofovsko II	arheološki površinski pregled, arheološki podpovršinski pregled, geofizikalni pregled	Pomurski muzej Murska Sobota

261	Murska Sobota – Arheološko najdišče Na Plesi	arheološki površinski pregled, arheološki podpovršinski pregled, geofizikalni pregled	Pomurski muzej Murska Sobota
262	Murska Sobota – arheološko območje Na Plesi	arheološko izkopavanje	Pomurski muzej Murska Sobota
263	Murska Sobota – Arheološko območje Na Plesi	ITPOP, ITPZP, ročni izkop testnih jam/jarkov	Pomurski muzej Murska Sobota
264	Murska Sobota – Grofovsko I	dokumentiranje ob gradnji	Pomurski muzej Murska Sobota
265	Nevlje – Paleolitska postojanka	dokumentiranje ob gradnji	AVGUSTA d.o.o.
266	ni podatka	arheološki testni izkop	Matevž Lavrinc, s.p.
267	Noršinci pri Ljutomeru	arheološko ovrednotenje virov, arheološki površinski pregled, arheološki podpovršinski pregled	ZVKDS CPA
268	Novi Klošter – Dvorec s parkom	dokumentiranje ob gradnji	Arhos d.o.o.
269	Novo mesto – Arheološko najdišče Marof	arheološko izkopavanje	Dolenjski muzej
270	Novo mesto – Arheološko najdišče Mestno jedro-Kandija	arheološki testni izkop	Primož Stergar s.p.
271	Novo mesto – Arheološko območje Gotensko polje	arheološki površinski pregled, geofizikalni pregled, arheološki testni izkop	Vedomec, zavod za kulturo prostora
272	Novo mesto – Arheološko območje Graben	arheološki testni izkop	Matevž Lavrinc, s.p.
273	Novo mesto – Arheološko območje Mestno jedro-Kandija	arheološki testni izkop	ArheoVed, Pavla Peterle Udovič s.p.
274	Novo mesto – Mestna četrt Kandija	arheološki testni izkop	ArheoVed, Pavla Peterle Udovič s.p.
275	Ormož – Arheološko najdišče Mestno jedro	arheološko izkopavanje	Pokrajinski muzej Ptuj - Ormož
276	Ormož – Arheološko najdišče Mestno jedro	arheološki podpovršinski pregled, arheološki testni izkop	Pokrajinski muzej Ptuj - Ormož
277	Otočec – Gomilno grobišče Košenice	arheološke raziskave ob gradnji, arheološko izkopavanje	AVGUSTA d.o.o.
278	Otočec – Gomilno grobišče Košenice	arheološki površinski pregled, arheološki podpovršinski pregled	MAGELAN SKUPINA, d.o.o.
279	Pameče – Arheološko najdišče Pameče	arheološki testni izkop	Koroški pokrajinski muzej
280	Pance – Arheološko najdišče Pri Koritu	arheološki testni izkop	ARHEOTERRA d.o.o.
281	Pavlovci – Rimska stavba	geofizikalni pregled, arheološki testni izkop	Arhos d.o.o.
282	Pavlovci – Rimska stavba	arheološko izkopavanje	PJP d.o.o.
283	Pekre – Arheološko območje	arheološke raziskave ob gradnji	PJP d.o.o.
284	Perovo – Arheološko območje	arheološki testni izkop	Arhej d.o.o.
285	Piran – Arheološko najdišče Piran mesto	dokumentiranje ob gradnji	OKRA, Barbara Hofman s.p.
286	Piran – Arheološko najdišče Piran mesto	arheološke raziskave ob gradnji	Univerza na Primorskem
287	Planina – Mali grad	arheološki testni izkop; arheološke raziskave ob gradnji	AVGUSTA d.o.o.
288	Plešivica na Barju – Gradišče	dokumentiranje ob gradnji	MAGELAN SKUPINA, d.o.o.
289	Podsmreka pri Višnji Gori – Prazgodovinska naselbina	arheološke raziskave ob gradnji	Primož Stergar s.p.
290	Podzemelj – Arheološko najdišče Kučar	arheološke raziskave ob gradnji	Arhos d.o.o.
291	Podzemelj – Arheološko najdišče Kučar	arheološki testni izkop	ARHAT, Aleš Tiran s.p.
292	Podzemelj – Arheološko najdišče Podzemelj	arheološki testni izkop	ARHAT, Aleš Tiran s.p.
293	Polje pri Vodichah – Arheološko območje	arheološko izkopavanje	ZVKDS CPA
294	Poreče – Arheološko najdišče Mlake	arheološke raziskave ob gradnji	AVGUSTA d.o.o.

295	Portorož	arheološki podpovršinski pregled, vzorčenje z vrtnami	Arhej d.o.o.
296	Prestranek – Grad Prestranek	arheološko izkopavanje	AVGUSTA d.o.o.
297	Primskovo – Gradišče Primskova Gora	arheološke raziskave ob gradnji	Matevž Lavrinc, s.p.
298	Primskovo – Tabor	arheološki testni izkop	Arhos d.o.o.
299	Ptuj – Arheološko najdišče Levi breg	ekstenzivni podvodni pregled in podvodno arheološko dokumentiranje	ZVKDS CPA
300	Ptuj – Arheološko najdišče Levi breg	arheološki testni izkop	Primož Stergar s.p.
301	Ptuj – Arheološko najdišče Levi breg	dokumentiranje ob gradnji, arheološke raziskave ob gradnji	Arheološke raziskave, Vesna Merc s.p.
302	Ptuj – Arheološko najdišče Levi breg	arheološke raziskave ob gradnji, arheološko izkopavanje	Pokrajinski muzej Ptuj - Ormož
303	Ptuj – Arheološko najdišče Levi breg; Ptuj - Arheološko najdišče Ob železnici	arheološke raziskave ob gradnji	PJP d.o.o.
304	Ptuj – Arheološko najdišče Panorama	PAR pregled	ZVKDS CPA
305	Ptuj – Arheološko najdišče Panorama	arheološki površinski pregled	Pokrajinski muzej Ptuj - Ormož
306	Ptuj – Arheološko območje Levi breg	arheološke raziskave ob gradnji	Primož Stergar s.p.
307	Ptuj – Mestno jedro	arheološko dokumentiranje uničenja	Pokrajinski muzej Ptuj - Ormož
308	Pučec – Arheološko najdišče Hrib	PAR izkopavanja	ZVKDS CPA
309	Radomlje – Arheološko najdišče	arheološki testni izkop	ARHEOTERRA d.o.o.
310	Radovljica – Arheološko območje Radovljica	arheološki podpovršinski pregled	MAGELAN SKUPINA, d.o.o.
311	Rakovec ob Sotli – Arheološko najdišče	arheološki testni izkop, arheološke raziskave ob gradnji	Arhej d.o.o.
312	Rečica ob Savinji – Tavčarjev dvor	arheološke raziskave ob gradnji	ARHEOTERRA d.o.o.
313	Rifnik – Arheološko najdišče Rifnik	arheološke raziskave ob gradnji	Primož Stergar s.p.
314	Rudnik – Arheološko najdišče Rudnik; Ljubljana – Gradišče na Rudniku	arheološke raziskave ob gradnji	OKRA, Barbara Hofman s.p.
315	Seča – Arheološko najdišče Sv. Marija na Seči	arheološki testni izkop; arheološke raziskave ob gradnji	Primož Stergar s.p.
316	Semedela	arheološko ovrednotenje virov, bibl. In drugih podatkov, arheološki podpovršinski pregled, vzorčenje z vrtnami	AVGUSTA d.o.o.
317	Sinja Gorica – Gradišče Sinja gorica	arheološki testni izkop	Matevž Lavrinc, s.p.
318	Slinovce – Gradišče Hrastina	arheološki testni izkop	OKRA, Barbara Hofman s.p.
319	Slivnica	PAR pregled	ZVKDS CPA
320	Slovenska Bistrica – Mestno jedro	arheološke raziskave ob gradnji	PJP d.o.o.
321	Slovenske Konjice – Mestno jedro	arheološke raziskave ob gradnji	PJP d.o.o.
322	Smlednik – Arheološko najdišče Stari grad	PAR pregled	ZVKDS CPA
323	Solkan – Vila Bartolomei	arheološki testni izkop	Goriški muzej
324	Spodnja Brežnica – Arheološko območje V logu; Spodnja Brežnica – Arheološko območje Brežnica	arheološki površinski pregled, arheološki podpovršinski pregled, testni izkop	Primož Stergar s.p.
325	Spodnja Hajdina – Arheološko najdišče Hajdina	arheološko izkopavanje	Pokrajinski muzej Ptuj - Ormož
326	Spodnja Rečica – Arheološko območje Volovšek	ITPZP, ročni izkop testnih jam/jarkov,	PJP d.o.o.
327	Spodnja Slivnica – Arheološko območje Zavrh	arheološki testni izkop	ARHEOTERRA d.o.o.
328	Spodnje Pirniče	PAR pregled	ZVKDS CPA

329	Spodnji Petelinjek	arheološko izkopavanje	Arheološki konzorcij (Arhej d.o.o.)
330	Srednje Bitnje – Kulturna krajina Bitnje	arheološke raziskave ob gradnji	MAGELAN SKUPINA, d.o.o.
331	Stara vas – Arheološko najdišče	arheološki testni izkop	AVGUSTA d.o.o.
332	Stara vas – Arheološko najdišče Ribške njive	arheološke raziskave ob gradnji	Arheološke raziskave Vesna Merc s.p.
333	Stara vas – Arheološko najdišče Stara vas	arheološki testni izkop	AVGUSTA d.o.o.
334	Stari trg pri Ložu – Arheološko najdišče Gradišče	arheološki testni izkop	AVGUSTA d.o.o.
335	Stari trg pri Ložu – Arheološko najdišče Gradišče	arheološke raziskave ob gradnji	BRENK KLAN & CO. d. n.o.
336	Stari trg pri Ložu – Arheološko najdišče Gradišče	arheološki površinski pregled, arheološki podpovršinski pregled, arheološko dokumentiranje in arheološke raziskave ob gradnji	BRENK KLAN & CO. d. n.o.
337	Stari trg pri Ložu – Arheološko najdišče Gradišče	arheološki podpovršinski pregled	BRENK KLAN & CO. d. n.o.
338	Stari trg pri Ložu – Arheološko najdišče Gradišče	arheološki podpovršinski pregled, arheološki testni izkop in arheološke raziskave ob gradnji	BRENK KLAN & CO. d. n.o.
339	Stranice – arheološko najdišče sv. Lovrenc	arheološki testni izkop, geofizikalni pregled	PJP d.o.o.
340	Straža ob Raki – Arheološko najdišče sv. Valentin	arheološki testni izkop	Arhos d.o.o.
341	Straža pri Novem mestu – Arheološko območje Dolenja Straža	arheološki testni izkop	ARHAT, Aleš Tiran s.p.
342	Studenci	PAR pregled	ZVKDS CPA
343	Studenc pri Postojni – Cerkev sv. Barbare	arheološke raziskave ob gradnji	AVGUSTA d.o.o.
344	Sveti Anton – Arheološko najdišče Kortina	arheološke raziskave ob gradnji	Univerza na Primorskem
345	Šempeter v Savinjski dolini – Rimskodobno grobišče Dobrteša	arheološke raziskave ob gradnji	Skupina Stik
346	Šenčur – Arheološko najdišče sv. Jurij	arheološke raziskave ob gradnji	MAGELAN SKUPINA, d.o.o.
347	Škocjan pri Divači – Arheološko najdišče	arheološke raziskave ob gradnji	AVGUSTA d.o.o.
348	Škofja Loka – Arheološko najdišče Škofja Loka	arheološke raziskave ob gradnji	AVGUSTA d.o.o.
349	Škofja Loka – Arheološko najdišče Škofja Loka	PAR pregled	ZVKDS CPA
350	Šmarje Sap – Arheološko območje	arheološke raziskave ob gradnji	Arhej d.o.o.
351	Šmarje Sap – Arheološko območje	arheološke raziskave ob gradnji	ArheoVed, Pavla Peterle Udovič s.p.
352	Šmarje Sap – Arheološko območje	arheološki testni izkop in arheološki podpovršinski pregled	OKRA, Barbara Hofman s.p.
353	Šmartno – Vas	arheološke raziskave ob gradnji	AVGUSTA d.o.o.
354	Šmatevž – Rimska naselbina	arheološki testni izkop	Primož Stergar s.p.
355	Štanjel – vas	arheološki testni izkop, arheološke raziskave ob gradnji	AVGUSTA d.o.o.
356	Tinjan – Arheološko najdišče Kolombar	ročni izkop testnih jarkov, dok. strojno izkopanih jam/jarkov, dok. ob gradnji	AVGUSTA d.o.o.
357	Tolmin – Trško jedro	arheološke raziskave ob gradnji; arheološko dokumentiranje uničenja	Tolminski muzej
358	Trgovišče – Rimska cesta	arheološko izkopavanje, arheološke raziskave ob gradnji in arheološko dokumentiranje uničenja	PJP d.o.o.

359	Trnje pri Škofji Loki - Arheološko najdišče Puštal	arheološko izkopavanje	Arhej d.o.o.
360	Trojane – -Arheološko najdišče Atrans	arheološke raziskave ob gradnji	Arheološki konzorcij (Arhej d.o.o.)
361	Trzin – Arheološko območje Žale	arheološke raziskave ob gradnji	OKRA, Barbara Hofman s.p.
362	Turnišče pri Ptuju – Prazgodovinsko grobišče	arheološki testni izkop	Arhos d.o.o.
363	Unec – Antično grobišče	ITPZP, dokumentiranje strojno izkopanih jam/jarkov	AVGUSTA d.o.o.
364	Unec – Antično grobišče	arheološki testni izkop	Center ONKD d.o.o., Omahnova 18, 1000 Ljubljana
365	Unec – Arheološko najdišče Kolobar	arheološke raziskave ob gradnji	AVGUSTA d.o.o.
366	Vače – Prazgodovinsko gradišče z grobišči	arheološki površinski pregled, arheološki podpovršinski pregled	ARHEOFAKT, Matej Draksler, s.p.
367	Vače – Prazgodovinsko gradišče z grobišči	arheološke raziskave ob gradnji	Skupina Stik
368	Velika vas pri Krškem – Arheološko najdišče	dokumentiranje ob gradnji	Arhej d.o.o.
369	Velike Lašče – Arheološko najdišče Lašče	arheološke raziskave ob gradnji	OKRA, Barbara Hofman s.p.
370	Veliki Korinj – Arheološko najdišče	arheološki podpovršinski pregled; arheološki testni izkop	Primož Stergar s.p.
371	Veliki Lipoglav – Prazgodovinsko grobišče Roje	arheološki testni izkop	Primož Stergar s.p.
372	Veliki vrh – Arheološko območje Turinski vrh	arheološki testni izkop	Matevž Lavrinc, s.p.
373	Verd – Arheološko najdišče Ljubija	dokumentiranje jedrnih vrtin, ročni izkop testnih jam/jarkov, dokumentiranje ob gradnji	Arhej d.o.o.
374	Verje – Arheološko najdišče Verje	PAR pregled	ZVKDS CPA
375	Vesela Gora – Gradišče Brinje	arheološke raziskave ob gradnji	ARHAT, Aleš Tiran s.p.
376	Vihre – Arheološko najdišče Dolge njive - Polanci	arheološki testni izkop	PJP d.o.o.
377	Vihre – Arheološko najdišče Dolge njive - Polanci, Arheološko najdišče pri Urthu	dokumentiranje ob gradnji, arheološke raziskave ob gradnji	PJP d.o.o.
378	Vinji Vrh pri Beli Cerkvi - Arheološko najdišče Vinji vrh-Šmarjeta	arheološki površinski pregled	Primož Stergar s.p.
379	Vinji vrh pri Beli Cerkvi – Arheološko najdišče Vinji vrh-Šmarjeta	arheološki testni izkop	ARHAT, Aleš Tiran s.p.
380	Vinji vrh pri Beli Cerkvi – Arheološko najdišče Vinji vrh-Šmarjeta	arheološki podpovršinski pregled, arheološko dokumentiranje uničenja	ARHAT, Aleš Tiran s.p.
381	Vinji vrh pri Beli Cerkvi – Arheološko najdišče Vinji vrh-Šmarjeta	arheološki testni izkop	ARHAT, Aleš Tiran s.p.
382	Vinji vrh pri Beli Cerkvi – Arheološko najdišče Vinji vrh-Šmarjeta	arheološki testni izkop	ARHAT, Aleš Tiran s.p.
383	Vinji vrh pri Beli Cerkvi – Arheološko najdišče Vinji vrh-Šmarjeta	arheološko dokumentiranje uničenja	ARHAT, Aleš Tiran s.p.
384	Vinji vrh pri Beli Cerkvi – Arheološko najdišče Vinji vrh-Šmarjeta	arheološki testni izkop	Primož Stergar s.p.
385	Vinji Vrh pri Beli Cerkvi – Arheološko najdišče Vinji vrh-Šmarjeta	arheološki testni izkop	ARHEOTERRA d.o.o.
386	Vinji Vrh pri Beli Cerkvi – Arheološko najdišče Vinji vrh-Šmarjeta	arheološke raziskave ob gradnji	Arhos d.o.o.
387	Vinji Vrh pri Beli Cerkvi – Arheološko najdišče Vinji vrh-Šmarjeta	PAR pregled	ZVKDS CPA
388	Vinji Vrh pri Beli Cerkvi – Arheološko najdišče Vinji vrh-Šmarjeta	arheološki testni izkop	OKRA, Barbara Hofman s.p.

389	Vinji Vrh pri Beli Cerkvi – Arheološko najdišče Vinji vrh-Šmarjeta	arheološki testni izkop	ARHAT, Aleš Tiran s.p.
390	Vinji Vrh pri Beli Cerkvi – Arheološko najdišče Vinji vrh-Šmarjeta	arheološki površinski pregled in arheološki podpovršinski pregled	ARHAT, Aleš Tiran s.p.
391	Vinji Vrh pri Beli Cerkvi – Arheološko najdišče Vinji vrh-Šmarjeta	arheološki testni izkop	ARHAT, Aleš Tiran s.p.
392	Vinji Vrh pri Beli Cerkvi – Arheološko najdišče Vinji vrh-Šmarjeta	arheološki testni izkop	ArheoVed, Pavla Peterle Udovič s.p.
393	Vinji Vrh pri Beli Cerkvi – Arheološko najdišče Vinji vrh-Šmarjeta	arheološki testni izkop	ArheoVed, Pavla Peterle Udovič s.p.
394	Vinji Vrh pri Beli Cerkvi – Arheološko najdišče Vinji vrh-Šmarjeta	arheološki testni izkop	Primož Stergar s.p.
395	Vinji vrh pri Beli Cerkvi – Arheološko območje Vinji vrh	arheološki testni izkop	Arhos d.o.o.
396	Vinji vrh pri Beli Cerkvi – Arheološko območje Vinji vrh	arheološki površinski pregled, arheološki podpovršinski pregled	MAGELAN SKUPINA, d.o.o.
397	Vinji vrh pri Beli Cerkvi – Arheološko območje Vinji Vrh	arheološki testni izkop	ARHAT, Aleš Tiran s.p.
398	Vipava – Trško jedro, Arheološko najdišče sv. Marko in Lanthierjeva graščina	geofizikalni pregled, arheološki testni izkop in arheološke raziskave ob gradnji	AVGUSTA d.o.o.
399	Vipavski Križ – Mesto	arheološke raziskave ob gradnji	AVGUSTA d.o.o.
400	Vipolže – Vila Vipolže	arheološki testni izkop, arheološke raziskave ob gradnji	AVGUSTA d.o.o.
401	Vir pri Stični – Prazgodovinsko gradišče in gomilna grobišča	arheološke raziskave ob gradnji	Primož Stergar s.p.
402	Vir pri Stični – Prazgodovinsko gradišče in gomilno grobišče	arheološke raziskave ob gradnji	Primož Stergar s.p.
403	Višnja Gora – Arheološko območje Mesto	dokumentiranje ob gradnji	Matevž Lavrinc, s.p.
404	Vitanje – Novi grad	dokumentiranje ob gradnji, arheološke raziskave ob gradnji	Arheološke raziskave Vesna Merc s.p.
405	Vitovlje – Cerkev Marijinega vnebovzjetja	arheološke raziskave ob gradnji	AVGUSTA d.o.o.
406	Vodice pri Ljubljani – Arheološko območje	dokumentiranje strojno izkopanih jam/jarkov	AVGUSTA d.o.o.
407	Vodice pri Ljubljani – Arheološko območje	arheološki testni izkop	Primož Stergar s.p.
408	Vodice pri Ljubljani – Arheološko območje Kavci	arheološko izkopavanje	Arheološki konzorcij (Arhej d.o.o.)
409	Vrba na Gorenjskem – Arheološko območje Za Stagnami	arheološke raziskave ob gradnji	OKRA, Barbara Hofman s.p.
410	Vrbljene	PAR pregled	ZVKDS CPA
411	Vrbljene	PAR pregled	ZVKDS CPA
412	Vrh pri Višnji Gori – Arheološko najdišče Vrti	arheološki testni izkop	OKRA, Barbara Hofman s.p.
413	Vrhnika – Arheološko najdišče Nauportus	arheološki testni izkop	Tica Sistem d.o.o.
414	Vrhnika – Arheološko območje Nauportus	arheološke raziskave ob gradnji	Arhej d.o.o.
415	Vrhnika – Arheološko območje trško jedro	PAR izkopavanja	ZVKDS CPA
416	Zadobrova	PAR pregled	ZVKDS CPA
417	Zagrajec – Gradišče Brith	arheološki testni izkop, arheološko dokumentiranje uničenja	AVGUSTA d.o.o.
418	Zaplana – Arheološko območje Zaplana	dokumentiranje ob gradnji	Tica Sistem d.o.o.
419	Zasip – Arheološko najdišče	arheološke raziskave ob gradnji	A & K, d.o.o.
420	Zgornja Draga – Cerkev sv. Martina	geofizikalni pregled, arheološki testni izkop	Primož Stergar s.p.
421	Zgornja Slivnica – Arheološko najdišče Magdalenska gora		Primož Stergar s.p.

422	Žalna – Nekropola pri Veliki Žalni	arheološke raziskave ob gradnji	Primož Stergar s.p.
423	Žaloviče – Gomilno grobišče Čevnice	arheološki površinski pregled in arheološki podpovršinski pregled	ARHAT, Aleš Tiran s.p.
424	Žirovnica – Naslebina Lipje, Moste – Arheološko območje Žumrova njiva	arheološke raziskave ob gradnji	OKRA, Barbara Hofman s.p.
425	Žirovnica – Ponznoatnično grobišče	arheološke raziskave ob gradnji	OKRA, Barbara Hofman s.p.
426	Župeno – Arheološko območje	arheološki testni izkop	ArheoVed, Pavla Peterle Udovič s.p.